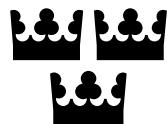

Näringsliv

24

Förslag till statens budget för 2016

Näringsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Näringsliv.....	11
2.1	Omfattning.....	11
2.2	Utgiftsutveckling	11
2.3	Skatteutgifter.....	12
2.4	Mål för utgiftsområdet	12
3	Näringspolitik.....	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling	14
3.3	Skatteutgifter.....	14
3.4	Mål för näringspolitiken	20
3.5	Resultatredovisning	20
3.5.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	20
3.5.2	Entreprenörskap och företagande.....	24
3.5.3	Innovation och förnyelse	41
3.5.4	Ramvillkor för företag och konkurrens.....	49
3.6	Årlig revision.....	60
3.7	Förvaltningen av företag med statligt ägande	60
3.8	Politikens inriktning	62
3.8.1	Innovation och förnyelse	62
3.8.2	Entreprenörskap och företagande.....	64
3.8.3	Ramvillkor för företag och konkurrens.....	67
3.8.4	Ett hållbart ägande med värdeskapande i fokus	69
3.9	Budgetförslag	72
3.9.1	1:1 Verket för innovationssystem.....	72
3.9.2	1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	72
3.9.3	1:3 Institutens strategiska kompetensmedel.....	74
3.9.4	1:4 Tillväxtverket	74
3.9.5	1:5 Näringslivsutveckling	75
3.9.6	1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	76
3.9.7	1:7 Turistfrämjande.....	77
3.9.8	1:8 Sveriges geologiska undersökning	78
3.9.9	1:9 Geovetenskaplig forskning.....	78

3.9.10	1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar.....	79
3.9.11	1:11 Patentbesvärshäkten	80
3.9.12	1:12 Bolagsverket.....	81
3.9.13	1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	81
3.9.14	1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	82
3.9.15	1:15 Konkurrensverket.....	82
3.9.16	1:16 Konkurrensforskning.....	83
3.9.17	1:17 Upprustning och drift av Göta kanal.....	83
3.9.18	1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	84
3.9.19	1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag	85
3.9.20	1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	85
3.9.21	1:21 Finansiering av rättegångskostnader	86
3.9.22	1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	87
3.10	Övrig statlig verksamhet.....	87
3.10.1	Bolagsverket.....	87
3.10.2	Patent- och registreringsverket	88
3.10.3	Patentombudsnamnden	88
3.10.4	Revisorsnamnden	88
4	Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.....	89
4.1	Omfattning	89
4.2	Utgiftsutveckling.....	90
4.3	Mål för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	90
4.4	Resultatredovisning.....	90
4.4.1	Resultatredovisning – Handels- och investeringsfrämjande.....	90
4.4.2	Resultatredovisning – EU:s inre marknad	100
4.4.3	Resultatredovisning – Internationell handelspolitik	103
4.5	Politikens inriktning.....	105
4.6	Budgetförslag.....	111
4.6.1	2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	111
4.6.2	2:2 Kommerskollegium.....	112
4.6.3	2:3 Exportfrämjande verksamhet	113
4.6.4	2:4 Investeringsfrämjande.....	114
4.6.5	2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	114
4.6.6	2:6 Bidrag till standardiseringen	115
4.6.7	Exportkreditnamnden	115
4.6.8	Låneram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit.....	116

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	10
Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv	11
Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2016–2019. Utgiftsområde 24 Näringsliv	12
Tabell 2.3 Ramnivå 2016 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 24 Näringsliv	12
Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv.....	12
Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik	14
Tabell 3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken.....	15
Tabell 3.3 Sveriges konkurrenskraft.....	20
Tabell 3.4 Näringslivets utveckling.....	21
Tabell 3.5 Lagar och myndighetsregler.....	22
Tabell 3.6 Företagens tillgång till kapital.....	22
Tabell 3.7 Förmågor och attityder till företagande.....	22
Tabell 3.8 Näringslivets FoU.....	23
Tabell 3.9 Innovationsverksamhet i företagen	23
Tabell 3.10 Innovativa snabbväxande företag.....	23
Tabell 3.11 Immaterialrätt	24
Tabell 3.12 Insatser kopplade till forskning och innovation 2009–2014	43
Tabell 3.13 Ökade insatser för forskning och innovation inom utgiftsområde 24 Näringsliv 2013–2016.....	47
Tabell 3.14 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem.....	72
Tabell 3.15 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:1 Verket för innovationssystem	72
Tabell 3.16 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	72
Tabell 3.17 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	73
Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	73
Tabell 3.19 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	74
Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel.....	74
Tabell 3.21 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket.....	74
Tabell 3.22 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:4 Tillväxtverket.....	75
Tabell 3.23 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling.....	75
Tabell 3.24 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling.....	75
Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:5 Näringslivsutveckling.....	76
Tabell 3.26 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.....	76
Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	77
Tabell 3.28 Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande.....	77
Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:7 Turistfrämjande.....	77

Tabell 3.30 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning	78
Tabell 3.31 Offentligrättslig verksamhet.....	78
Tabell 3.32 Uppdragsverksamhet	78
Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:8 Sveriges geologiska undersökning.....	78
Tabell 3.34 Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning	78
Tabell 3.35 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning ..	79
Tabell 3.36 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:9 Geovetenskaplig forskning.....	79
Tabell 3.37 Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	79
Tabell 3.38 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	80
Tabell 3.39 Anslagsutveckling 1:11 Patentbesvärsträtten.....	80
Tabell 3.40 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:11 Patentbesvärsträtten.....	80
Tabell 3.41 Anslagsutveckling 1:12 Bolagsverket	81
Tabell 3.42 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:12 Bolagsverket	81
Tabell 3.43 Anslagsutveckling 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	81
Tabell 3.44 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	81
Tabell 3.45 Anslagsutveckling 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	82
Tabell 3.46 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	82
Tabell 3.47 Anslagsutveckling 1:15 Konkurrensverket	82
Tabell 3.48 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:15 Konkurrensverket	82
Tabell 3.49 Anslagsutveckling 1:16 Konkurrensforskning	83
Tabell 3.50 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:16 Konkurrensforskning ...	83
Tabell 3.51 Anslagsutveckling 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal	83
Tabell 3.52 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal.....	84
Tabell 3.53 Anslagsutveckling 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	84
Tabell 3.54 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag.....	85
Tabell 3.55 Anslagsutveckling 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	85
Tabell 3.56 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	85
Tabell 3.57 Anslagsutveckling 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	85
Tabell 3.58 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	86
Tabell 3.59 Anslagsutveckling 1:21 Finansiering av rättegångskostnader.....	86
Tabell 3.60 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:21 Finansiering av rättegångskostnader	86
Tabell 3.61 Anslagsutveckling 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	87
Tabell 3.62 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	87
Tabell 3.63 Offentligrättslig verksamhet.....	87
Tabell 3.64 Uppdragsverksamhet	88
Tabell 3.65 Offentligrättslig verksamhet.....	88
Tabell 3.66 Uppdragsverksamhet	88
Tabell 3.67 Offentligrättslig verksamhet.....	88

Tabell 3.68 Uppdragsverksamhet.....	88
Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	90
Tabell 4.2 Projektexportfrämjande – aggregerat resultat 2014.....	94
Tabell 4.3 Resultat i Exportkreditnämndens verksamhet 2012–2014.....	97
Tabell 4.4 Översikt avseende små och medelstora företagskunder i Exportkreditnämndens verksamhet 2012–2014	97
Tabell 4.5 Utestående balans i Exportkreditnämndens verksamhet 2012–2014	97
Tabell 4.6 Verksamhetsresultat i AB Svensk Exportkredit, 2011–2014.....	97
Tabell 4.7 Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter, 2011–2014	97
Tabell 4.8 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	111
Tabell 4.9 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m. samt Internationellt utvecklingsarbete	112
Tabell 4.10 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi.....	112
Tabell 4.11 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	112
Tabell 4.12 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium.....	112
Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:2 Kommerskollegium.....	113
Tabell 4.14 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet	113
Tabell 4.15 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:3 Exportfrämjande verksamhet	113
Tabell 4.16 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande.....	114
Tabell 4.17 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:4 Investeringsfrämjande.	114
Tabell 4.18 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	114
Tabell 4.19 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	115
Tabell 4.20 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen	115
Tabell 4.21 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:6 Bidrag till standardiseringen.....	115
Tabell 4.22 Uppdragsverksamhet.....	115

Diagramförteckning

Diagram 3.1 Fördelning av beviljade medel från Verket för innovationssystem 2014.....	42
Diagram 3.2 Andelen kvinnor som styrelseordförande 2006–2015.....	71
Diagram 4.1 Fördelning av det statliga uppdraget för exportfrämjande verksamhet.....	94
Diagram 4.2 Projektexportfrämjande – Fördelning per region 2014.....	95
Diagram 4.3 Projektexportfrämjande – Fördelning per sektor 2014.....	95
Diagram 4.4 Nya garantier fördelade på världsmarknader	96
Diagram 4.5 Nya garantier fördelade på bransch	96

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. återkallar bemyndigandet för regeringen att förändra statens ägarandel i Aktiebolaget Svensk Exportkredit (avsnitt 3.7),
2. godkänner att aktierna i AB Göta kanalbolag inte ska medföra rätt till utdelning, att bolagets vinst i den mån den inte reserveras ska användas för att främja bolagets ändamål enligt bolagsordningen och att bolagets behållna tillgångar vid bolagets likvidation ska tillfalla staten (avsnitt 3.7),
3. godkänner att de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten i samband med avyttring av aktier i SAS AB (publ) får avräknas mot de likvider som erhålls vid försäljningen (avsnitt 3.7),
4. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 300 000 000 kronor 2017–2021 (avsnitt 3.9.2),
5. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 290 000 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 3.9.5),
6. bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 300 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 3.9.9),
7. bemyndigar regeringen att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för exportkreditgarantier som inklusive utestående garantier uppgår till högst 450 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.7),
8. bemyndigar regeringen att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för investeringsgarantier som inklusive utestående garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.7),
9. bemyndigar regeringen att för 2016 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor för systemet med statsstödda exportkrediter (avsnitt 4.6.8),
10. för budgetåret 2016 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag		
1:1	Verket för innovationssystem	218 719
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 628 174
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel	621 625
1:4	Tillväxtverket	267 122
1:5	Näringslivsutveckling	518 772
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	82 180
1:7	Turistfrämjande	139 600
1:8	Sveriges geologiska undersökning	195 778
1:9	Geovetenskaplig forskning	5 793
1:10	Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000
1:11	Patentbesvärsrätten	13 020
1:12	Bolagsverket	24 842
1:13	Bidrag till terminologisk verksamhet	4 278
1:14	Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327
1:15	Konkurrensverket	140 919
1:16	Konkurrensforskning	13 627
1:17	Upprustning och drift av Göta kanal	123 210
1:18	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	23 200
1:19	Kapitalinsatser i statliga bolag	1 000
1:20	Avgifter till vissa internationella organisationer	17 780
1:21	Finansiering av rättegångskostnader	18 000
1:22	Bidrag till företagsutveckling och innovation	327 453
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	24 239
2:2	Kommerskollegium	84 957
2:3	Exportfrämjande verksamhet	372 889
2:4	Investeringsfrämjande	57 266
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517
2:6	Bidrag till standardiseringen	30 986
Summa		5 998 273

2 Näringsliv

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar näringspolitik samt utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2014	Budget 2015 ¹	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
Näringspolitik	4 984	4 951	4 919	5 407	5 240	5 246	5 293
Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	455	536	527	591	592	594	597
Äldreanslag	0	28	28	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	5 439	5 516	5 473	5 998	5 832	5 840	5 891

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Regeringen föreslår att 5 998 miljoner kronor anvisas under utgiftsområde 24 Näringsliv för 2016. För 2017 beräknas anslagsnivån till 5 832 miljoner kronor, för 2018 till 5 840 miljoner kronor och för 2019 till 5 891 miljoner kronor.

I tabell 2.2 redovisas förändringen av anslagsnivån för perioden 2016–2019 jämfört med statens budget för 2015 fördelat på olika komponenter. Den årliga pris- och löneomräkningen av anslagen för förvaltningsändamål som görs för att kompensera myndigheterna för pris- och löneökningar utgör en del av den föreslagna anslagsförändringen.

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2016–2019.
Utgiftsområde 24 Näringsliv**

Miljoner kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	5 309	5 309	5 309	5 309
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	30	53	89	141
Beslut	738	550	524	523
Överföring till/från andra utgiftsområden	-79	-80	-81	-83
Övrigt	0	0	0	0
Ny ramnivå	5 998	5 832	5 840	5 891

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets föreslagna anslagsram för 2016 realekonomiskt fördelad på transfereringar, verksamhetsutgifter samt investeringar.

**Tabell 2.3 Ramnivå 2016 realekonomiskt fördelad.
Utgiftsområde 24 Näringsliv**

Miljoner kronor

	2016
Transfereringar ¹	3 291
Verksamhetsutgifter ²	2 686
Investeringar ³	21
Summa ramnivå	5 998

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2014 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas normalt i huvudsak på budgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. En skatteutgift uppstår om skatteuttaget för en viss grupp eller en viss kategori av skattebetalare är lägre än vad som är förenligt med normen inom ett visst skatteslag. Förutom skatteutgifter redovisas i förekommande fall även skattesanktioner, där skatteuttaget är högre än den angivna normen

inom skatteslaget. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika områden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar budgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna har redovisats i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2015 (skr. 2014/15:98). I det följande redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Prognos 2015	Prognos 2016
Näringspolitik	28 460	29 010
Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	0	0
Totalt för utgiftsområdet	28 460	29 010

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1, utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020.

Målet för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande är:

- högsta möjliga grad av frihandel,
- en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU,
- ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO),
- ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen, samt
- ökade utländska investeringar i Sverige (prop. 2008/09:1, utg.omr. 24 avsnitt 4.3, bet. 2008/09:NU1, rskr. 2008/09:98).

Sverige ska främja en fri och rättvis världshandel. Vi kommer att arbeta för progressiva internationella handelsavtal och riva handelshinder samtidigt som vi står upp för miljön, löntagarnas intressen och människors hälsa. Handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut.

3 Näringspolitik

3.1 Omfattning

Inom näringspolitiken ryms insatser för att skapa goda ramvillkor för företag, företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, arbete för att stärka innovationskraften, arbete för att förenkla för företag, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen (1991:45) samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patentbesvärsrätten (PBR), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentombuds-nämnden, Bolagsverket, Konkurrensverket och Revisorsnämnden.

Statligt ägda bolag och stiftelser som berörs i det följande är bl.a. Almi Företagspartner AB (Almi), V.S. VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE Research Institutes of Sweden AB (Rise), Inlandsinnovation AB, Fouriertransform AB samt Stiftelsen Industrifonden, Stiftelsen Norrlandsfonden och Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID).

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik
Miljoner kronor

	Utfall 2014	Budget 2015 ¹	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
<i>Näringspolitik</i>							
1:1 Verket för innovationssystem	158	220	214	219	221	226	230
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 413	2 419	2 383	2 628	2 639	2 655	2 740
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	616	616	616	622	621	620	626
1:4 Tillväxtverket	263	269	268	267	264	263	269
1:5 Näringslivsutveckling	575	342	361	519	468	468	448
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	80	82	82	82	83	84	85
1:7 Turistfrämjande	120	140	140	140	120	100	100
1:8 Sveriges geologiska undersökning	222	224	219	196	198	201	205
1:9 Geovetenskaplig forskning	6	6	6	6	6	6	6
1:10 Miljöskydd av oljelagringsanläggningar	12	14	14	14	14	14	14
1:11 Patentbesvärshöjningen	20	19	20	13	0	0	0
1:12 Bolagsverket	18	25	21	25	25	25	25
1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	4	4	4	4	4	4	4
1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	8	8	8	8	8	8	8
1:15 Konkurrensverket	140	187	184	141	143	146	149
1:16 Konkurrensforskning	14	14	13	14	14	14	14
1:17 Upprustning och drift av Göta kanal	25	25	25	123	73	73	70
1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	12	32	35	23	23	23	25
1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag	0	1	1	1	1	1	1
1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	15	18	17	18	18	18	18
1:21 Finansiering av rättegångskostnader	1	18	18	18	18	18	18
1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation	260	269	269	327	279	279	240
Summa Näringspolitik	4 984	4 951	4 919	5 407	5 240	5 246	5 293
<i>Äldreanslag</i>							
2015 1:23 Upphandlingsmyndigheten	0	28	28	0	0	0	0
Summa Äldreanslag	0	28	28	0	0	0	0

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

För 2015 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 4 919 miljoner kronor.

Regeringens förslag till anslag för 2016 för näringspolitiken innebär att 5 407 miljoner kronor anvisas. För 2017 beräknas anslagsnivån till 5 240 miljoner kronor, för 2018 till 5 246 miljoner kronor och för 2019 till 5 293 miljoner kronor.

3.3 Skatteutgifter

Skatteutgifterna inom utgiftsområde 24 Näringsliv samt en definition av begreppet redovisas i avsnitt 2.3. I tabell 3.2 nedan följer en redovisning av de skatteutgifter som kan hänföras till näringspolitikens område. I anslutning till tabellen ges en kortfattad beskrivning av respektive skatteutgift.

Tabell 3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken

Miljoner kronor

	Prognos 2015	Prognos 2016
Lönebaserat utrymme i fåmansföretag	-	-
Kapitalvinst på kvalificerade andelar	-	-
Utdelning på kvalificerade andelar	-	-
Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.	0	0
Sjöinkomstavdrag	70	70
Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner	500	510
Utjämnning av småföretagares inkomst	-	-
Kapitalvinst på näringsfastigheter	1 410	1 480
Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal	-	-
Koncernbidragsdispens	0	0
Utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag	590	620
Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar	6 010	6 270
Utdelning av andelar i dotterföretag	-	-
Utdelning och kapitalvinst på andelar i oäkta bostadsrättsföreningar	10	u
Investeraravdrag	-	-
Ersättning skiljemannauppdrag	-	-
Nedsatta socialavgifter för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare	280	300
Inga socialavgifter för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare	100	110
Nedsatta socialavgifter för anställda som fyllt 65 år och som är födda 1938 eller senare	2 190	2 270
Inga socialavgifter för anställda som är födda 1937 eller tidigare	240	240
Transport i skidliftar	230	240
Restaurang- och cateringtjänster	9 180	9 570
Rumsuthyrning	1 630	1 700
Nedsatt energiskatt för dieselbränsle i gruvindustriell verksamhet	180	170
Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin	630	610
Nedsatt energiskatt på el som används inom industrin	11 900	11 910
Energiskattebefrielse på el vid deltagande i PFE inom industrin	0	0
Nedsatt koldioxidskatt för dieselbränsle i gruvindustriell verksamhet	140	140
Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU ETS	530	250
Särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom industrin	u	u
Skattereduktion för sjöinkomst	60	60
Fastighetsskatt på lokaler	-5 960	-6 050
Fastighetsskatt på industrienheter	-1 460	-1 460
Summa område Näringspolitik	28 460	29 010

"-." betyder att utgiften inte kunnat kvantifieras.

"u" innebär att skatteutgiften har upphört.

Lönebaserat utrymme i fåmansföretag

Enligt 57 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229) jämfört med 16–19 a §§ samma kapitel tillkommer vid tillämpning av huvudregeln enligt ovan ett utdelningsutrymme baserat på företagets lönesumma, utöver den schablonavkastning som baseras på den s.k. klyvningsräntan och aktiernas anskaffningsvärde. Detta gäller endast om det s.k. löneuttagskravet är uppfyllt och bara om delägaren äger en andel som motsvarar minst fyra procent av kapitalet. Detta gäller dock inte vid tillämpning av förenklingsregeln.

En skatteutgift uppkommer i den mån huvudregeln tillämpas och löneuttagskravet och ägarkravet är uppfyllt, såvida det lönebaserade utrymmet resulterar i att viss del av avkastningen som baseras på löner till anställda beskattas i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt och består i skillnaden mellan dubbelbeskattad tjänste- och kapitalinkomst. Det lönebaserade utrymmet ingår i det s.k. gränobeloppet.

Kapitalvinst på kvalificerade andelar

Enligt 57 kap. 21 och 22 §§ inkomstskattelagen ska kapitalvinst på kvalificerade andelar som överstiger gränobeloppet tas upp till beskattning i inkomstslaget tjänst. Den kapitalvinst som ska redovisas som intäkt av tjänst är maximerad till 100 inkomstbasbelopp under en femårsperiod. Kapitalvinst utöver 100 inkomstbasbelopp beskattas som kapitalinkomst till 30 procent. Den del av kapitalvinsten som överstiger gränobeloppet (dvs. utrymmet för kapitalbeskattning till 2/3) men som på grund av basbeloppsregeln ändå beskattas som kapitalinkomst medför en skatteutgift avseende skatt på inkomst av tjänst. Skatteutgiften består i skillnaden i skattesats mellan dubbelbeskattad tjänste- och kapitalinkomst.

Utdelning på kvalificerade andelar

Enligt 57 kap. 20 och 20 a §§ inkomstskattelagen ska utdelning på kvalificerade andelar som över-

stiger gränsbeloppet tas upp till beskattning i inkomstslaget tjänst. Under ett och samma beskattningsår ska dock högst 90 inkomstbasbelopp beskattas som tjänsteinkomst. Ytterligare utdelning beskattas som kapitalinkomst. Den del av utdelningen som överstiger gränsbeloppet (dvs. utdelningsutrymmet för kapitalbeskattning till 2/3) men som på grund av begränsningsregeln ändå beskattas som kapitalinkomst medför en skatteutgift som avser skatt på inkomst av tjänst. Skatteutgiften består i skillnaden i skattesats mellan dubbelbeskattad tjänste- och kapitalinkomst.

Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.

Underskott av aktiv näringsverksamhet får dras av som allmänt avdrag under vissa förutsättningar (maximalt under 5 års tid med högst 100 000 kronor per år; restriktionerna gäller dock inte litterär, konstnärlig eller liknande verksamhet), se 62 kap. 2–4 §§ inkomstskattelagen. Normen är annars att underskottet får sparas och kvittas mot senare överskott i den aktiva näringsverksamheten. Den tidigare lagda kvittningen är en skattecredit. Skatteutgiften utgörs av räntan på skattekrediten och avser skatt på inkomst av tjänst.

Sjöinkomstavdrag

Skattskyldiga som har sjöinkomst under hela beskattningsåret ges sjöinkomstavdrag med 36 000 kronor om fartyget till övervägande del går i fjärrfart och 35 000 kronor om det går i närfart (64 kap. 2 § inkomstskattelagen). Om den skattskyldige inte har arbetat ombord hela året ges avdrag för varje dag som sjöinkomst uppbärs. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner

Vissa förmåner och ersättningar till utländska experter, forskare och andra nyckelpersoner kan under vissa förutsättningar undantas från beskattning (11 kap. 22 och 23 §§ inkomstskattelagen). Det är Forskarskattenämnden som prövar om förutsättningarna för skattebefrielse är uppfyllda (11 kap. 23 a § inkomstskattelagen).

Bland annat undantas 25 procent av lönen och vissa ersättningar för utgifter, t.ex. avgifter för barns skolgång i grund- och gymnasieskola, från beskattning. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Utjämning av småföretagares inkomst

Inkomstutjämnande åtgärder i små företag, t.ex. avsättningar till skogskonto (21 kap. inkomstskattelagen) och periodiseringsfond (30 kap. inkomstskattelagen) samt överavskrivningar (18 kap. inkomstskattelagen), leder till en skatteutgift när åtgärderna medför att ägarens marginalskatt blir olika vid avsättning och uttag. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Kapitalvinst på näringsfastigheter

Kapitalvinst på enskildas näringsfastigheter beskattas som kapitalinkomst (13 kap. 6 § inkomstskattelagen). Skatteutgiften avser att en större del av näringsinkomsten beskattas som kapitalinkomst än vad som är förenligt med normen. Skatteutgiften utgörs av skillnaden mellan skattesatsen för näringsinkomst (inklusive särskild löneskatt) och skattesatsen på kapitalinkomst.

Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal

I vissa fall kan en skattskyldig få avräkning för den skatt som skulle ha tagits ut i det andra avtalslandet även om sådan skatt inte har betalats. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Koncernbidragsdispens

Regeringen kan i vissa fall medge att avdrag får göras enligt reglerna för koncernbidrag trots att alla förutsättningar inte är uppfyllda (35 kap. 8 § inkomstskattelagen). Detta förutsätter bl.a. att bidraget lämnas för en näringsverksamhet som är av väsentlig betydelse från samhällsekonomisk synpunkt. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag

Enligt 42 kap. 15 a § inkomstskattelagen tas endast 5/6 av kapitalinkomster för delägare i onoterade bolag upp till beskattning i inkomstslaget kapital. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 25 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Den lägre skattesatsen ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar

För den del av utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar i fåmansföretag som understiger gränsvärdet tas endast 2/3 upp till beskattning enligt 57 kap. 20 och 21 §§ inkomstskattelagen. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 20 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning av andelar i dotterföretag

Beskattning av aktieutdelning i form av andelar skjuts i det fall ett antal villkor är uppfyllda upp till dess att mottagaren säljer andelarna, se den s.k. lex Asea, 42 kap. 16 § inkomstskattelagen. Räntan på denna skattekredit är en skatteutgift. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på andelar i oäkta bostadsrättsföreningar

Andelar i oäkta bostadsrättsföreningar omfattas av lättnadsreglerna till och med utgången av 2015. Lättnadsreglerna motsvarar de regler i 43 kap. inkomstskattelagen som gällde för utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag före inkomståret 2006. Lättnadsreglerna innebär att ett belopp uppgående till 70 procent av statslåneräntan multiplicerat med ett speciellt definierat underlag (i princip omkostnadsbeloppet för bostadsrätten) undantas från beskattning i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Investeraravdrag

Enligt 43 kap. inkomstskattelagen får investeraravdrag göras av fysiska personer. Avdraget motsvarar hälften av betalningen för förvärvade andelar och får göras med högst 650 000 kronor per person och år. Investeraravdraget ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital. För den som inte har tillräcklig inkomst av kapital för att nyttja hela avdraget medför avdraget ett underskott av kapital. Underskottet minskar skatten på tjänsteinkomster genom en skattereduktion.

Ersättning skiljemannauppdrag

Ersättning för skiljemannauppdrag ingår inte i underlaget för socialavgifter om parterna är av utländsk nationalitet enligt 2 kap. 20 § socialavgiftslagen (2000:980). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Nedsatta socialavgifter för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare

För egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet (lagen [2006:1339] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), ska enbart ålderspensionsavgiften betalas (3 kap. 15 § socialavgiftslagen). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Inga socialavgifter för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare

För egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet (lagen [2007:1250] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), ska inga socialavgifter betalas (punkten 6 i övergångsbestämmelserna till socialavgiftslagen [2000:980]). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Nedsatta socialavgifter för anställda som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare

För anställda som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet (lagen [2006:1339] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster) ska enbart ålderspensionsavgiften betalas (2 kap. 27 § socialavgiftslagen). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Inga socialavgifter för anställda som är födda 1937 eller tidigare

För anställda som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet (lagen [2007:1250] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), ska inga socialavgifter betalas (punkten 5 i övergångsbestämmelserna till socialavgiftslagen [2000:980]). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Transport i skidliftar

Av 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen (1994:200) följer att mervärdesskatten för transport i skidlift är nedsatt till 6 procent. Transport i skidlift räknas som antingen idrottstjänst eller personbefordran. Transport i skidlift sker normalt med syfte att nyttja nedfarterna i skidanläggningen och därmed som utnyttjande av idrottsanläggning. I de fall den som köper en transport i skidlift inte utnyttjar nedfarterna i anläggningen, t.ex. då liftanläggningen är öppen sommartid, kan transportmomentet anses vara det dominerande, och transporten faller därför under kategorin personbefordran. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Restaurang- och cateringtjänster

För restaurang- och cateringtjänster gäller nedsatt mervärdesskatt till 12 procent enligt 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen. Take-away inkluderas i denna post och ej i livsmedel. Nedsättningen gäller för omsättning med undantag för den del som avser spritdrycker, vin och

starköl. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Rumsuthyrning

Enligt 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen är skattesatsen för rumsuthyrning nedsatt till 12 procent. Nedsättningen gäller rumsuthyrning inom ramen för hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplatser. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Nedsatt energiskatt för dieselbränsle i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi (1994:1776) gäller energiskattebefrielse med 86 procent för dieselbränsle som används för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Beräkningen av skatteutgiften utgår från skattesatsen på dieselbränsle i miljöklass 1.

Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin

För industrin inom och utanför EU:s system för handel med utsläppsätter gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 lagen om skatt på energi energiskattebefrielse med 70 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen. Normen utgörs av full energiskatt på bränslet.

Nedsatt energiskatt på el som används inom industrin

Energiskattesatserna på el följer av 11 kap. 3 § lagen om skatt på energi. El som används i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet beskattas med 0,5 öre/kWh. Normen utgörs av normalskattesatsen på el.

Energiskattebefrielse på el vid deltagande i PFE inom industrin

För energiintensiva industriföretag, som deltar i program för energieffektivisering (PFE) gäller befrielse från energiskatten på el (11 kap. 9 § 6–7 lagen om skatt på energi) i 5 år. Detta innebär en ytterligare skattenedsättning från den tidigare nedsatta skattesatsen för el inom industrisektorn på 0,5 öre/kWh. Den ytterligare skatteutgiften uppgår till 0,5 öre/kWh. Lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering upphörde att gälla den 1 januari 2013, men gäller fortfarande för företag som före utgången av 2012 godkänts som deltagare i programmet. Därmed upphör skatteutgiften 2018.

Nedsatt koldioxidskatt för dieselbränsle i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi gäller koldioxidskattebefrielse med 40 procent för dieselbränsle som används för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Befrielsen sänktes fr.o.m. den 1 januari 2015 från 70 procent av koldioxidskatten. Normen utgörs av full koldioxidskattesats.

Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU ETS

För industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 b lagen om skatt på energi koldioxidskattebefrielse med 40 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet. Befrielsen sänktes fr.o.m. den 1 januari 2015 från 70 procent av koldioxidskatten. Normen utgörs av full koldioxidskattesats.

Denna budgetproposition innehåller förslag till förändringar av storleken på nedsättningen av koldioxidskatten (se förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnitt 6).

Särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom industrin

Den särskilda nedsättningsregeln har slopats fr.o.m. den 1 januari 2015. Skatteutgiften har därmed upphört att gälla. Enligt 9 kap. 9 § lagen om skatt på energi medgavs energiintensiva industriföretag nedsättning av koldioxidskatten, utöver den generella nedsättningen, om koldioxidskatten översteg 1,2 procent av de framställda produkternas försäljningsvärde. För det överskjutande beloppet sattes skatten ned till 24 procent. EU:s minimiskattesatser måste dock alltid respekteras. Normen utgjordes av full koldioxidskattesats.

Skattereduktion för sjöinkomst

Skattskyldiga med sjöinkomst under hela beskattningsåret har enligt 67 kap. 3 § inkomstskattelagen rätt till skattereduktion med 14 000 kronor per år om fartyget till övervägande del gått i fjärrfart och med 9 000 kronor per år om det gått i närfart. Om den skattskyldige haft sjöinkomst under endast en del av året, ska reduktion medges för varje dag som sjöinkomst uppbärs.

Fastighetsskatt på lokaler

Enligt 3 § lagen om statlig fastighetsskatt (1984:1052) ska statlig fastighetsskatt betalas för lokaler i hyreshus. Fastighetsskatten på lokaler är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skatte-sanktion.

Fastighetsskatt på industrienheter

Enligt 3 § lagen om statlig fastighetsskatt ska statlig fastighetsskatt betalas på industrienheter. Fastighetsskatten på industrienheter är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den

inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

3.4 Mål för näringspolitiken

Målet för näringspolitiken är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag (prop. 2014/15:1, utg.omr. 24 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68).

De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020.

Ett tydligt sysselsättningsmål ska styra politiken. Antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU år 2020.

3.5 Resultatredovisning

3.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Utvecklingen i näringslivet påverkas av en rad faktorer. De indikatorer som används för att redovisa resultaten för näringspolitiken är följande:

- Sveriges internationella konkurrenskraft (relativ enhetsarbetskostnad och exportförmåga)
- Näringslivets utveckling (antal sysselsatta, produktion, produktivitet och växande företag)
- Förutsättningar för företagen att utvecklas (lagar och myndighetsregler, tillgång till kapital, förmågor och attityder till företagande)
- Innovation bland svenska företag (näringslivets FoU, innovationsverksamhet i företagen och immaterialrätt).

Sveriges internationella konkurrenskraft

En starkt konkurrenskraft åstadkoms genom en mängd olika insatser inom ett stort antal politikområden. Hur konkurrenskraften för ett land

utvecklas beror även på utvecklingen i omvärlden. Analogt med att konkurrenskraft påverkas av en mängd olika faktorer kan konkurrenskraft eller olika aspekter av den mätas på flera sätt. Här redovisas relativ arbetskraftskostnad och exportförmåga som indikatorer på den svenska konkurrenskraften.

Tabell 3.3 Sveriges konkurrenskraft

Index 2000=100

	2011	2012	2013	2014
Relativ arbetskraftskostnad per producerad enhet	100,0	102,2	104,6	101,3
Exportförmåga	90,4	89,7	87,5	88,2

Källa: OECD Economic Outlook 2015.

Den relativa enhetsarbetskostnaden speglar den sammantagna utvecklingen av produktivitet, lönekostnader och växelkurs i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. I Sverige har de relativa enhetsarbetskostnaderna sjunkit sedan 2000, vilket inneburit ett förbättrat konkurrens- läge i förhållande till konkurrentländerna. De senaste åren har dock de relativa enhetsarbetskostnaderna ökat i Sverige, vilket kan förklaras av en svagare produktivitetsutveckling och en stärkt kronkurs. Under 2014 sjönk den relativa enhetsarbetskostnaden åter något.

Exportförmåga mäts som den faktiska tillväxten i exporten i förhållande till tillväxten på Sveriges exportmarknader. Från början av 1990-talet och fram till millennieskiftet växte svensk export snabbare än exportmarknaderna, och därefter har exporten vuxit långsammare än exportmarknaderna. Även under de senaste åren har exportförmågan utvecklats negativt. Den utveckling som skett sedan 2000 delar Sverige med många andra länder i Västeuropa och Nordamerika. De länder som gått i motsatt riktning, med en export som växt betydligt snabbare än dess exportmarknader, är Kina, Indien och Sydkorea, men även Tyskland har haft en positiv utveckling.

Ökad sysselsättning i de svenska företagen

Antalet sysselsatta i näringslivet växer snabbare än befolkningen i arbetsför ålder och var 2013 och 2014 över 3,3 miljoner personer. Antalet män som är sysselsatta i näringslivet är betydligt fler än antalet kvinnor. Antalet sysselsatta kvinnor har under flera år ökat snabbare än antalet sysselsatta män. Under 2014 ökade dock

antalet sysselsatta män marginellt snabbare än antalet sysselsatta kvinnor.

Det finns tecken på att utvecklingen med ökad sysselsättning i näringslivet bromsas till

följd av brist på kompetens. Många företag anger att de misslyckas med rekryteringar då de inte hittar den kompetens de efterfrågar.

Tabell 3.4 Näringslivets utveckling

	2011	2012	2013	2014
Antalet sysselsatta i näringslivet, 1000-tal	3 250	3 290	3 330	3 360
varav kvinnor	1 210	1 240	1 270	1 280
varav män	2 040	2 050	2 060	2 080
Produktionen i näringslivet, index 2000=100	133	133	135	138
Arbetsproduktiviteten i näringslivet, index 2000=100	124	124	126	127
Antalet företag med positiv sysselsättningsutveckling relativt föregående år	57 300	57 000	i.u.	i.u.
Antalet företag med positiv sysselsättning relativt föregående år per 1000 existerande	120	108	i.u.	i.u.
Antalet snabbväxande företag per 1000 existerande	2,82	3,23	i.u.	i.u.
Antalet nystartade företag	73 700	69 200	69 200	71 700

Källor: SCB AKU, SCB Nationalräkenskaperna, SCB FAD och egna beräkningar samt Tillväxtanalys.

Produktivitetstillväxt kan bidra till att ett land stärker sin samlade konkurrensförmåga. Produktionen kan öka både genom att fler arbetar och att arbetet sker effektivare. Produktionen i det svenska näringslivet växer, och denna utveckling drivs både av att fler är sysselsatta och att produktiviteten ökar.

Bakom ökningen av antalet sysselsatta i näringslivet finns en underliggande dynamik. Många företag ökar antalet sysselsatta samtidigt som sysselsättningen minskar i ett stort antal andra företag. 10–15 procent av de befintliga företagen ökar antalet sysselsatta från ett år till nästa. Det betyder att det är över 50 000 företag som årligen ökar sin sysselsättning.

Snabbväxande företag är betydelsefulla för skapandet av nya arbetstillfällen, vilket bidragit till att snabbväxande företag har fått stor uppmärksamhet under de senaste åren. Här definieras ett snabbväxande företag som ett företag som haft en genomsnittlig sysselsättningsstillväxt på 20 procent per år i tre år.¹ Antalet snabbväxande företag är relativt få (cirka

3 stycken per 1 000 företag) men de har ändå betydelse för skapandet av nya jobb.

En annan viktig del i sysselsättningsdynamiken är skapandet av nya företag och att företag som inte klarar konkurrensen läggs ner. Antalet nystartade företag har ökat trendmässigt över en längre period. Under 2012, 2013 och 2014 var dock antalet nystartade företag lägre än under 2011.

Förutsättningar för företagen att utvecklas

Att skapa goda villkor för företagande är och har länge varit en viktig del i politiken, för att ge företagen bättre möjligheter att utvecklas. En del av den verklighet som företag möter är de lagar och myndighetsregler som företagen måste följa. Tillväxtverket genomför vart tredje år en enkätundersökning där de bland annat ställer frågor om huruvida företag upplever lagar och myndighetsregler som hinder för sin utveckling och tillväxt. Resultaten för 2014 visar att 21,7 procent av de tillfrågade småföretagen upplevde regler och myndighetsregler som ett stort hinder för utveckling och tillväxt. Detta är en marginell minskning sedan 2011. Mellan 2008 och 2011 skedde en större minskning i andelen småföretagare som upplevde lagar och myndighetsregler som ett hinder. Mellan 2008 och 2014 minskade andelen i alla branscher utom utbildning.

¹ Detta gäller företag med minst tio sysselsatta i utgångsläget. För företag med färre än tio sysselsatta krävs att sysselsättningen ökar med minst sju personer. Metoden för beräkningarna bygger på Poldahl A., Andersson F. och Johansson U. (2011), Identifiering av snabbväxande företag och gaseller, Fokus på näringsliv och arbetsmarknad våren 2011, Statistiska centralbyrån.

Tabell 3.5 Lagar och myndighetsregler

Andel, procent

	2008	2011	2014
Andel småföretag som anger lagar och myndighetsregler som ett stort hinder för företagens utveckling och tillväxt	30,0	22,0	21,7

Källa: Tillväxtverket, Företagens villkor och verklighet.

För många företag är tillgång till finansiellt kapital en förutsättning för start, utveckling och tillväxt. Den främsta källan för tillförsel av finansiellt kapital till företagen är via banklån. Utvecklingen av den totala utlåningen till icke finansiella företag i Sverige visar på en liten ökning under senare år.

Tabell 3.6 Företagens tillgång till kapital

Miljarder kronor

	2011	2012	2013	2014
Monetära finansinstituten utlåning till icke-finansiella företag	1 820	1 850	1 870	1 930
Risikkapitalinvesteringar ¹	2,35	1,82	2,00	i.u.

¹ Risikkapitalinvesteringar i tidiga skeden och tillväxtfaser. Risikkapital som investeras av risikkapitalbolag, inklusive flera av de offentliga risikkapitalaktörerna.

Källa: Statistiska centralbyrån och Tillväxtanalys.

För att få lån krävs säkerheter, vilket t.ex. små nystartade företag med tillväxtambitioner ofta saknar. Då krävs andra former av kapitaltillförsel t.ex. i form av risikkapital (ägarkapital). De företag som erhåller risikkapitalinvesteringar är ofta tillväxtorienterade företag som har potential att bidra relativt starkt till utvecklingen i näringslivet, vilket gör att utvecklingen av risikkapitalinvesteringar är intressant att följa även om de jämfört med lån står för relativt blygsamma belopp. Som tabellen visar kan omfattningen av risikkapitalinvesteringarna variera från år till år. Det beror bland annat på att det är under perioden genomförda investeringar, och inte stocken investerat kapital, som avses. Omfattningen av risikkapitalinvesteringarna kan delvis förklaras av konjunkturen. Risikkapitalinvesteringarna minskade under 2011 och 2012 men steg åter något under 2013. Enligt Tillväxtanalys har de privata risikkapitalinvesteringarna minskat under senare år, medan de offentliga istället har ökat något.

Befolkningens attityder till företagande kan också ha betydelse för hur företagen utvecklas. Även befolkningens förmåga att driva företag har betydelse, liksom tilltron till den egna förmågan. Att mäta attityder och förmågor är dock svårt, och det närmaste man kan komma är genom enkätundersökningar direkt till enskilda

individer. Det är i stort sett bara genom enkätundersökningar som information om upplevda attityder och förmågor kan erhållas.

Tabell 3.7 Förmågor och attityder till företagande

Andel av befolkningen, 18–70 år, procent

	2004	2012
Som tror att de skulle klara av att starta ett företag	73	80
av kvinnor	66	75
av män	80	84
Som helst vill vara företagare	27	32
av kvinnor	21	25
av män	33	39

Källa: Tillväxtverket, Entreprenörskapsbarometern.

Andelen personer i Sverige som tror sig klara av att starta ett företag är 80 procent, vilket är något högre än vid mätningen som gjordes 2004. Även andelen i befolkningen som anger att de helst skulle vilja vara företagare har ökat från 27 procent 2004 till 32 procent 2012. Både när det gäller tilltron till den egna förmågan att starta företag och viljan att vara företagare är andelen högre bland män än bland kvinnor. Skillnaden i svar mellan män och kvinnor skulle delvis kunna förklaras av de föreställningar som finns om vad företagande är och om vilka branscher som har framtidspotential. De resultat som nu finns tillgängliga, åren 2004 och 2012, innebär dock ett så långt tidsspänn att resultaten bör tolkas med försiktighet.

Innovation bland svenska företag

För att främja innovation genomför bland annat staten, kommuner och privata företag olika typer av innovationsinsatser, i varierande storlek och på olika samhällsnivåer. Det är dock svårt att mäta utvecklingen på innovationsområdet, eftersom innovation är ett brett begrepp som innefattar ett stort antal aktiviteter och utfall. För att kunna ge en bild över utvecklingen redovisas därför ett antal mått som speglar olika delar av utvecklingen.

Forskning och utveckling (FoU) är en viktig innovationsdrivare inom många verksamheter. Nedan visas näringslivets utgifter för FoU som andel av bruttonationalprodukten (BNP), för att visa hur FoU-insatserna i näringslivet utvecklas över tid. Näringslivets FoU-utgifter som andel

av BNP minskade mellan 2009 och 2011, men ökade åter något mellan 2011 och 2013.

Tabell 3.8 Näringslivets FoU

Utgifter som andel av BNP, procent

	2007	2009	2011	2013
Företagens utgifter för egen FoU	2,38	2,41	2,22	2,28

Källa: Statistiska centralbyrån.

FoU är helt centralt för vissa verksamheter, medan andra verksamheter utvecklas med hjälp av helt andra former av innovationsrelaterade aktiviteter. Nedan redovisas andelen företag med innovationsverksamhet för att ge en mer heltäckande bild. Innovationsverksamhet kan förekomma i olika former, t.ex. produkt- och processutveckling, utveckling av företagets organisation eller förändring i marknadsföringen av produkter.

Tabell 3.9 Innovationsverksamhet i företagen

Procent

	2006–2008	2008–2010	2010–2012 ¹
Andel företag med innovationsverksamhet	54	60	56
varav produktinnovativa företag ²	33	36	32
varav processinnovativa företag ²	28	26	24
varav organisatoriskt innovativa företag ²	29	29	25
varav marknadsföringsinnovativa företag ²	24	32	30
Andel företag med innovations-samarbeten	18	19	14
varav samarbete med leverantör ³	15	16	12
varav samarbete med kunder eller klienter ³	13	13	12
varav samarbete med universitet eller högskolor ³	7	7	8
Andel av de produktinnovativa företagens omsättning som kommer från, för företaget, nya produkter	19	15	11
varav nya även för företagets marknad	11	8	7

¹ I denna undersökningsomgång har näringsgrenar som inte funnits med i tidigare års undersökningar tillkommit. För att skapa en god jämförbarhet mellan perioderna har dessa näringsgrenar exkluderats även i denna period.

² Ett företag kan bedriva innovationsverksamhet inom fler än ett område.

³ Det finns flera samsamarbetsaktörer i grundmaterialet, här har tre exempel valts.

Ett företag kan bedriva samarbeten med flera olika aktörer.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Andelen företag med innovationsverksamhet föll något från perioden 2008–2010 till perioden 2010–2012. Under perioden 2010–2012 uppgav 56 procent av företagen att de bedrev innovationsverksamhet. Nedgången återfinns inom alla redovisade innovationsverksamheter.

Innovationsprocesser är starkt beroende av kunskap och kunskapsspridning. Ett sätt att sprida och utveckla ekonomiskt värdefull kunskap är att företagen samarbetar med olika aktörer. Här visas mått på företagets innovationssamarbeten med några utvalda aktörer. Fjorton procent av företagen uppgav att de hade innovationssamarbeten, vilket var en minskning sedan föregående period. Innovationssamarbetena med leverantörer och kunder hade minskat, medan samarbetena med universitet och högskolor hade ökat marginellt.

Vidare visas andelen av företagets omsättning som kommer från nya produkter, som en form av mått på innovationsgrad. Andelen av företagets omsättning som härrör från nya produkter har haft en vikande trend under perioden 2008–2012.

Nedan redogörs för innovativa snabbväxande företag. Europeiska kommissionen har på senare år utvecklat en indikator för att mäta förekomsten av snabbväxande innovativa företag, dvs. företag som både är snabbväxande och innovativa. Innovativa snabbväxande företag mäts som andelen av de sysselsatta i snabbväxande företag som är verksamma i branscher som definieras som innovationsbenägna och kunskapsintensiva². Indikatorn är tänkt att fånga ett lands förmåga att snabbt ställa om sin ekonomi för att möta nya behov och för att dra nytta av framväxande efterfrågan. Utvecklingen av sysselsättningen i snabbväxande innovativa företag har endast förändrats marginellt de senaste åren.

Tabell 3.10 Innovativa snabbväxande företag

Andel, procent

	2010	2011	2012
Sysselsatta i innovativa snabbväxande företag	16,7	16,9	17,5

Källor: Statistiska centralbyrån, FAD och egna beräkningar.

Patentrådet har central betydelse för många företag eftersom den ger dem en möjlighet att ta igen gjorda investeringar och få avkastning på

² En branschs innovationsintensitet beräknas utifrån omfattningen av innovationsarbete i branschen enligt innovationsundersökningen Community Innovation Survey (CIS). Branschens kunskapsintensitet mäts av hur omfattande och spridd högutbildad arbetskraft är mellan företag i branschen.

forskning och annan innovationsverksamhet. Patenteringsverksamheten ser olika ut i olika branscher och för olika typer av produkter. För att visa en bredare bild av immateriella rättigheter inkluderas även antalet registrerade varumärken, vilket i högre utsträckning speglar utvecklingen av innovation i tjänstesektorn.

Tabell 3.11 Immaterialrätt

Antal

	2011	2012	2013	2014
Beviljade patent i Sverige	1 040	1 000	685	590
Svenska sökandes patent-ansökningar vid europeiska patentverket, EPO	3 610	3 470	i.u.	i.u.
Svenska sökandes patent-ansökningar i USA (USPTO)	4 140	4 390	4 510	i.u.
Registrerade varumärken, nationellt	6 640	7 080	6 800	5 860
Svenska registrerade varumärken i EU (Community Trade Marks)	2 100	2 170	2 080	2 300

Källor: Patent- och registreringsverket och Office for Harmonization in the internal market.

Trenden under senare år är att antalet patent som beviljas i Sverige minskar. Samtidigt ökar antalet svenska sökandes patentansökningar utomlands, liksom internationella varumärkesregistreringar. Antalet varumärkesregistreringar i Sverige har legat på ungefär samma nivå sedan 2000, dock med betydande skillnader mellan enskilda år.

3.5.2 Entreprenörskap och företagande

Resultat

I detta avsnitt redogörs för insatser som bedrivits 2014 med syfte att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och företagande, att öka nyföretagandet samt att öka tillväxten i befintliga företag. Entreprenörskapsfrämjande insatser bedrivs under utgiftsområde 24 Näringsliv bl.a. genom insatser för att förenkla för företagen, kapitalförsörjning, information och rådgivning samt andra främjandeinsatser. Under utgiftsområde 19 Regional tillväxt avsnitt 2.5.1 redovisas insatser inom ramen för den regionala tillväxtpolitiken.

De statliga kapitalförsörjningsinsatserna kompletterar finansieringen från den privata marknaden och bidrar till utveckling och tillväxt i företag i alla delar av landet. Almi Företags-

partner AB (Almi), Inlandsinnovation AB, Fouriertransform AB, stiftelsen Industrifonden och stiftelsen Norrlandsfonden är några av aktörerna inom detta område. Informations- och rådgivningsinsatser genomförs bl.a. av Almi och Tillväxtverket, övriga främjandeinsatser genomförs främst av Tillväxtverket. V.S. VisitSweden AB, till hälften ägt av staten, och Tillväxtverket är viktiga aktörer på turismområdet.

Insatser för att förenkla för företagen

En viktig faktor för tillväxt och sysselsättning är att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar i förhållande till omvärlden. Regler som omfattar företagande är en sådan faktor och det är därför centralt att reglerna är ändamålsenliga så att den administration som krävs för att följa regelverken hålls till ett minimum. Men även service, bemötande och korta handläggningstider är av stor vikt för ett konkurrenskraftigt företagsklimat. Det kommer därför fortsatt vara viktigt att jämföra Sveriges utgångsläge med andra länders t.ex. vad gäller utformningen och tillämpning av regelverk som påverkar företagen. Förenklingsarbetet utgår fortsatt från det mindre företags förutsättningar och behov. Regelverk och rutiner som är anpassade efter det mindre företaget fungerar ofta väl även för det större företaget men inte alltid tvärtom.

För perioden 2011–2014 har förenklingsarbetet inriktats mot de fem områdena sänkta kostnader, minskat och förenklat uppgiftslämnande, förenklade myndighetskontakter på regional och lokal nivå, förenklingsförslag från näringslivet och bättre konsekvensutredningar. Arbetet har följts upp mot sju mål. Resultatet kommer därför att presenteras utifrån ovan nämnda områden och mål. Under avsnittet Politikens inriktning presenteras inriktningen av arbetet för perioden 2016–2019.

Sverige ska stå sig väl i internationell jämförelse

I Världsbankens undersökning Doing Business 2015 hamnar Sverige totalt sett på plats 11 av 189 länder, vilket kan jämföras med plats 14 föregående år. Sverige har främst förbättrat sitt resultat i delindikatorn registrering av egendom. I årets mätning har både mätmetoden för flera delindikatorer förändrats samt sättet att beräkna

den slutliga rankingen, vilket till viss del har påverkat Sveriges resultat. Undersökningen utgår från regelverket kring företagande och hur det påverkar företagsklimatet. Enligt Global Government Effectiveness Rank, som också är en av Världsbankens undersökningar, är den svenska offentliga sektorn fortsatt en av de mest effektiva.

För att det ska gå snabbare att starta företag har Bolagsverket haft i uppdrag att säkerställa att det inte tar längre tid än fem arbetsdagar att registrera ett aktiebolag. Under 2014 tog det 1–2 dagar att registrera ett aktiebolag i de fall där ärendet inte behövde kompletteras, en dag för ansökan som har lämnats elektroniskt och två dagar för ansökan som har skickats in per post.

Regler ska främja företagens tillväxt

Genom att utforma regler och processer så att de är bättre anpassade till företagens villkor och verklighet skapas goda förutsättningar för fler och växande företag i hela landet. Målet att andelen små och medelstora företagare som upplever regler som ett tillväxthinder ska fortsätta minska följs upp genom Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet. Resultatet för 2014 visar att 21,7 procent av de tillfrågade småföretagen upplevde regler och myndighetsregler som ett stort hinder för utveckling och tillväxt. Det är en marginell minskning sedan 2011. Se även avsnitt 3.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.

Det ska finnas enkla verktyg för att starta och driva företag

För att uppnå målet att det ska finnas enkla verktyg för att starta och driva företag genomför Tillväxtverket informationsinsatser som syftar till just det. Ett exempel på verktyg är webbportalen verksamt.se där det bl.a. finns information om att starta och driva företag. Se vidare under avsnittet Information och rådgivning.

De administrativa kostnaderna ska minska för företagen

Om företagens kostnader till följd av regler minskar kan företagen ägna mer tid och resurser åt att driva och utveckla sina verksamheter, vilket kan bidra till ökad tillväxt och sysselsättning. Målet är att företagens administrativa kostnader ska vara lägre 2020 än 2012. Tillväxtverket följer årligen utvecklingen av de administrativa kostnaderna. Resultatet för åren 2013 och 2014 visar en ökning på cirka 1,1 miljarder kronor.

För att underlätta för regelgivare att i konsekvensutredningen belysa såväl administrativa som andra kostnader för företagen har Tillväxtverket haft i uppdrag att ta fram ett webbaserat verktyg för detta. Uppdraget redovisades i oktober 2014 och finns tillgängligt på Tillväxtverkets webbplats www.enklareregler.se.

Det ska vara enklare att lämna uppgifter

Arbetet med att minska och förenkla företagens uppgiftslämnande fortsätter. Det ska bli enklare att lämna uppgifter och företag ska i de flesta fall bara behöva lämna uppgifter en gång och till ett ställe. Arbetet förväntas leda till minskad arbetsbörda och sänkta kostnader för företagen när samma uppgifter inte längre behöver lämnas till flera myndigheter.

Uppgiftslämnarutredningen, som tillsattes i april 2012, lämnade i november 2013 betänkandet Ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagen (SOU 2013:80). Den 30 mars 2015 lämnade utredningen sitt slutbetänkande Uppgiftslämnarservice för företagen (SOU 2015:33). Uppgiftslämnarutredningen har tillsammans med Bolagsverket, Tillväxtverket, Skatteverket, Statistiska centralbyrån och E-delegationen arbetat med att realisera utredningens förslag.

Verksamt.se blir ingången för företagen. De nya funktionerna för företagens uppgiftslämnande finns på plats successivt under 2015 med start den 30 mars 2015. Där får företagen som ett första steg en presentation av sina grundläggande uppgifter. Det handlar t.ex. om namn, adress, säte och län.

För företagen innebär Uppgiftslämnarservice att det blir enklare att göra rätt. Företagaren får även en överblick av när en myndighet kan kräva att företagen lämnar uppgifter till myndigheten. Det ska också vara möjligt att se vilka uppgiftskrav som kan vara aktuella för företagen, det vill säga företagsinitierade ansökningar och anmälningar samt rapporteringskrav och tidpunkt för dessa från myndigheterna.

De visade uppgiftskraven baseras på exempelvis företagsform, redovisningsperiod eller typ av verksamhet. Företagaren ska kunna läsa mer om ett uppgiftskrav för att därefter på bättre sätt kunna använda t.ex. en myndighets e-tjänst. Listan på uppgiftskrav ska kunna filtreras och sorteras utifrån företagarens behov. Målsättningen är att när en företagare går till någon

av myndigheternas e-tjänster ska grundläggande uppgifter om företaget alltid vara i fyllt i förväg.

I slutbetänkandet läggs bl.a. fram förslag till förordning om företagets uppgiftslämnande och förslag till framtida organisation för Uppgiftslämnarservice. Betänkandet remissbehandlas för närvarande.

Bättre förståelse för företagets villkor

Länsstyrelserna och Tillväxtverket har under perioden 2011–2014 haft regeringens uppdrag att förenkla företagets kontakter med länsstyrelser och kommuner. Uppdragen slutredovisades i mars 2015.

Under uppdragsperioden har totalt 103 kommuner samt en länsstyrelse genomfört Tillväxtverkets och Sveriges Kommuner och Landstings (SKL), utbildning Förenkla - helt enkelt. Tillväxtverkets utvärdering för de kommuner som avslutade utbildningen under 2014 visar att 86 procent av de som deltagit i utbildningen anser att den i hög eller mycket hög grad bidragit till att förbättra möjligheterna till service för företagen.

I det av Tillväxtverket inrättade förenklingsforum möttes aktörer på alla nivåer i de regelgivningskedjor som påverkar företag och förenklingsforum har en workshop kring bygg- och livsmedelsfrågor hållits, i workshopen deltog ett antal kommuner, centrala myndigheter och departement. Workshopen resulterade i förenklingsförslag som Livsmedelsverket och Boverket arbetar vidare med.

Inom ramen för uppdraget har ett antal publikationer och stödmaterial tagits fram som syftar till att underlätta för företagen i deras myndighetskontakter på kommunal nivå samt till att förbättra kommunernas handläggningsrutiner. Materialet syftar även till att förbättra centrala myndigheters kompetensstöd till kommunerna, tydliggöra rådgivningen inom livsmedelskontrollen och underlätta bygglovsprocessen för företag.

På regional nivå hade Länsstyrelsen i Kronobergs län ett samordningsuppdrag för länsstyrelsernas förenklingsarbete. Inom ramen för uppdraget har Länsstyrelsen i Kronobergs län bl.a. tagit fram en utbildning om service och bemötande, 19 av 21 länsstyrelser deltog i utbildningen under uppdragsperioden. Åtta av de nio länsstyrelserna som deltog i utbildningen under 2014 har svarat att den uppfyllde deras

förväntningar. Vid uppdragets slut är förenklingsarbetet integrerat i länsstyrelsernas ordinarie arbete, exempelvis har länsstyrelserna ett nätverk för förenklingsmed representanter från alla länsstyrelser.

Utöver det arbete som sker i kommuner och länsstyrelser arbetar även centrala myndigheter mot målet att skapa bättre förståelse för företagets villkor på den egna myndigheten. Av de 19 centrala myndigheter som har regeringens uppdrag att arbeta mot ovan nämnda mål har samtliga myndigheter en dialog med företagen för att fånga upp deras synpunkter och förslag. 73 procent anger att de har en dialog i mycket stor eller ganska stor omfattning. Samtliga myndigheter arbetar även med att ta omhand företagets synpunkter och förslag och ge återkoppling. 79 procent av myndigheterna arbetar i mycket stor eller ganska stor omfattning med att ta hand om förslagen. Alla myndigheter som har uppdraget arbetar även med att små och medelstora företags perspektiv och behov ska beaktas i den egna verksamheten. 74 procent arbetar i mycket stor eller ganska stor omfattning med att beakta små och medelstora företags perspektiv.

Servicen ska öka och handläggningstiderna minska

Länsstyrelserna arbetade under 2014 med effektivisering av sina rutiner och stort fokus har lagts på bättre information till företagen samt kortare handläggningstider, vilka är efterfrågade åtgärder av näringslivet. Alla länsstyrelser har bland annat börjat arbeta med kvittenser där företagen informeras om att en ansökan har kommit in samt om den förväntade handläggningstiden. Arbetet med kvittenser behöver utvecklas ytterligare och 14 länsstyrelser fortsätter med detta arbete även efter uppdragets slut.

Under 2014 arbetade Tillväxtverket och länsstyrelserna i ett gemensamt projekt där målsättningen var att förbättra samarbetet mellan kommunerna och länsstyrelserna kring bygglovsprocesser. Genom samarbetet finns det goda förutsättningar för kortare och mer effektiv handläggning av företagets bygglovsärenden.

Under 2014 arbetade Tillväxtverket med att tydliggöra rådgivningen inom livsmedelskontrollen. Arbetet har resulterat i två publikationer där den ena riktar sig till kontrollmyndigheter inom livsmedelsområdet och den andra till berörda företag. Av Tillväxtverkets utvärderings-

enkäter framgår att nära hälften av livsmedelsinspektörerna har haft nytta av publikationen i sitt arbete, svarsfrekvensen från företagare var för låg för att kunna dra några slutsatser.

Utöver det arbete som sker i kommuner och länsstyrelser arbetar även centrala myndigheter mot målet att öka servicen och minska handläggningstiderna i myndigheten. Av de 19 centrala myndigheter som har regeringens uppdrag att arbeta mot ovan nämnda mål anger närmare hälften av myndigheterna att handläggningstiderna har minskat något under 2014 jämfört med föregående år. Tillväxtverket som samordnar myndigheternas rapportering framhåller samtidigt att det finns osäkerhetsfaktorer som gör att resultatet ska ses med försiktighet. 79 procent av myndigheterna uppger att de har mål för hur långa handläggningstiderna får vara i de ärenden som riktar sig direkt till företag. Sammanställningen visar även att så många som 90 procent av myndigheterna anger att där det finns mål för handläggningstiderna, stämmer handläggningstiden överens med de uppsatta målen. Myndigheterna har även fått svara på frågan om hur stor del av ärendena som riktar sig direkt till företag som myndigheten ger information om den förväntade handläggningstiden när ett nytt ärende inleds. 47 procent svarade att det görs i mycket stor eller ganska stor del av ärendena. Tillväxtverket lyfter fram att det relativt positiva resultatet kan vara något missvisande eftersom flera myndigheter även har inkluderat t.ex. information om handläggningstider på webbplatsen och information som ges vid förfrågan från företagen, när de svarat på frågan.

Inom området ökad service anger mer än hälften av myndigheterna att de mäter svarstiden för att komma i kontakt med myndigheten. Myndigheterna lägger däremot olika betydelse i svaret om det t.ex. avser svarstid i växeln, att få automatisk bekräftelse via e-post eller att få svar på sin fråga via telefon eller på annat sätt från en handläggare. Flest myndigheter anger att de mäter kundnöjdhet vad gäller bemötande, tillgänglighet och handläggningstid. Vad gäller områdena svarstid och förståelse för företagets villkor är det större spridning på myndigheternas svar. Utifrån de kommentarer som myndigheterna har lämnat är Tillväxtverkets bedömning att myndigheterna över lag är intresserade av att få veta hur nöjda företagen som kommer i kontakt med myndigheten är.

Spridningen är dock ganska stor vad gäller hur nöjda företagen är med myndigheterna. Företagen är mest nöjda med bemötande, tätt följt av tillgänglighet hos myndigheterna. Tillväxtverket lyfter fram att olika metoder används för att mäta kundnöjdhet och olika grupper inkluderas hos myndigheterna vilket innebär att resultatet ska ses med försiktighet.

Bättre konsekvensutredningar

Regelrådet har till uppgift att granska konsekvensutredningarnas kvalitet. Rådet påbörjade sitt arbete 2009 och var fram till den 31 december 2014 organiserat som en kommitté med ett tidsbegränsat mandat. Från och med den 1 januari 2015 permanentades Regelrådet och uppgifterna inordnades i Tillväxtverket samtidigt som ett särskilt beslutsorgan inrättades för beslut i rådets ärenden. Regelrådets slutrapport över arbetet i kommittéform visar att 2 647 remisser inkommit till Regelrådet sedan arbetet påbörjades. Totalt sett har 62 procent tillstyrkts av de remisser som föranlett yttranden. Andelen remisser med en godtagbar konsekvensutredning uppgick till 39 procent för hela perioden.

Under 2014 inkom totalt 443 remisser till rådet jämfört med 446 remisser 2013. Andelen tillstyrkta förslag uppgick till 60 procent vilket är en ökning jämfört med 2013 då 52 procent av förslagen tillstyrktes. Andelen godtagbara konsekvensutredningar uppgick för 2014 till 36 procent, vilket är en marginell ökning mot 2013 då motsvarande siffra var 35 procent.

Tillväxtverket, Regelrådet och Ekonomistyrningsverket har under 2014 genomfört 7 grundläggande utbildningar i konsekvensutredningar. Under första halvåret 2015 genomförde Tillväxtverket och Ekonomistyrningsverket ytterligare 3 grundläggande utbildningar. Under 2014 och våren 2015 har även totalt 4 utbildningar genomförts inriktade mot beräkningar av företagets kostnader samt totalt 22 riktade utbildningar som utgick från specifika myndigheters behov.

Förenklingsarbetet inom EU och OECD

För att företagandet ska bli enklare är det viktigt att förenklingsarbetet bedrivs på alla nivåer som påverkar företagen. Det har därför bedrivits ett konsekvent arbete för en utveckling av förenklingsarbetet på EU-nivå så att arbetet med att minska bördan och byråkratin till följd av EU-lagstiftning fortsätter. Sverige stödjer Europeiska kommissionens arbete med

Regulatory Fitness and Performance Programme (REFIT). Sverige har även som en av flera frågor verkat för en utveckling av arbetet med konsekvensutredningar på EU-nivå. Arbetet inom REFIT ska inte leda till att arbetstagares rättigheter försvagas vad gäller arbetsmiljö och arbetsrätt. Detta ska gälla oavsett företagets storlek. Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) bedriver sedan många år ett arbete med inriktning på regelkvalitet och regelreformer. Sverige deltar i detta sammanhang löpande och aktivt i OECD:s Regulatory Policy Committee, som arbetar med flera projekt som har bäring på förenklingsarbetet nationellt.

Trygghetssystem för företagare

Den 2 mars 2015 lämnade den parlamentariska socialförsäkringsutredningen (SOU 2015:21) sitt slutbetänkande. Utredningen har ett antal förslag med syfte att förbättra trygghetssystemen för företagare. Ett exempel är ändringen av beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) för företagare som startar företag och väljer att vara anställda i sitt eget aktiebolag. Utredningens förslag har remitterats och remissbehandling pågår.

Den 1 januari 2015 stärktes småföretagens skydd mot höga sjuklönekostnader, bland annat genom att ersättningen för företagens sjuklönekostnader differentierades och nu faller ut automatiskt. Det gör att företagets administration minskar genom att företagen slipper komplicerade ansökningsförfaranden vilket särskilt gynnar mindre företag.

Kapitalförsörjning

Ett väl fungerande system för kapitalförsörjning är avgörande för start av och tillväxt i företag. Insatser för att främja företags finansiering är därför en självklar del i regeringens arbete med att förbättra innovations- och företagsklimatet. Grundläggande är att det finns välfungerande ramvillkor som stödjer en stabil finansmarknad. Marknadskompletterande finansiering via de statliga aktörerna ska bidra till en förbättrad finansieringssituation i skeden och segment där den privata marknaden verkar i begränsad utsträckning.

Marknadskompletterande lån från Almi

Företagspartner AB

Almis verksamhet ska bidra till hållbar tillväxt och förnyelse i näringslivet samt stärka möjligheterna för att konkurrenskraftiga företag utvecklas. Almis finansieringsverksamhet är en del i detta. Nyutlåningen från Almi ökade från 2 200 miljoner kronor 2013 till 2 354 miljoner kronor 2014. Under 2014 beviljades totalt 3 857 nya lån. Såväl innovationsfinansiering som exportlånen ökade 2014. Av Almis nyutlåning 2014 gick 14 procent till exporterande företag, vilket motsvarar 330 miljoner kronor. Av nyutlåningen gick 32 procent till företag som ägs eller leds av kvinnor, vilket är en liten ökning jämfört med 2013. Lånen till personer med utländsk bakgrund minskade något. Under 2014 gick 28 procent av lånen till företag som ägs eller leds av personer med utländsk bakgrund.

Almis utlåning har genererat ytterligare 4 900 miljoner kronor i lån från banker och andra finansärer under 2014. För varje krona som Almi lånar ut innebär det att företagen får låna ytterligare två kronor från banker eller andra kreditgivare.

Den årliga uppföljningen av tillväxteffekter i Almis kundföretag, som Statistiska centralbyrån gör på uppdrag av Almi, visar att för de företag som blev kunder under 2010 har omsättningen ökat med 24 procent under perioden 2009–2013. I en jämförbar kontrollgrupp var omsättningsökningen 17 procent. Kundföretag till Almi anställer i större utsträckning än kontrollgruppen. Antalet anställda i dessa företag ökade med tolv procent jämfört med kontrollgruppens åtta procent. Jämfört med fjolårets mätning är såväl omsättnings- som sysselsättningsökningarna högre än förra året. Statens avkastningskrav på Almi, att över tiden hålla lånefonden nominellt intakt, har uppnåtts.

Fortsatt stor efterfrågan på riskkapital

Antalet investeringar inom ramen för verksamheten vid Almi Invest AB (Almi Invest) ökade under 2014 jämfört med föregående år. Almi Invest hade vid utgången av 2014 innehav i 375 portföljbolag och andelar i 10 fondbolag. Almi Invests riskkapitalinvesteringar genomförs oftast tillsammans med privata medinvestorer. Under 2014 investerade Almi Invest totalt 211 miljoner kronor, vilket har medfört att privata investerare har tillskjutit ytterligare 533 miljoner kronor.

Detta innebär en uppväxling på 2,50 kronor per investerad krona från Almi Invest.

Almi Invest, som sedan 2013 också omfattar den tidigare investeringsportföljen hos Innovationsbron AB, består av åtta fonder som medfinansieras av EU:s regionala utvecklingsfond, se även utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Inlandsinnovation AB

Inlandsinnovation AB (Inlandsinnovation) bedriver finansieringsverksamhet i de sju nordligaste länen. Inlandsinnovation har ett eget kapital på 1 945 miljoner kronor och har under 2014 investerat 162 miljoner kronor i små och medelstora företag som har potential att utvecklas och växa. Därtill har utlåning skett med 32 miljoner kronor. Inlandsinnovation har under året bedrivit uppsökande verksamhet bland potentiella kunder och samarbetspartners med målsättningen att under 2015 fördubbla antalet investeringsförfrågningar.

Inlandsinnovation har under 2014 investerat i 29 bolag, vilket är tre fler än året före. Ytterligare investeringar i så kallade Tillväxtkassor har genomförts, där investeringsvilja och risk delas med andra aktörer. Tillväxtkassor når ut till små företag i tidiga skeden där de investerade beloppen är relativt små. Inlandsinnovation agerar i normalfallet som minoritetsdelägare vid direktinvesteringar i företag och investerar tillsammans med andra investerare.

Fouriertransform AB

Fouriertransform AB (Fouriertransform) är ett statligt ägt riskkapitalbolag med en investeringsinriktning som, förutom fordonsindustrin, även omfattar övriga delar av tillverkningsindustrin och närliggande tjänstenärings. Uppdraget utförs genom att på kommersiella grunder tillhandahålla kapital i olika former. Sedan starten 2009 har Fouriertransform investerat totalt 1 366 miljoner kronor i 25 bolag vilket tillsammans med syndikeringspartners motsvarar en total investeringsnivå om drygt 3 000 miljoner kronor. Tre investeringar har realiserats och portföljen bestod vid årsskiftet av 22 bolag. Portföljbolagen omsätter cirka 2 500 miljoner kronor och har 1 600 anställda.

Bolaget ska vara en långsiktig industriell partner som investerar på kommersiella grunder. Under 2014 investerades totalt 398 miljoner kronor i fem nya och befintliga portföljbolag. Under 2014 beslutades om minskning av Fouriertransforms registrerade aktiekapital med

275 miljoner kronor. En del av medlen, 100 miljoner kronor, ska användas till att medfinansiera en riskkapitalsatsning, fond-i-fond, inom ramen för ett nationellt regionalfondsprogram. Vid årsskiftet uppgick det egna kapitalet i Fouriertransform AB till 3 192 miljoner kronor.

Stiftelsen Industrifonden

Stiftelsen Industrifondens verksamhet riktar sig till små och medelstora företag med stor tillväxtpotential. Stiftelsen Industrifonden tillhandahåller kapital, kompetens och nätverk i samverkan med privata medfinansierare.

Under verksamhetsåret 2014/15 investerade fonden totalt 448 miljoner kronor, varav 94 utgjorde investeringar i 4 nya bolag och 354 miljoner kronor utgjorde följdinvesteringar i tidigare engagemang. På balansdagen var Industrifonden direkt engagerad i 76 portföljbolag.

Stiftelsen Norrlandsfonden

Stiftelsen Norrlandsfonden (Norrlandsfonden) verkar för näringslivet i de fem nordligaste länen. Det sker främst genom finansiering via olika typer av lån till små och medelstora företag. Fonden har ett eget kapital på drygt 1 000 miljoner kronor.

Under 2014 lånade Norrlandsfonden ut 313 miljoner kronor, vilket är en ökning med drygt 11 procent jämfört med året innan. Antalet företag som beviljades lån var 149, även det en ökning jämfört med året innan. Denna utlåning beräknas, enligt Norrlandsfonden, ha skapat förutsättningar för investeringar på 1 600 miljoner kronor, främst för små och medelstora företag. Norrlandsfonden hade vid årsskiftet totalt 405 kunder med en utlåning, inklusive borgensförbindelser och garantier på 891 miljoner kronor. Norrlandsfondens årliga uppföljning av fondens kundföretag visar på såväl ökad omsättning som positiv sysselsättningsutveckling i dessa företag.

Information och rådgivning

Den information och rådgivning som staten tillhandahåller till företag och blivande företagare bör utgå från företagets efterfrågan, vara marknadskompletterande, kostnadseffektiv samt ta hänsyn till regionala förutsättningar.

Almis rådgivning

Almi ska bidra till hållbar tillväxt och innovation genom att förbättra möjligheterna att utveckla konkurrenskraftiga företag såväl nationellt som globalt och ska genom sin rådgivningsverksamhet bidra till att fler små och medelstora företag växer samt att fler företag startas. Rådgivningen är ett av Almis tre affärsområden och Almi bedriver rådgivning inom följande huvudområden: nyföretagarrådgivning, innovationsrådgivning, tillväxtrådgivning, mentorskap, samt rådgivning till personer med utländsk bakgrund.

Efterfrågan på rådgivning hos Almi är fortsatt stor. Under 2014 hade Almi 17 000 unika kunder som fick del av Almis rådgivningsverksamhet. Almi har ett särskilt uppdrag att nå ut till kvinnor och företagare med utländsk bakgrund, genom att andelen av dessa kunder inom rådgivningsverksamheten ska vara högre än den procentuella andel som gäller för företagsstocken och nyföretagandet som helhet. Detta mål nåddes med bred marginal. Exempelvis var andelen kvinnor inom områdena Tillväxtrådgivning och Mentorskap 46 procent respektive 55 procent. Andelen företagare med utländsk bakgrund var särskilt hög inom området Nyföretagarrådgivning där 64 procent av kunderna hade utländsk bakgrund. Sammantaget var andelen kunder med utländsk bakgrund 34 procent, andelen kvinnor 42 procent och andelen unga företagare, i detta sammanhang upp till 30 år, 16 procent.

Under 2014 har Almis generella mentorinsatser för företagare fortsatt och kompletterats med riktade mentorinsatser till olika målgrupper t.ex. unga entreprenörer med tillväxtpotential och kvinnor som driver företag. Riktade mentorinsatser har även genomförts med fokus på import och/eller export med syfte att öka internationaliseringen för företagare med utländsk bakgrund.

Under 2014 etablerades 1 663 mentorpar som i genomsnitt spenderade 50 rådgivningstimmar per adeptföretag, vilket resulterade i cirka 85 000 rådgivningstimmar för adepter där mentorerna ställer upp på ideell basis. Sedan starten 2006 har Almi tillsammans med NyföretagarCentrum startat upp drygt 11 000 mentorpar, vilket motsvarar cirka 550 000 rådgivningstimmar.

Uppföljning av mentorinsatserna för 2014 visar att 77 procent av adepterna bland de nyetablerade företagen och 81 procent av de etablerade företagen, anser att mentorskapet

bidragit till att företaget utvecklats och att förutsättningarna för att nå uppsatta mål ökat. 92 procent av adepterna inom nyföretagandet och 96 procent av adepterna inom etablerade företag kan tänka sig att rekommendera mentorinsatserna till en kollega eller annan företagare. Bland mentorerna är siffran 96 procent.

Almi har även genomfört ett stort antal seminarier, ofta i samarbete med externa aktörer, rådgivare eller konsulter. Under 2014 deltog 13 000 personer i seminarier som Almi genomfört runt om i landet.

Tillväxtverkets arbete

Tillväxtverket genomför informationsinsatser för att förenkla processen att starta och driva företag. Myndigheten samverkar med flera andra myndigheter om utveckling av informations- och vägledningstjänster till blivande och nya företagare. Informations- och vägledningssatserna bedrivs bl.a. i form av "Starta företag-dagar", informationstjänsten Startlinjen, broschyren Starta företag och webbportalen verksamt.se.

Under 2014 genomfördes 30 Starta företag-dagar över hela Sverige med drygt 4 200 deltagare, varav 57 procent kvinnor och 43 procent män. 23 procent var mellan 18–30 år och bland deltagarna hade 25 procent utländsk bakgrund. Av deltagarna upplevde 98 procent att de efter dagen visste hur de skulle gå vidare med sin företagsstart och 95 procent blev inspirerade att gå vidare. För att nå ut till fler, framför allt på orter utanför storstäderna, kompletterades Starta företag-dagarna under året med webbseminarier. Under året deltog drygt 2 000 personer på dessa webbseminarier och av dessa upplevde 91 procent seminarierna som bra eller mycket bra.

Tillväxtverket medverkade i flera mässor och seminarier om att starta företag och besvarade via tjänsten Startlinjen närmare 2 000 samtal och närmare 900 e-postfrågor. Av dessa användare ansåg 88 procent att kontakten med Startlinjen gjorde att de sparade tid i arbetet med att starta företag och 75 procent hade fått vägledning till hjälp hos andra aktörer i företagsstarten.

I syfte att stärka konkurrenskraften i Sveriges näringsliv och öka regionernas tillväxt stöder Tillväxtverket genom driftsbidrag näringslivsfrämjande organisationer som exempelvis arbetar med information och rådgivning i samband med företagsstart. Några av de organisationer som fått bidrag under 2014 är NyföretagarCentrum

Sverige, Drivhuset, Esbri och Stiftelsen IFS Rådgivningscentrum. Med stöd av förordning (2001:1194) om statsbidrag till kooperativ utveckling har Tillväxtverket valt att 2014 fördela 34 miljoner kronor i driftsbidrag till Coompanion. Organisationen har 25 regionala utvecklingscentrum och ger utbildning, rådgivning och information om start och utveckling av kooperativt företagande och arbetsintegrerande sociala företag.

Inför 2014 införde Tillväxtverket nya rutiner för hantering av driftsbidrag bland annat för att få bättre uppföljningar med större fokus på resultat- och effektutvärderingar. Bedömningsgrunderna för Tillväxtverkets beslut har utgått från mål och syfte med driftsbidragen. Under 2014 har totalt 65,4 miljoner kronor fördelats i driftsbidrag från anslag 1:5 *Näringslivsutveckling* under utgiftsområde 24.

Verksamt.se

Den myndighetsgemensamma webbportalen verksamt.se drivs av Tillväxtverket tillsammans med Bolagsverket och Skatteverket i syfte att göra det enklare att starta och driva företag. Portalen ska möta företagares behov av samlad information och myndighetsservice på webben. Under det senaste året har en tjänst för förenklat uppgiftslämnande utvecklats, tjänsteutbudet har vidareutvecklats med bland annat information, guider och filmer om budget och bokföring, informationen kring finansiering och internationalisering har utvecklats och arbetet med att utveckla vägledningen till den rådgivning och finansiering som finns regionalt har fortsatt och utökats med en regionsida (Blekinge). Behovsanalyser har genomförts avseende internationalisering och förenkling för arbetsgivare när det gäller att anställa och hantera anställda, förslag på ytterligare funktionalitet på regionsidorna har tagits fram och dialog pågår med fler regioner för att skapa fler regionsidor. Detta arbete kommer att ligga till grund för nya leveranser och samarbeten under 2015.

Antalet unika besökare på verksamt.se har fortsatt att öka under 2014 till drygt 1,7 miljoner, en ökning med 13 procent från föregående år. Under året skapades 21 212 nya affärsplaner på verksamt.se och det genomfördes sammanlagt 200 740 elektroniska ansökningar och registreringar hos Skatteverket och Bolagsverket. I de utvärderingar som gjorts 2014 tycker 78 procent av männen och 76 procent av kvinnorna att

verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag. Siffran var något högre, 83 procent, bland de som ska starta företag. 80 procent av de som ska starta företag tycker att verksamt.se innehåller det som de behöver för att det ska vara enkelt att starta och driva företag och sköta sina myndighetskontakter. Motsvarande siffra för de som driver företag var 71 procent, en ökning med fyra procentenheter från 2013.

Verksamt.se är den svenska elektroniska kontaktpunkten enligt EU:s tjänstedirektiv. Tillväxtverket har därför under året deltagit i vidareutvecklingen av Mina meddelanden, och i EU-projektet eSENS, för att ta fram lösningar som gör det möjligt att med utländska e-legitimationer logga in i svenska e-tjänster för att göra ansökningar och registreringar hos myndigheter och kommuner.

Insatser för hållbart företagsfrämjande

Kvinnors företagande

Under åren 2011–2014 har 100 miljoner kronor årligen satsats på att främja kvinnors företagande. Tillväxtverket och Almi har varit utförare. Under perioden har totalt 477 projekt inom affärsutveckling och innovationsutveckling beslutats och 13 200 kvinnor har deltagit i dessa projekt. Uppföljningar visar att 85 procent av de kvinnor som i dag driver företag instämmer i att de helt eller delvis fått verktyg/färdigheter för att utveckla företaget vidare.

Under 2014 har omkring 800 företagare varit ambassadörer för kvinnors företagande. De har delat med sig av sina kunskaper och berättat om sitt entreprenörskap genom s.k. ambassadörsuppdrag. Under året har 1 600 ambassadörsuppdrag registrerats på webbplatsen ambassadorer.se. Ambassadörerna har uppskattningsvis träffat drygt 19 500 personer under 2014.

Under 2014 intensifierade Tillväxtverket arbetet med att ta fram en strategi för hur kvinnor och män på lika villkor kan ta del av de företagsfrämjande insatserna. Strategin presenterades i mars 2015 och ska vara ett verktyg i det fortsatta arbetet för att främja hållbar tillväxt och ett dynamiskt näringsliv.

Under 2014 har Almi förstärkt innovationsfinansieringen riktad mot kvinnor (se avsnitt 3.5.3) och även genomfört programmet "Styrelsekraft", som syftar till att främja hållbar tillväxt genom att öka andelen kvinnor i företagsstyrel-

ser. Under 2014 har 126 kvinnor som är företagare eller har en ledande befattning deltagit i ”Styrelsekraft”.

Ungas företagande

Unga kvinnor och män i åldern 16–30 år står bakom drygt en fjärdedel av de nystartade företagen i Sverige. Tillväxtverkets Entreprenörskapsbarometer visar att intresset för företagande är större bland unga än bland äldre: nästan sju av tio unga (18–30 år) kan tänka sig att starta företag och 35 procent vill hellre vara företagare än anställda, bägge siffrorna är högre än bland äldre personer.

Statens skolverk och Tillväxtverket stödjer insatser och aktörer som arbetar med att främja entreprenöriellt lärande och entreprenöriella kompetenser i skola respektive högre utbildning (se även under volym 8, utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning). Under 2014 har Tillväxtverket bl.a. genomfört en utlysning om förstudier för utvecklingsprojekt för entreprenöriell kultur vid flera lärosäten och finansierat spridning och implementering av metoder som utvecklats inom Programmet för entreprenörskap i vård- och omsorgsutbildningar till andra delar av berörda lärosäten. Tillväxtverket har även utifrån sitt samordningsuppdrag på området tillgängliggjort nyheter, kunskap och erfarenheter på tillvaxtverket.se/ehu. Vidare har verksamhetsstöd lämnats till flera näringslivsfrämjande organisationer och studentprojekt.

Den särskilda satsningen Ungas innovationskraft, som genomförts som ett gemensamt uppdrag till Tillväxtverket och Verket för innovationssystem (Vinnova) under 2010–2012, med förlängning 2013–2014, har lämnat sin slutrapport. Fokus under den sista perioden var på utveckling och kommersialisering av ungas idéer. Stöd har bl.a. lämnats till flera olika finansieringsinsatser (mikrofinansiering, stöd motsvarande studiemedel under tre månader och en särskild satsning inom Vinnovas VINN NU-program), mötesplatser och sociala innovationer. Unga kvinnor och män har involverats i programmet och djupintervjuer har gjorts med unga entreprenörer för att identifiera deras behov i olika faser av företagandet. Inom programmet har även statistik om unga företagare tagits fram och publicerats. Utvärderingen visar att Ungas innovationskraft 2013–2014 till övervägande del fungerat mycket väl.

Almi genomförde 2013–2014 en särskild mentorsatsning för unga etablerade entreprenörer med tillväxtambitioner, där totalt 130 adepter deltog. Adepterna erbjöds, utöver en mentor, nätverksträffar och ett utbildningsstipendium för styrelseutbildning. Uppföljningen visar bl.a. att 84 procent av adepterna som helhet är nöjda med programmet, att 76 procent anser att mentorprogrammet stärkt dem i deras företagande och att 79 procent anser att programmet kommer att ha betydelse för möjligheten att öka tillväxten i deras företag.

Företagare med utländsk bakgrund

Analyserna av rådgivningsinsatserna inom det program som Tillväxtverket bedrev fram till 2010, riktat till kvinnor och män med utländsk bakgrund, visar att det inte finns några statistiskt säkerställda skillnader mellan företag som deltagit i programmet och jämförelseföretagen avseende tillväxt i produktionsvärde, förädlingsvärde eller lönsamhet. De företag som har deltagit i rådgivning har dock större sannolikhet att överleva jämfört med jämförelseföretagen och sysselsättningen ökar mer i företag som tagit del av rådgivningen än i jämförelseföretagen.

Tillväxtverket fortsatte sitt arbete med insatser för att bland annat synliggöra målgruppens utmaningar och sprida kunskap om den resurs som företagare med utländsk bakgrund utgör.

Almi genomförde under perioden 2011–2014 en satsning för att få fler kvinnor med utländsk bakgrund att starta och utveckla företag. Projektet bedöms ha bidragit till en ökning av antal nyföretagande bland målgruppen.

Internationalisering

Tillväxtverket har genomfört ett flertal insatser för att förbereda små och medelstora företag för internationalisering. I samverkan med bl.a. Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), Vinnova, Kommerskollegium, Patent- och registreringsverket, Almi och Universitets- och högskolerådet har Tillväxtverket informerat om internationalisering och arrangerat regionala och lokala evenemang. Under 2014 beviljade även Tillväxtverket cirka 30 miljoner kronor i stöd till företag för förberedelse för internationalisering genom Tillväxtverkets affärsutvecklingscheckar (se vidare under utgiftsområde 19 Regional tillväxt).

Inom arbetet med att främja företags internationalisering samordnar Tillväxtverket också nätverket Enterprise Europe Network (EEN) i

Sverige, vilket delvis finansieras av EU-kommissionen. Nätverket har bl.a. till uppgift att informera och ge råd till företag om EU och europamarknaden, samt underlätta företagssamarbete. Under 2014 nådde svenska EEN ut till drygt 2 300 företag.

Regeringens insatser för att stärka svenska företags förmåga till internationalisering beskrivs inom avsnitt 4 Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.

Turism

Tillväxtverket arbetade under 2014 med kunskapsbildning, strategiskt samverkansarbete, destinationsutveckling och kvalitets- och hållbarhetsinsatser. Regeringen avsatte 20 miljoner kronor årligen under perioden 2012–2014 för insatser för hållbar destinationsutveckling.

V.S. VisitSweden AB (VisitSweden), som ägs gemensamt av staten och svensk besöksnäring, ska medverka till att turismen ökar genom marknadsföring av Sverige som turistland utomlands. Staten finansierar bolagets basverksamhet och den övergripande marknadsföringen av Sverige som varumärke, medan besöksnäringen finansierar riktade aktiviteter och produktmarknadsföring. Den statliga finansieringen uppgick 2014 till totalt 125,1 miljoner kronor, varav 5,2 miljoner kronor var särskilda medel för satsningen på ”Sverige – det nya matlandet”. Besöksnäringens finansiering uppgick till 119,4 miljoner kronor 2014. Under året har VisitSweden fortsatt att marknadsföra Sverige internationellt som destination och som varumärke på tolv prioriterade marknader.

Under 2014 ökade turismens totala omsättning i Sverige med 5 procent till 267 miljarder kronor. Svenska fritidsresenärer stod för 46,5 procent, affärsresenärer för 17,5 procent och resenärer från utlandet för 36 procent av omsättningen. Turismens exportvärde, mätt som utländska besökares konsumtion i Sverige, ökade med 13 procent till 97 miljarder kronor under 2014.

Allt fler sysselsätts inom turistnäringen. År 2014 uppgick antalet sysselsatta i näringen till 159 200 personer, en ökning med 5 procent. Särskilt betydelsefull är turistnäringens förmåga att skapa arbetstillfällen åt grupper som traditionellt har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, så som unga och utrikes födda.

Kulturella och kreativa näringar

Företag och entreprenörer med kulturell och kreativ inriktning bidrar till att öka både attraktionskraften för svenska regioner och svenska produkter och tjänster.

Tillväxtverket har under 2014 fortsatt driva programmet Kulturella och kreativa näringar, vilket bland annat syftar till att öka kunskapen hos strateger, rådgivare och långgivare om kulturföretagens drivkrafter samt om immateriella rättigheters betydelse för affärsutvecklingen. Programmet syftar även till att utveckla strukturer för att stärka Sveriges internationella konkurrenskraft inom området. Under 2014 omfattade programmet cirka 5 miljoner kronor.

Tillsammans med Kulturrådet och Svenska Institutet genomfördes seminarium om export av kulturella och kreativa näringar vilket resulterade i en samlande förteckning över hur kulturdriven export och internationalisering av kulturella och kreativa näringar kan stärkas, baserad på erfarenheter från tjugo branschorganisationer, tre departement och nio myndigheter. Inom programmet beviljades medfinansiering till ett flertal utvecklingsprojekt, exempelvis utbildades lokala och regionala tjänstemän om kulturella och kreativa näringar vid Lunds universitet, en nyskapande mötesplats för företag inrättades i Luleå. Tillsammans med olika nationella branschorganisationer tas förstudier fram för gemensam kunskaps- och företagsutveckling.

Kulturella och kreativa näringar kan främjas med medel såväl inom nationella som vissa europeiska fonder och program.

Miljödriven näringslivsutveckling

Tillväxtverket beviljar medel till projekt som stödjer svenska miljöteknikföretags affärsutveckling och internationalisering. Programmet DemoMiljö som genomfördes under perioden 2012–2013 slutredovisades till SIDA under 2014. Totalt har Tillväxtverket fördelat nästan 18 miljoner kronor till sex demonstrationsprojekt och 53 planeringsbidrag för introduktion av ny miljöteknik i samarbetsländerna i Asien och Afrika. Inom programmet miljödriven tillväxt har Tillväxtverket beslutat om 171 miljoner kronor till 17 projekt, stöd som gått både till enskilda företag och företagsnätverk med syfte att ge ökad försäljning av miljöanpassade varor och tjänster.

En övergripande redovisning om resultaten av den förra regeringens miljöteknikinsatser 2011–2014 finns i avsnitt 3.5.3 Här nedan redovisas

Tillväxtverkets arbete med dessa insatser. Tillväxtverket har under 2014 utvecklat webbplatsen swedishcleantech.se som erbjuder företagen tillgång till kunskap, finansiering och nätverk inom miljötekniksektorn. Webbplatsen har fått en ny rådgivnings- och finansieringsguide och nu finns information om drygt 600 svenska miljöteknikföretag. Det genomsnittliga antalet besökare var 2 200 per månad varav cirka 30 procent internationella. I november 2014 ökade antalet besök ytterligare till omkring 3 700 besökare. Tillväxtanalys, har utvärderat informationswebbplatsen i sin rapport *Utvärdering av regeringens miljöteknikstrategi - Syntesrapport och resultatuppföljning* (dnr N2015/02477/AS), i vilket myndigheten bedömer att det finns ett mervärde i att denna information finns samlad tillgänglig för dessa företag.

Tillväxtverkets arbete med miljöteknikstrategin har redovisats den 20 januari 2015 i slutrapporten *Att tillgängliggöra internetbaserad information inom miljöteknikområdet*, och den 16 mars 2015 i rapporterna *Miljödriven export* och samma datum *Redovisning av regeringsuppdrag att genom en särskild satsning med inriktning på miljöteknikområdet genomföra insatser för ökat svenskt deltagande i EU-program*.

Härutöver har Tillväxtverket den 18 mars 2015 redovisat uppdraget om *Kartläggning av aktörerna på miljöteknikområdet* som genomförts tillsammans med Tillväxtanalys.

Hållbar mineralnäring

Priserna sjönk för de flesta metaller under 2014. Bäst klarade sig nickel, zink och aluminium för vilka priserna uppvisade en mindre ökning under året. Största nedgången var på järnmalmpriserna, som halverades. För fines sjönk priset från cirka 135 till 71 dollar per ton, motsvarande 47 procent, medan nedgången var lite mindre för pellets; från 178 till 105 dollar per ton, motsvarande en nedgång på 41 procent. Koppar och bly sjönk med 15 respektive 17 procent under året, medan silver sjönk med 21 procent. Guldet höll sig relativt stabilt med en nedgång på fyra procent.

De sjunkande priserna på järn och basmetallerna anses bero på minskad efterfrågan från Kina, där stålkonsumtionen sjönk för första gången sedan 2000. Ökningen på nickel, zink och aluminium beror troligen på ökad

efterfrågan på specialstål och andra mer kvalificerade metallprodukter i Asien.

Till följd av de kraftigt fallande järnmalmpriserna begärde sig den nystartade gruvan i Pajala i konkurs i december 2014. Vid årsskiftet fanns det därmed 15 aktiva metallgruvor i Sverige.

Under 2014 bröts 81,4 miljoner ton malm i Sverige, vilket var en ökning med 2,9 procent jämfört med föregående år. Gruvbranschens sammanlagda omsättning under 2014 uppgick till 29,5 miljarder kronor och vid årets utgång var 6 658 personer anställda direkt i gruvnäringen (underentreprenad ej inräknat).

Sveriges mineralstrategi

Sveriges mineralstrategi antogs i februari 2013. Visionen för mineralstrategin är att ett långsiktigt hållbart användande av landets mineralresurser, i samklang med miljö-, natur- och kulturvärden, skapar tillväxt i hela landet och bidrar till att Sverige förstärker sin position som EU:s ledande gruv- och mineralnation.

I Sveriges mineralstrategi pekas 19 åtgärder ut som ska genomföras för att nå strategins vision. Majoriteten av åtgärderna är i formen av regeringsuppdrag till myndigheter. Totalt är 50 miljoner kronor avsatta under perioden 2014–2016 för arbetet med mineralstrategin, vilket inkluderar utförandet av regeringsuppdragen.

Fram till utgången av 2014 har 17 av åtgärderna initierats och tre har slutförts. Två av regeringsuppdragen riktade till Sveriges geologiska undersökning (SGU) har avslutats under 2014 och tre har delredovisats. I det ena uppdraget har SGU tagit fram ett förslag till hur Sverige kan bidra till utvecklingen av en mer hållbar gruvnäring i länder där ett sådant behov finns. Uppdraget har baserats på resultat och erfarenheter från pilotprojektet *MeetingPoints Mining* som SGU har drivit. Förslaget bereds nu av Sida. Inom det andra uppdraget som har slutredovisats under året har SGU genomfört en kartläggning av utvinnings- och återvinningspotentialen av metaller och mineral i Sverige från primära och sekundära källor. Sverige har saknat kunskap om hur tillgångarna för vissa framtida strategiskt viktiga mineral ser ut, samt även hur stora potentiella resurser som finns att återvinna ur upplag och deponier. Arbetet har utförts mot bakgrund av det totala försörjningsbehovet för Europa som helhet. Syftet med arbetet är att stimulera en effektivare användning av våra

inhemska metall- och mineralresurser. Kunskapen om utvinningspotentialen för de flesta metaller är väsentligt större från primära källor än från sekundära, men osäkerheten i kunskapen om sekundära tillgångar är stor. SGU har därför föreslagit bl.a. att mineralstatistiken behöver förbättras och att forskningsläget inom återvinningsområdet behöver ses över. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet. SGU har under året vidareutvecklat en modell för materialförsörjningsplanering som kan användas av länsstyrelse eller kommun i syfte att ta fram en tydlig inriktning på materialförsörjningsfrågan i regionen. I anslutning till detta uppdrag har SGU också utfört ett arbete som går ut på att förbättra statistiken över samhällets totala produktion av sten och ballast vid olika infrastrukturprojekt etc. Båda de delredovisade projekten syftar till att få en bättre naturresurshushållning med bergmaterial.

Som en av flera insatser för att göra gruv- och mineralnäringen mer attraktiv som yrkesval för ungdomar har regeringen uppdragit åt SGU att i ett särskilt projekt öka kunskapen om geologins roll i samhället och dess betydelse för tillväxt. SGU har i en delrapport redovisat de särskilda satsningar som har genomförts inom områdena rekrytering och arbetsmarknad samt insatser riktade till barn och skolungdomar.

Geologisk verksamhet

SGU har i uppdrag att ta fram sådan geologisk information som samhället behöver på kort och på lång sikt.

Kunskap om Sveriges geologi efterfrågas inom ett stort antal områden i vårt samhälle såsom vattenförsörjning, mineralhantering, trafikinfrastruktur, klimatanpassning och energiförsörjning. Myndigheten bedriver ett systematiskt arbete med att förbättra äldre kartor, särskilt i områden nära tätorter och områden som utsätts för skred och erosion. Digitaliseringen öppnar för nya möjligheter till ökad precision och förbättrad användning av data. Exempel på detta är Lantmäteriets nya höjdmmodell men även mer okonventionella källor som allmänna webbaserade karttjänster, särskilt för kartläggning inom tätbebyggda områden.

När det gäller klimatförändringar har SGU ingått ett avtal med Statens geotekniska institut (SGI) om att koncentrera en del av jordartskartläggningen till områden som är särskilt utsatta för negativa effekter av klimatförändringar.

Det ingår i myndighetens verksamhet att främja hållbar tillväxt och företagande inom mineralsektorn. Under 2014 har en stor mängd borrhäror från arkivet i mineralinformationskontoret i Malå skannats och digitaliserats. Materialet är tillgängligt för alla via SGU:s webbplats eller kundtjänst.

SGU svarar för miljö kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet inom vilket det också åligger myndigheten att verka för en god hushållning med naturgrus. Under 2014 har verksamheten till stor del inriktats på utvärdering av miljö kvalitetsmålet, inför den fördjupade utvärdering som ska lämnas till regeringen var fjärde år. Databasutveckling för att skapa ett bättre underlag för uppföljning av miljö kvalitetsmålet har genomförts och utveckling av nya indikatorer för uppföljning av grundvattenmiljön har påbörjats.

Sammanlagt har 85 nya produkter framställts, däribland nya kartor för jord, berg och grundvatten. Två faktarapporter har publicerats som samlat beskriver geologiska förutsättningar för olja och gas till havs och på land.

Analys och slutsatser

Insatser för att förenkla för företagen

Sverige ska stå sig väl i internationell jämförelse

Sverige är fortsatt bland de främsta EU-medlemsstaterna i Världsbankens undersökningar Doing Business och the Global Government Effectiveness Rank. Målet är att Sverige fram till 2020 ska fortsätta vara bland de främsta EU-medlemsstaterna i ovan nämnda undersökningar.

Regler ska främja företagens tillväxt

Att förändra regler och upplevelsen av regler hos företagen är ett arbete som tar tid om förändringarna ska bli bestående. Resultatet från Tillväxtverkets enkätundersökning 2014 visar att utvecklingen går åt rätt håll, samtidigt som andelen företag som upplever regler och myndighetsregler som ett hinder för tillväxt har minskat mindre under den senaste mätperioden jämfört med perioden 2008–2011 (se även avsnitt 3.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder). För ett fortsatt positivt resultat krävs ett kontinuerligt arbete med att följa upp vad företagen ser som tillväxthämmande i de lagar och myndighetsregler som de ska följa.

Det ska finnas enkla verktyg för att starta och driva företag

Enkla och välanpassade verktyg är viktiga för att underlätta för företagen i deras verksamheter. Webbportalen verksamt.se är ett sådant verktyg och uppföljningen visar att antalet unika besökare ökat och att merparten av de som använder verksamt.se anser att portalen gör det enklare att starta och driva företag.

Kostnaderna ska minska för företagen

Att förändra regler och göra dem mer kostnadseffektiva och ändamålsenliga är ett arbete som tar tid om förändringarna ska bli bestående. Resultatet av uppföljningen av företagens administrativa kostnader visar att de administrativa kostnaderna har ökat under åren 2013 och 2014. För att de administrativa kostnaderna ska minska krävs ett kontinuerligt arbete med att synliggöra och minska de kostnader som följer av nya och ändrade regler.

Sedan 2013 tillämpas en ny metod för att följa utvecklingen av företagens administrativa kostnader. Metoden är betydligt mer resurs- och kostnadseffektiv än sin föregångare. I korthet bygger metoden på att kostnadsutvecklingen följs genom beräkningarna som finns i de konsekvensutredningar som remitteras till Regelrådet. För att metoden ska fungera fullt ut är det nödvändigt att beräkningarnas kvalitet höjs. Genom det intensifierade stöd, rådgivning och utbildning som genomförs av Tillväxtverket förväntas kvaliteten på beräkningarna öka framöver.

Det ska vara enklare att lämna uppgifter

Varje år lämnar företagen mer än 90 miljoner blanketter till olika myndigheter. Inte sällan lämnar företagen samma eller snarlika uppgifter till olika myndigheter och det är inte ovanligt att företagen tvingas lämna fler uppgifter än vad som är nödvändigt för ärendets handläggning. Det tar tid och energi från företagaren i form av administration som istället skulle ha kunnat läggas på att driva och utveckla verksamheten. Mindre företag lägger relativt sett mer tid på administration än större företag, samtidigt som dessa företag är viktiga ur ett jobbskapande perspektiv.

Genom att underlätta, minska och förenkla företagens uppgiftslämnande skapas goda förutsättningar för att fler ska starta och utveckla företag. Något som bidrar till att fler kommer i arbete och till ökad tillväxt. Mot denna bakgrund

tillsattes Uppgiftslämnarutredningen 2012 med uppdrag att dels presentera och dels genomföra förslag som innebär att uppgifter från företagen till statliga myndigheter som regel endast ska behöva lämnas en gång och till ett ställe.

Ett förenklat uppgiftslämnande förväntas minska företagens kostnader men även den arbetsbörda som uppstår när snarlika uppgifter behöver lämnas flera gånger till olika myndigheter. Företagen kan därmed lägga mindre tid på administration och mer tid kan användas för kärnverksamheten. För att företagen ska uppleva påtagliga lättnader krävs att många myndigheter ansluter sig till Uppgiftslämnarservice.

För myndigheterna innebär arbetet med ett minskat och förenklat uppgiftslämnande, och särskilt med Uppgiftslämnarservice, större företagsfokus med bättre service till företagen. Genom Uppgiftslämnarservice får myndigheterna även ett redskap för att förenkla för företagen genom samordning och minskning av antalet uppgiftskrav.

Bättre förståelse för företagens villkor

Att underlätta företagens kontakter med kommuner och länsstyrelser och skapa större förståelse för företagens villkor är av stor vikt för att underlätta för företagen i deras verksamhet. Utbildningen Förenkla - helt enkelt har varit ett viktigt verktyg i detta arbete. Antalet kommuner som har genomfört utbildningen visar, tillsammans med utvärderingarna, att de uppsatta målen för det kommunala förenklingsarbetet har uppnåtts för 2014.

Genom länsstyrelsernas utbildning och integrering av förenklingsarbetet i länsstyrelsernas ordinarie arbete bedöms målet om att länsstyrelserna ska ha bättre förståelse för företagens villkor vara uppfyllt för 2014.

Dialog med företagen och deras organisationer för att få ta del av synpunkter och förslag är viktigt för att få ökad kunskap om vad som är onödigt krångligt och kostsamt för företagen. Förenklingsarbetet kan då inriktas mot de områden som gör skillnad för företagen. Små och medelstora företags perspektiv och behov är särskilt viktiga att beakta. En viktig aspekt i samrådet med företagen är att hitta arbetsmetoder för att ta hand om förslagen och att återkoppla vad som har hänt med förslagen och synpunkterna. Tillväxtverkets sammanställning visar att det finns ett intresse hos myndigheterna att

ha den här dialogen och många myndigheter arbetar på olika sätt med att fånga in synpunkter och förslag, att ta om hand dem och att ge återkoppling. Många myndigheter arbetar även för att små och medelstora företags perspektiv och behov ska beaktas.

Servicen ska öka och handläggningstiderna minska
Insatserna som görs av länsstyrelserna bedöms som viktiga för att förbättra företagens kontakter med länsstyrelserna. Utveckling av länsstyrelsernas arbete med kvittenser är en viktig åtgärd för att kunna uppnå förbättrad service till företagen. För flera av insatserna tar det dock längre tid innan resultat uppnås. För målen minskade handläggningstider och förbättrad service är det därför för tidigt att följa upp de genomförda insatserna.

Det är viktigt att myndigheterna i sitt arbete har kunskap om hur nöjda de företag som kommer i kontakt med myndigheten är. Det finns många områden som är betydelsefulla för företagen som t.ex. bemötande, tillgänglighet och handläggningstid. Tillväxtverkets sammanställning visar att myndigheterna generellt är intresserade av att veta hur nöjda företagen är. Bemötande är det som företagen anger att de är mest nöjda med. Tillväxtverkets bedömning är att frågor som bemötande och service är viktiga för företagen och har fått ökad betydelse i förenklingsarbetet under senare år. Ökad medvetenhet om betydelsen kan återspeglas i resultatet.

Att handläggningstiderna inte är onödigt långa är en central fråga för företagen, men det är även av betydelse att få information om hur lång handläggningstiden för ett ärende förväntas bli. Det påverkar förutsägbarheten och företagens möjlighet att kunna planera sin verksamhet. Många myndigheter ger information om förväntad handläggningstid till företagen. Tillväxtverket lyfter fram att det skulle underlätta för företagen om uppgift om handläggningstid i ännu större utsträckning kunde ges per automatik till företagen istället för att företagaren själv ska behöva söka efter informationen. Tillväxtverket kan se utifrån myndigheternas svar att handläggningstider många gånger fungerar som en drivkraft för att skapa medvetenhet och hitta effektiva arbetsätt och metoder för att nå målen.

Bättre konsekvensutredningar

I samband med Regelrådets nya organisationsform från och med den 1 januari 2015 förändrades rådets uppgifter något till att i huvudsak utgöras av granskningen av konsekvensutredningarnas kvalitet. Den tidigare rådgivande och stödjande funktionen flyttades till Tillväxtverket. Med denna lösning skapas förutsättningar för ett effektivt resursutnyttjande och ökad tydlighet gentemot regelgivarna. Genom förändringen tydliggörs att Tillväxtverket är den aktör som har det samlade ansvaret för att ge rådgivning och stöd i arbetet med konsekvensutredningar till regelgivare på alla nivåer.

Förenklingsarbetet inom EU och OECD

Förenklingsarbetet på EU-nivå är ett långsiktigt arbete som kräver kontinuerligt fokus för att ge resultat. Arbetet är i dag en naturlig del av EU:s samlade näringspolitik och finns med i bl.a. Small Business Act och EU:s ramprogram för konkurrenskraft (COSME). Förenklingsåtgärder som t.ex. att stärka arbetet med konsekvensutredningar på EU-nivå, är fortsatt aktuellt för att stärka tillväxten i Europa. De initiativ som tas av OECD är viktiga för att driva arbetet med regelkvalitet och regelreformer framåt.

Kapitalförsörjning

Ramvillkor har stor betydelse för företagens finansieringsmöjligheter. Statens roll är marknadskompletterande, då företagens behov av externt kapital i första hand ska tillgodoses av den privata marknaden. Ett exempel där det finns behov av marknadskompletterande insatser är i tidiga utvecklingskedan vid kommersialisering av innovativa affärsidéer. För tillväxtföretag i tidiga faser har dock utbudet av privat riskkapital minskat under flera år. Tidiga skeden präglas av hög risk, värderings- och informationsproblem samt långa ledtider till finansiell bärighet, vilket gör att marknaden sällan kan eller vågar satsa kapital på egen hand.

Almis verksamhet visar att statliga marknadskompletterande insatser spelar en viktig roll och verksamheten bedöms bidra till tillväxt i befintliga företag och att nya företag startas.

Inlandsinnovation har efter sitt tredje verksamhetsår etablerat sig som en kapitalstark finansiär för små och medelstora företag i norra

Sverige och Fouriertransform har efter sitt utvidgade investeringsmandat gjort ett antal investeringar utanför fordonsklustret. Industriefondens verksamhet visar gott resultat och Norrlandsfondens ökade utlåning jämfört med föregående år visar att det fortsatt finns en efterfrågan på lånefinansiering utöver vad bankerna tillhandahåller, vilket indikerar att statlig lånefinansiering har en viktig roll att fylla.

Det finns behov av att tydliggöra och förenkla dagens system av statliga finansieringsinsatser. Regeringen tillsatte i februari 2015 en särskild utredare med uppdrag att se över statens insatser för företagsfinansiering och föreslå hur nuvarande insatser kan bli mer effektiva och ändamålsenliga (dir. 2015:21). Utredaren redovisade i juni ett antal förslag. Utredningen lyfter fram behovet av att stärka utbudet av riskvilligt kapital i expansionsskeden och i tidiga utvecklingsfaser. Vidare föreslår utredningen strukturförändringar och insatser för att uppnå en mer samlad aktörsstruktur utan långsiktiga inlåsningsmandat, samt insatser som i hög grad bygger på och stimulerar samverkan och samfinansiering med privata finansiärer. En metod som föreslås är riskdelning och asymmetriskt risktagande. Utredningen lämnar även förslag på att stärka insatserna i de allra tidigaste utvecklingskedena genom ytterligare medel till innovationslån och verifieringsinsatser för företag och projekt i inkubatorer samt vid innovationskontor. Regeringen delar i huvudsak utredarens analys och har för avsikt att återkomma till riksdagen i frågan. Se vidare i avsnitt 3.8 Politikens inriktning.

Information och rådgivning

Tillgång till grundläggande service i form av information, kunskap och vägledning är av stor betydelse för att kunna starta, driva och utveckla företag. Staten har ett ansvar för att tillhandahålla lättillgänglig information och service avseende de regler och villkor som gäller för företagande. Tillväxtverkets informationsinsatser bedöms ha bidragit till att stimulera entreprenörskap och företagsutveckling genom att sprida information både generellt och riktat till vissa målgrupper och branscher. Som det framgår i resultatredovisningen för den myndighetsgemensamma webbplatsen verksamt.se är

både antalet unika besökare och andelen nöjda besökare stor, och bedömningen är att berörda myndigheters arbete med att utveckla verksamt.se visar gott resultat och bidrar till att underlätta myndighetskontakterna för blivande och befintliga företagare. Det finns dock potential för ytterligare utveckling, och det är därför angeläget att fortsätta vidareutveckla verksamt.se som den nationella vägen in till myndighetsinformation om att starta, driva och utveckla företag. Inom Tillväxtverkets program Företagens utveckling har man på ett naturligt sätt inkluderat internationaliseringsperspektivet i sitt tillväxtarbete. Samarbetet med övriga offentliga aktörer som arbetar med internationalisering av små och medelstora företag har fortsatt i positiv riktning men ytterligare samordning är nödvändig.

Tillväxtverkets program inom de kulturella och kreativa näringarna har stärkt kunskapen hos intermediärer, exempelvis Almi, om näringens behov och möjligheter vilket innebär hävstångseffekter för kulturella och kreativa företag att få bättre stöd inom befintliga stödsystem.

Företagens konkurrenskraft är i stor utsträckning beroende av förmågan att tillgodogöra sig och tillämpa ny kunskap. Regeringen menar därför att det är viktigt att rådgivningsinsatserna för företagare och individer är behovsanpassade för att företagens tillväxtpotential ska tas tillvara. Behovet av kunskap spänner över en rad områden och för många små och medelstora företag är bl.a. tillgången till rådgivning, nätverk och mötesplatser av stor betydelse för utvecklingen i företaget. Samtidigt kan kunskapsbehoven variera beroende på vilket utvecklingsskede ett företag befinner sig i. Oftast är behovet av statliga insatser särskilt stort i tidiga utvecklingskedena. Almi har framgångsrikt arbetat med insatser för företag i tidiga utvecklingskedena, en inriktning som regeringen har förstärkt i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (2014/15:99) och i 2015 års ekonomiska vårproposition (2014/15:100).

Huvuddelen av Tillväxtverkets verksamhet inom rådgivning och informationsspridning direkt till företag sker genom de organisationer som får någon form av ekonomiskt stöd från Tillväxtverket. Det är därför viktigt att myndigheten utvecklar uppföljningen och effektutvärderingen avseende de insatser som genomförs av de organisationer som erhåller stöd. De nya

rutiner för hantering av verksamhetsbidrag som Tillväxtverket infört 2014 är ett steg i rätt riktning för att säkerställa att stöd går till ändamål och organisationer som möjliggör största möjliga genomslag i att bidra till att fler små och medelstora företag bildas, växer och bidrar till en hållbar tillväxt.

Almis rådgivnings- och mentorsverksamhet bedöms, baserat på de uppföljningar som gjorts, vara framgångsrik och anpassad både efter regionala kontexter samt efter den enskilda företagarens/individens behov och fortsätter uppvisa goda utvärderingsresultat. Det är dock angeläget att fortsätta arbetet med att nå underrepresenterade grupper vilket t.ex. visat sig i den ojämna könsfördelningen i mentorprogrammet för unga. Bolaget har på ett positivt sätt integrerat en global ansats inom sin rådgivningsverksamhet och bidrar därmed till att fler små och medelstora företag verkar globalt.

För att ytterligare stärka bolagets möjlighet att möta varje enskilt företags behov har regeringen förtydligat Almis ägaranvisning och ökat flexibiliteten i hur bolaget kan styra sin verksamhet. Genom ett tydligare uppdragsmål och ökad möjlighet för Almi att självständigt anpassa rådgivningsverksamheten förstärkts bolagets möjligheter att uppfylla regeringens mål för Almi att bidra till att fler små och medelstora företag växer samt att fler företag startas.

Insatser för hållbart företagsfrämjande

För en hållbar tillväxt är det grundläggande med likvärdiga villkor i det företagsfrämjande systemet. En mångfald av företag och företagare inom en bredd av branscher bidrar till förnyelse, innovation och ger förutsättningar för ett konkurrenskraftigt näringsliv. Det är därför angeläget att kvinnor och män oavsett ålder eller etnisk bakgrund kan ta del av statens insatser och resurser inom företagsfrämjandet.

Som ett komplement till de generella insatserna har särskilda insatser därför riktats mot grupper där det finns stor potential för ökat företagande eller grupper som inte fått del av företagsfrämjande insatser i samma utsträckning som andra. Bedömningen är att de riktade insatserna har bidragit till att stärka förutsättningarna för personer i dessa grupper att driva företag.

Exempelvis har satsningen på ambassadörer för kvinnors företagande synliggjort kvinnor som företagare och skapat förebilder för framför allt unga kvinnor och män. De särskilda insatser som genomförts av Almi för att underlätta för personer med utländsk bakgrund att starta och driva företag har bedömts varit lyckade och är en viktig hävstång för integration och företagande, inte minst för kvinnor med utländsk bakgrund. Intresset för företagande är relativt stort bland unga kvinnor och män, och tillväxtviljan är större bland unga företagare än bland äldre. Att arbeta med entreprenörskap i utbildningen kan både stärka ungas intresse och förmåga att driva företag på sikt, och utveckla färdigheter som efterfrågas av arbetsgivare. De riktade satsningar som gjorts mot unga, bland annat genom Tillväxtverkets insatser för att främja entreprenörskap i högre utbildning och via Ungas innovationskraft har bidragit till att stötta ungas entreprenörskap, samt visat att det finns en efterfrågan på lättillgänglig information, coachning, stöd och finansieringstjänster som passar unga företagare och idéutvecklare i olika skeden.

I arbetet med de riktade insatserna inom hållbart företagsfrämjande har Tillväxtverket och Almi haft huvudansvar för genomförandet. Det har skett i samarbete med många olika aktörer som har betydelse för företagare i olika faser. På så sätt har de riktade insatserna bidragit till att kunskaper om gruppernas förutsättningar har spridits samt att den potential som ett ökat företagande i grupperna innebär synliggjorts.

Almi, Tillväxtverket och Vinnova har under flera år arbetat med att anpassa sina generella verksamheter så att de bättre når ut till och möter behoven hos grupperna kvinnor, unga och personer med utländsk bakgrund. De riktade insatserna, i kombination med tydligare rapporteringskrav, har bidragit till att stärka aktörerna i deras arbete med att bättre möta olika gruppers efterfrågan, men regeringen gör bedömningen att det även fortsatt kommer finnas behov av att särskilt stärka informationen och rådgivningen till vissa grupper av individer. Det är även angeläget att de företagsaktörer som handhar offentliga medel arbetar systematiskt med sin kompetensutveckling och anpassning av produkter och kommunikationskanaler för att säkerställa att man når olika grupper av företagare och därmed erbjuder ett

företagsfrämjande som tillvaratar den totala tillväxtpotential som finns i landet.

Branschsatsningar

Regeringen har riktat vissa särskilda insatser mot specifika branscher där det behövs specifika kunskaper: branscher som är nya eller befinner sig i omvandling eller branscher som är särskilt viktiga för att bidra till hållbar tillväxt, såsom besöksnäringen och miljödriven näringslivsutveckling.

Turism

Insatser som syftar till att utveckla besöksnäringen utgör en del av regeringens näringspolitik. Samarbete mellan olika aktörer på olika nivåer i samhället inom t.ex. natur och kulturmiljö, evenemang, kulturella verksamheter, värdskap, fysisk miljö och infrastruktur är centralt. Initiativ och insatser som främjar besöksnäringens utveckling återfinns inom flera politikområden bl.a. inom kultur-, miljö-, friluftslivs- och landsbygdspolitiken samt den regionala tillväxtpolitiken. På turismområdet ansvarar Tillväxtverket för inkvarteringsstatistik, kunskapsbildning, strategiskt samverkansarbete, destinationsutveckling och insatser för ökad kvalitet och hållbarhet. V.S. VisitSweden AB marknadsför Sverige som turistland utomlands. Samtidigt som regeringen satsat på besöksnäringen via Tillväxtverket och VisitSweden har Sverige haft fler utländska besökare.

Miljödriven näringslivsutveckling

De stora klimat- och miljöutmaningarna nu och framöver i Sverige och globalt innebär samtidigt också stora affärsmöjligheter för företag med nya innovativa lösningar. Inte minst då Sverige har en relativt liten hemmamarknad behövs olika typer av stöd för att underlätta internationalisering för svenska miljöteknikföretag. Det handlar ofta om relativt små företag med förhållandevis liten omsättning. Tillväxtverkets insatser bedöms ha bidragit till att svenska miljöteknikföretag fått bättre förutsättningar att komma ut på såväl den svenska som internationella marknader.

Hållbar mineralnäring

Priserna på järnmalm sjönk under 2014, en utveckling som har fortsatt under 2015, och järnmalmsbolagen hade under året generellt lägre

lönsamhet än under 2013. För övriga basmetaller var inte prisnedgången lika omfattande som för järnmalm och bolag som utviner andra metaller än järn hade därför inte motsvarande lönsamhetsutveckling under året.

Sverige som gruvnation

Sverige är EU:s ledande gruvnation och en stor del av den teknologi som används av näringen är utvecklad av svenska bolag. För att Sverige ska fortsätta stå starkt som gruvnation är det viktigt att skapa gynnsamma förutsättningar så att gruv- och mineralnäringen kan växa på ett hållbart sätt och öka sin delaktighet på den internationella arenan. Det kräver dialog och samverkan med näringen, lärosäten och andra aktörer som bidrar till eller berörs av gruvnäringens verksamhet.

Sverige ska vara ett föregångsland för en hållbar utveckling inom gruvindustrin. Regeringen avser att skapa nya modeller för att utveckla en miljömässigt hållbar gruvnäring och samhällsutveckling, där gruvnäringen tar sitt finansiella ansvar. Vid prospektering och gruvdrift är det viktigt att höga naturvärden inte blir oåterkalleligt förlorade, vidare ska miljökraven ses över och vid behov skärpas.

Sveriges mineralstrategi bidrar till en hållbar och konkurrenskraftig mineralnäring

I Sveriges mineralstrategi utpekade ett antal fokusområden som arbetet inom strategin fokuseras på, bl.a. att främja dialog och samverkan mellan aktörer som berörs av eller bidrar till gruvnäringens verksamhet, ökad resurseffektivitet, utreda vad som hindrar ökad bostadsproduktion på gruvorter, främja kunskapen om geologins betydelse för tillväxt, främja gruvsamhällen med attraktiva natur- och kulturmiljöer m.m.

En central del i arbetet med genomförandet av mineralstrategin är att skapa platser för dialog, kunskapsutbyte och möjligheter till samverkan. Det är dock för tidigt för att kunna redovisa något samlat resultat för de aktiviteter och satsningar som genomförts eller påbörjats inom strategins ram.

Geologisk information bidrar till ökad tillväxt i hela landet

Kvalitetssäkrad geologisk information är nödvändig för att tillgodose samhällets och näringslivets behov. Beslut som rör samhällsplanering, infrastruktursatsningar, naturresursutvinning och arbetet med att nå miljökvalitetsmålen

medför ett behov av kvalificerad geologisk information. Användningen av SGU:s tjänster har ökat kraftigt de senaste åren. Vidare är SGU en viktig remissinstans inom ramen för sitt ansvarsområde. Myndigheten yttrade sig över 990 remisser under 2014, och antalet ärenden ökar kraftigt för varje år vilket visar att den information som SGU lämnar i sina yttranden fyller ett kunskapsbehov.

Den särskilda satsning som har pågått under flera år med att ta fram nya kartprodukter tillsammans med ett förbättrat webbaserat utbud vidareutvecklas kontinuerligt. Det ramverk som under 2014 har tagits fram för publicering av öppna data är uppskattat av användare för användning i egna system.

Digitalisering och publicering via SGU:s webbplats av borrhärnearkivet möjliggör analys av borrhärnor för förberedelse av prospekteringsarbeten eller forskningsändamål från andra delar av världen.

Regeringen gör bedömningen att det kontinuerliga arbetet med kvalitetssäkring av insamlad geologisk information ger goda förutsättningar för ett hållbart och ansvarsfullt nyttjande av Sveriges naturtillgångar samt för fysisk planering.

SGU:s fortlöpande kommunikation med myndigheter och verksamhetsutövare kring framtagna vägledningsdokument leder till en bättre förståelse och samsyn kring regelverk för bl.a. täkt- och gruvverksamhet mellan olika aktörer.

De senaste årens höga efterfrågan på kvalitetssäkrad geologisk information och andra tjänster från SGU, tillsammans med andra behov som uppkommer från den svenska gruvnäringen, har synliggjort nyttan av en kontinuerlig utveckling av anpassade produkter och distribution. Fri tillgänglighet till data utan begränsande användarvillkor bidrar till innovation och skapar mervärden för användarna och samhället.

Tillkännagivanden

Riksdagen har genom ett tillkännagivande uppmanat regeringen att inrätta en myndighetsgemensam portal för rådgivning samt registrerings- och tillståndsförfarande vid företagsstart (bet. 2010/11:NU8, rskr. 2009/10:214, bet. 2012/13:KU21, rskr. 2012/13:294). Den 15

december 2011 uppdrog regeringen åt Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket att vidareutveckla den myndighetsgemensamma företagarportalen verksamt.se i linje med tillkännagivandet. Flera delrapporter har lämnats. Resultaten från uppdraget slutredovisades den 31 mars 2015 och genomförda åtgärder redovisas närmare under avsnitt 3.5.2 Entreprenörskap och företagande. Under året har även en tjänst för förenklat uppgiftslämnande utvecklats. I och med de insatser som därmed genomförts för att utveckla verksamt.se bedömer regeringen att riksdagens tillkännagivande är slutbehandlat. Utvecklingen av verksamt.se kommer att fortsätta även framgent, med fler och fördjupade tjänster. Portalen är ett centralt verktyg för att förenkla för företagare och blivande företagare.

3.5.3 Innovation och förnyelse

För att främja innovation och förnyelse genomförs ett flertal åtgärder. Under utgiftsområde 24 Näringsliv innefattar detta till exempel insatser för att stärka näringslivets innovationsförmåga genom att stimulera behovsmotiverad forskning och ökad innovationsförmåga samt marknadskompletterande stöd till kommersialisering i nya eller växande kunskapsbaserade företag där den privata marknaden verkar i begränsad omfattning. Vidare är statens roll att tillhandahålla ett väl fungerande system för hantering av immateriella tillgångar av avgörande betydelse för svensk innovationskraft.

Innovationsfrämjande insatser genomförs t.ex. även inom ramen för den regionala tillväxtpolitiken, se utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Arbetet sker dels genom riktade insatser dels genom myndigheter och bolag såsom Verket för innovationssystem (Vinnova), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentbesvärslagen (PBR), Patentombudsämnden och RISE Research Institutes of Sweden AB (Rise) samt Almi Företagspartner AB (Almi).

Resultat

Resultat av arbetet med att stärka innovationskraften via insatser under utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas i form av

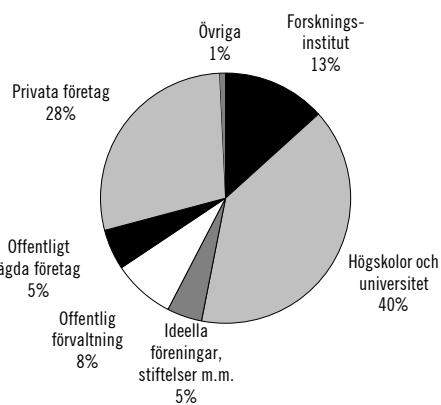
centrala prestationer av myndigheter och andra aktörer. Särskild resultatinformation, t.ex. genom utvärderingar, redovisas då sådan finns tillgänglig.

Behovsmotiverad forskning och ökad innovationsförmåga

Stöd till forskning och innovation för stärkt konkurrenskraft

Vinnova har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Myndigheten ska verka för nyttiggörande av forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft. För detta genomför Vinnova olika insatser för att stimulera samverkan mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet.

Diagram 3.1 Fördelning av beviljade medel från Verket för innovationssystem 2014

Källa: Vinnova, Årsredovisning 2014.

Under 2014 beviljade Vinnova 1 473 forsknings- och innovationsprojekt bidrag med totalt cirka 2 632 miljoner kronor. Det är en ökning med cirka 231 miljoner kronor jämfört med föregående år. Kravet på medfinansiering innebär att beviljade medel generellt växlar upp till mer än det dubbla. De största skillnaderna jämfört med föregående år i andel beviljade medel efter kategori stödmottagare återfinns främst för privata företag samt universitet och högskolor. Andelen för den första kategorin har ökat och andelen för den andra har minskat. Jämfört med 2013 har beviljade medel till offentlig förvaltning ökat mest, både i absoluta tal (från 127 miljoner kronor 2013 till 211 miljoner kronor 2014) och procentuellt.

Andelen beviljade ansökningar varierar över åren beroende på typ av program, målgrupp och omfattning

Den stigande nivån på anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* bidrar till den ökade administrativa hanteringen kopplat till myndighetens program och utlysningar. Under 2014 ökade antalet utlysningar jämfört med föregående år, liksom hanteringen av ansökningar, bas-, läges- och slutrapporter och utbetalningar (se tabell 3.12).

Inom ramen för Vinnovas arbete med strategi och analys har myndigheten fortsatt att ta fram rapporter och andra publikationer under 2014. Dessa används som underlag för satsningar på forskning, utveckling och innovation via Vinnova men även av Regeringskansliet, regionala aktörer och andra aktörer inom forsknings- och innovationssystemet. Vidare låter Vinnova kontinuerligt externa utvärderare följa upp de program som myndigheten hanterar. Utöver detta genomför Vinnova effektanalyser för att löpande utveckla verksamheten.

Som ett led i samarbetet mellan Vinnova och myndighetens motsvarighet i Finland, Tekes, har en utvärdering och jämförande studie genomförts avseende myndigheternas insatser för informations- och kommunikationsteknik (it). Rapporten "Similar paths, different approaches. Evaluation of the ICT sector programmes in Finland and Sweden" fokuserar på ett antal program inom it som har genomförts av de båda myndigheterna. Generellt gör den oberoende utvärderaren bedömningen att programmen har varit resultatmässigt lyckade. Den jämförande analysen lyfter fram likheter och olikheter mellan länderna. Där konstateras att it tydligare ingår i olika typer av nationella strategidokument i Finland, men att den tematiska inriktningen på insatserna har varit liknande i de båda länderna.

Tekes insatser har i hög utsträckning varit planeringsorienterade och de har vilat på kontinuerligt omprövade strategidokument. Vinnovas insatser har i hög utsträckning grundat sig på proaktiv och flexibel planering utifrån näringslivets behov. Utvärderaren rekommenderar att myndigheterna utvecklar sitt samarbete på strategisk och operationell nivå för ömsesidigt lärande och resursoptimering. Utvärderaren poängterar vidare behovet av strategisk planering som bejakar osäkerheter, genom flexibilitet i förhållande till skiftande förutsättningar, istället för att försöka kontrollera dem.

Tabell 3.12 Insatser kopplade till forskning och innovation 2009–2014

Antal

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Program	93	92	85	95	84	81
Utllysningar	31	27	146	162	134	161
Mottagna ansökningar	2 810	1 818	2 287	2 717	3 806	4 267
Beviljade ansökningar	1 090	798	847	1 224	1 448	1 473
Bas-, läges- och slutrapporter	3 643	3 564	3 512	4 092	4 821	5 014
Utbetalningar till projekt	1 885	1 897	2 951	3 457	3 730	4 037

Vinnova har låtit en oberoende utvärderare studera insatser för att påverka universitet och högskolors samverkan med det omgivande samhället. I rapporten "Långsiktig utveckling av svenska lärosätens samverkan med det omgivande samhället: Effekter av forsknings- och innovationsfinansiärers insatser" konstaterar utvärderaren att det råder en positiv inställning till samverkan vid de sex lärosäten som studeras och att samverkan har ökat över tid. Det finns dock stora skillnader i hur denna samverkan ser ut, bl.a. beroende på verksamhetens bredd och inriktning.

Utvärderaren drar slutsatsen att finansiering från Vinnova och andra forskningsfinansiärer har bidragit till att påverka universitet och högskolors samverkan med det omgivande samhället. Även andra typer av instrument, så som förordningsstyrda krav, bedöms ha bidragit till att öka samverkan.

Internationellt forskningssamarbete

De första utlysningarna i EU:s forskningsprogram Horisont 2020 öppnades under året och Vinnova har arbetat för att sprida information om programmet till breda målgrupper. Dessutom har Vinnova gjort en riktad insats mot lärosäten som har varit särskilt framgångsrika i tidigare ramprogram, för att lyfta fram viktiga nyheter inom spetsforskningen inom Horisont 2020, samt kommuner, landsting och myndigheter som har stor potential att stärka sitt deltagande i de europeiska forsknings- och innovationsprogrammen. Dessutom har små och medelstora företag varit en särskilt prioriterad målgrupp för informationsinsatser.

Alla strategiska innovationsprogram har fått möjlighet att starta påverkansplattformar för att stärka synergier mellan nationella programmen och Horisont 2020. I syfte att stimulera mobilisering och samverkan mellan olika aktörer för att positionera svenska styrkeområden på

europesisk nivå finansierar Vinnova 38 nationella påverkansplattformar.

Arbetet med EU-samordningsfunktionen som samlar Statens energimyndighet, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Rymdstyrelsen, Vetenskapsrådet och Vinnova för bl.a. samordning av svenskt deltagande i europeiska partnerskapsprogram har fortsatt.

Se mer om Horisont 2020 under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Vinnova har också till uppgift att stimulera övrigt internationellt samarbete som stärker svensk forskning och innovation samt bidrar till nytta för Sverige. Det bedrivs bilaterala samarbeten. Vinnova har skapat kontakter och möjliggjort samarbetsprojekt mellan forskare och företag i Sverige och t.ex. Kina, Indien, Brasilien och Japan. Under året har bland annat programmet Internationell samverkan för miljöinnovationer med Vinnova och Energimyndigheten, tillsammans med kinesiska Ministry of Science and Technology fortlöpt, samt program tillsammans med Vetenskapsrådet och Department of Biotechnology i Indien.

Utvecklingen av det svenska innovationsklimatet

Tillväxtanalys har i sin rapport Innovationsklimatet i Sverige 2014 tagit fram och följt ett antal indikatorer för att möjliggöra en jämförelse av det svenska innovationsklimatets utveckling med utvecklingen i ett antal andra innovationsledande länder. Liksom rapporten från 2013 visar 2014 års rapport på ett antal områden där Sverige har fallande resultat relativt utvalda jämförelseländer. Det handlar till exempel om vissa frågor kopplat till utbildning och forskning, bidraget av förädlingsvärdet i exporten och den låga förekomsten av innovation i svenska företags upphandlingskontrakt med offentliga organisationer. Områden som visade på en positiv utveckling i förhållande till jämförelseländerna

var till exempel attityder till företagande och entreprenörskap, förekomsten av utländska forskarstuderande och ramvillkor för innovation.

Strategiska kompetensmedel vid forskningsinstitutet

Industriforskningsinstitutet under Rise ska vara internationellt konkurrenskraftiga och verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse. De nationella näringslivsintäkterna minskade 2014 med 70 miljoner kronor, men kompensades av ökade internationella intäkter på 80 miljoner kronor. De samlade direkta intäkterna från näringslivsuppdrag ökade därmed till 1 591 miljoner kronor. Utöver dessa direkta intäkter uppskattas näringslivet bidra med en lika stor summa ”in kind”. I praktiken är uppväxlingen betydligt större om man ser till de nya produkter, processer, tjänster, affärsmodeller och industriell nytta som är ett resultat av verksamheten.

Institutet har använt cirka 45 miljoner kronor av den statliga finansieringen för särskilda satsningar till stöd för små och medelstora företag. Totalt har cirka 300 utvecklingsprojekt med små och medelstora företag genomförts, varav 18 var projekt inom ramen för Vinnovas program Forska och Vax och 86 var EU-projekt. Av Vinnovas innovationscheckar, riktade till små och medelstora företag, har en fjärdedel använts för uppdrag hos Rise-institutet. Sammantaget stod små och medelstora företag för 414 miljoner kronor av institutets näringslivsintäkter.

Institutet fortsätter att växa och under 2014 uppgick det totala antalet anställda till 2 406 personer, varav 35 procent kvinnor och 65 procent män. Staten finansierade Rise med totalt 616 miljoner kronor i strategiska kompetensmedel 2014 (anslag 1:3 *Institutets strategiska kompetensmedel*). Av dessa medel öronmärktes 40 miljoner kronor för fortsatt etablering av institutet för hållbar processutveckling och katalys i Södertälje, SP Process Development (SPPD).

SPPD satsar på att utvecklas positivt. SPPD har byggt upp internationella samarbeten med institut och högskolor för att förbättra möjligheterna att delta i EU:s forskningssamarbeten. Fokus har legat på bioekonomiområdet, t.ex. omvandling av lignocellulosa till olika produkter som drivmedel och insatskemikalier. Inom life science-området deltar SPPD i två större

europiska forskningsprojekt som adresserar antibiotikaresistens, Formamp och IMI Enable.

Under 2014 ökade institutets totala omsättning med drygt sex procent, motsvarande 176 miljoner kronor, till totalt 2 952 miljoner kronor. Ökningen sker inom samtliga intäktslag, varav den största ökningen skedde inom medel från offentliga finansiärer tagna i konkurrens. Intäkterna från offentliga forskningsfinansiärer ökade med nära 20 procent från 505 till 600 miljoner kronor. En anledning till detta är bland annat att institutet varit mycket framgångsrika i ansökningsomgångarna till det nya programmet för strategiska innovationsområden som Vinnova tillsammans med Statens energimyndighet och Formas startat under 2013 och fortsatt under 2014.

Institutet har även varit framgångsrika i Vinnovas satsning på utmaningsdriven innovation. Under 2014 deltog institutet i drygt 40 olika projekt. De medel som avsätts på statsbudgeten för bidrag i form av strategiska kompetensmedel uppgick till 21,2 procent av Rise totala omsättning.

Totalt omsatte EU-projekt hos Rise knappt 300 miljoner kronor, vilket är cirka 10 procent av omsättningen. Rise deltar i totalt 218 EU-projekt och koordinerar 17 av dessa. Institutet har använt sammanlagt 63 miljoner kronor av de strategiska kompetensmedlen för att medfinansiera EU-projekt.

Under 2013 har institutet under Rise publicerat över 1 500 artiklar olika publikationer varav cirka 600 var vetenskapligt granskade.

Kommersialisering

Almi har i uppdrag att stödja företag i tidiga skeden med hög tillväxtpotential. Almis lånefinansiering till innovationsprojekt ökade kraftigt under förra året och uppgick till 150 miljoner kronor 2014 jämfört med 93 miljoner kronor 2013. Av detta fördelades 116 miljoner kronor till s.k. innovationslån och 34 miljoner kronor i förstudiemedel, t.ex. för utvärdering av en idéns kommersialiseringspotential.

Inom ramen för de särskilda insatserna för kvinnors företagande förstärktes Almis innovationsfinansiering 2014 med 10 miljoner kronor, på motsvarande sätt som tidigare år. Utlåningen till kvinnor ökade något 2014 och uppgick till knappt 20 miljoner kronor.

Under 2014 minskade antalet kunder som tog del av Almis innovationsrådgivning jämfört med föregående år och uppgick till 4 200, vilket motsvarar cirka en fjärdedel av all rådgivning som erbjöds av Almi.

Almi har även fungerat som distributionskanal för andra aktörer som främjar innovation, exempelvis förmedlar Almi innovationscheckar och immaterialrättscheckar från Vinnova respektive PRV.

Under 2014 har Almi ansvarat för det statliga inkubatorprogrammet. Under året ingick 42 inkubatorer i programmet. De 26 inkubatorer som erhöll resultatbaserad finansiering under året utvärderade cirka 3 000 idéer för att slutligen anta 324 projekt och företag. Under året lämnade 243 projekt och företag inkubatorerna efter slutförd inkubationsprocess. Vid årsskiftet 2014/15 fanns 458 företag och 96 projekt i de aktuella inkubatorerna. Totalt investerades cirka 429 miljoner kronor i ägarkapital i 181 av de företag som fanns i de 26 inkubatorerna under 2014.

Immaterialrätt

PRV är en avgiftsfinansierad myndighet vars ekonomiska mål för verksamheten är full kostnadstäckning. Antalet nationella patentansökningar minskade marginellt 2014 (-0,7 procent) och antalet inkomna nationella varumärkesansökningar minskade med 3 procent. Antalet nationella ansökningar inom områdena uppgick 2014 till 2 477 (patent) respektive 8 483 (varumärken).

Under 2013 fortsatte PRV att tillsammans med Vinnova genomföra insatser som stärker små och medelstora företags affärsstrategiska hantering av immateriella tillgångar. Ett flertal kompetensutvecklings- och kommunikationsinsatser har genomförts under året. PRV har bland annat träffat rådgivare runt om i landet, både genom deltagande i regionala innovationsträffar och genom utbildningar. Dessutom har PRV under året träffat cirka 500 små och medelstora företag inom ramen för Mitt företag-turnén.

Patentombudsnamnden är en avgiftsfinansierad myndighet vars ekonomiska mål för verksamheten är full kostnadstäckning. Under 2014 auktoriserades sju ombud av nämnden och i tre fall har Patentombudsnamnden beslutat om att upphäva auktorisation. Vid bildandet av patent-

ombudsregistret 2010 uppskattades att registret skulle omfatta cirka 500 ombud och vid utgången av 2014 var 401 patentombud auktoriserade. Antalet auktoriserade ombud ökade med enbart 4 ombud under 2014 och allt tyder på att antalet ansökningar kommer att ligga på en mycket låg och konstant nivå under de kommande åren.

PBR överprövar PRV:s beslut i ärenden enligt patentlagen (1967:837), mönsterskyddslagen (1970:485), varumärkeslagen (2010:1877), namnlagen (1982:670) samt lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden (1991:1559). PBR:s genomsnittliga handläggningstid för patentmål ligger liksom förra året över domstolens mål på ett år och sex månader. Handläggningstiden för övriga mål ligger under målet på ett år.

PBR ska i mån av resurser ställa patenträttslig och teknisk sakkunskap till de allmänna domstolarnas förfogande. Under 2014 ställde PBR domarresurser till de allmänna domstolarnas förfogande i en omfattning som motsvarar 0,5 personår, vilket är en liten minskning jämfört med 2013. Verksamheten styrs dock till stor del av efterfrågan.

Miljöteknik

För perioden 2011–2014 avsatte riksdagen totalt 400 miljoner kronor med syfte att stödja förutsättningarna för utveckling och export av svensk miljöteknik. Ett antal myndigheter och andra aktörer med statligt uppdrag har under perioden fått uppdrag omfattande en rad insatser, bl.a. kopplat till forskning och utveckling samt export.

Tillväxtanalys har haft i uppdrag att utvärdera insatserna. Av de totalt 26 uppdrag som den förra regeringen beslutade gör Tillväxtanalys bedömningen att två tredjedelar har potential att, i olika utsträckning, bidra till att målet för uppdraget ska nås. Tillväxtanalys konstaterar att det i vissa fall saknas förutsättningar att uppnå målen, att additionaliteten av uppdragen övergripande är tveksam, men att det finns förhållandevis goda förutsättningar för långsiktigt tillvaratagande av resultaten. Slutligen konstaterar Tillväxtanalys att flertalet av de studerade insatserna fortfarande var pågående eller nyligen hade avslutats. Därför menar man att det krävs

vidare analys för att kunna ge en mer fullständig bild av insatsernas resultat och effekter.

Analys och slutsatser

Ett dynamiskt näringsliv med innovativa företag är avgörande för den långsiktiga produktivitet-utvecklingen och därmed för hållbar tillväxt och framtida välstånd. Därför är insatser för att främja dynamik i näringslivet och skapa bästa möjliga innovationsklimat centrala för att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag i hela landet.

Ett antal av de indikatorer som redovisas under avsnitt 3.5.1 visar på en fortsatt vikande trend för innovation bland svenska företag. Till exempel minskar andelen företag med innovationsverksamhet och företag med innovationssamarbeten, liksom andelen av företagens omsättning som härrör från nya produkter. Detta är en trend som måste brytas genom en samlad politik som bidrar till en ökad innovationsförmåga i Sverige.

Innovationsförmåga innebär att kunna omsätta kunskap, kompetens och idéer i nya lösningar för att möta behov och efterfrågan. Staten genomför insatser för att stimulera både utbud och efterfrågan på nya lösningar. Utbudsperspektivet handlar om olika former av stöd för utveckling av ny kunskap eller andra innovationsaktiviteter, liksom skydd av immateriella tillgångar. Det kan t.ex. också handla om initiativ för att vidareutnyttja offentliga data. Stimulanser av efterfrågan syftar till att öka efterfrågan på nya lösningar, t.ex. genom innovationsupphandling, standardisering och lagstiftning.

En kontinuerlig dialog, t.ex. mellan arbetsmarknadens parter, lärosäten, myndigheter och politiska företrädare, är en viktig förutsättning för en utvecklad politik på området. Ett centralt verktyg för fortsatt dialog är det innovationsråd under ledning av statsministern som regeringen har inrättat.

Vinnova bidrar till effektiva och starka innovationssystem

Vinnova är en central aktör för att stimulera utvecklingen av ett dynamiskt näringsliv med innovativa företag. Verket är involverat i stora delar av statens insatser för att stärka innovat-

ionskraften i samhället genom att möjliggöra samarbeten samt stötta och påskynda innovativa processer.

För att statliga investeringar i forskning och utbildning ska leda till ökad effektivitet i det svenska innovationssystemet och bidra till samhällets utveckling, ökat nyttiggörande av forskningsresultat och på sikt till tillväxt och samhällseffekter är ett helhetsperspektiv och ett utvecklat samspel mellan utbildning, forskning och innovation samt övriga relevanta områden nödvändigt. Vinnova och övriga forskningsfinansierare har en viktig roll att stödja universitet och högskolor i deras strategiska arbete med samverkan med det omgivande samhället. I egenskap av forskningsfinansierare har Vinnova också en kvalitetsdrivande roll.

Den kontinuerligt ökade bidragshanteringen vid Vinnova förväntas fortsätta att öka i takt med de anslagsökningar som beräknas till följd av forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2012/13:30), se tabell 3.13. Hittills har de totala verksamhetskostnaderna inte stigit i samma takt som den ökade programhanteringen; förberedelser, utlysningar, hantering av ansökningar, utbetalningar samt uppföljning och utvärdering. Regeringen står därför fast vid tidigare bedömning att myndigheten har utvecklat arbetssätt för att hantera den ökande arbetsbördan. Det har hittills medfört att Vinnova har genomfört ökade insatser utan att kostnaderna för verksamheten har stigit i samma utsträckning.

Tabell 3.13 Ökade insatser för forskning och innovation inom utgiftsområde 24 Näringsliv 2013–2016

Tusentals kronor

	2013	2014	2015	2016
Utmaningsinriktade strategiska innovationsområden	75 000	175 000	225 000	225 000
Deltagande i partnerskapsprogram inom Horisont 2020	0	100 000	100 000	200 000
Ökad tillgänglighet till test- och demonstrationsanläggningar	50 000	50 000	50 000	50 000
Gruv-, mineral- och stålforskning	25 000	30 000	50 000	100 000
Kvalitet och prestation i lärosätenas externa samverkan	30 000	50 000	60 000	60 000
Industriforskningsinstitutens strategiska kompetensutveckling	25 000	85 000	115 000	125 000
Institut för hållbar processutveckling och katalys	100 000	40 000	10 000	0
Summa	305 000	530 000	610 000	760 000

Flertalet av de insatser som Vinnova genomför syftar till att påverka innovationsklimatet på lång sikt. Regeringen gör liksom tidigare bedömningen att myndigheten bedriver ett ambitiöst arbete för att på kort sikt följa upp resultat och på längre sikt utvärdera effekter. I sammanhanget bör det noteras att många olika faktorer påverkar innovationssystemens utveckling utöver direkta insatser i innovationsprocesser. Det handlar t.ex. om skattefrågor, lagar och förordningar om upphandling, ändamålsenliga system för immaterialrättsligt skydd, attityder till entreprenörskap och nyskapande osv. Likaså finns det stora metodologiska utmaningar i att isolera effekter hos företag och andra organisationer av deltagande i program via Vinnova. Regeringen kommer därför lägga vikt vid att uppföljning och utvärdering av Vinnovas insatser kontinuerligt vidareutvecklas.

Internationellt forskningsamarbete bidrar till mervärde

Svenska aktörers deltagande inom internationella forskningsamarbeten innebär att betydande resurser tillförs insatser för att främja det svenska näringslivets konkurrenskraft. Vinnovas internationella arbete bidrar till att skapa viktiga nätverk och samarbeten för svenska företag och forskare, som i sin tur lett till att såväl stora som mindre företag har etablerat kontakter samt fått konkreta affärsmöjligheter med internationella partners. Det bidrar också till intern kompetensutveckling och till ömsesidigt strategiska lärandeprocesser på statlig nivå och EU-nivå.

EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020, löper till och med 2020. Regeringen bedömer att Horisont 2020 är av stor vikt för det svenska näringslivets konkurrenskraft och förmågan att möta stora

samhällsutmaningar. Det arbete som bl.a. Vinnova bedriver i syfte att verka för ett starkt svenskt deltagande är därför prioriterat. Se vidare under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Från och med juni 2015 är Sverige ordförande i Eureka, ett internationellt nätverk med drygt 40 medlemsländer som stödjer marknadsnära transnationella samarbetsprojekt inom forskning och utveckling. Regeringens ambition är att utveckla Eureka-samarbetet till att bli ett tydligare strategiskt verktyg för internationalisering.

Forskningsinstitutet underlättar innovation

Regeringens bedömning är att anslaget för strategiska kompetensmedel bidrar till hållbar tillväxt i näringslivet och att stärka institutets roll i innovationssystemet. Den beräknade förstärkningen av anslaget förväntas ytterligare bidra till detta, se tabell 3.13 ovan. Industriforskningsinstitutet är en forsknings- och innovationsaktör som har en stor betydelse för Sveriges utveckling. Industriforskningsinstitutet stödjer näringslivets behov av innovation och de verkar i gränslandet mellan universitetens och högskolornas forskning och näringslivets utveckling. Industriforskningsinstitutet vidareutvecklar kunskap och kompetens som bidrar till att skapa värde för näringsliv och samhälle i form av innovation.

Deltagande i EU:s forskningsprogram är Rise-institutets viktigaste internationella verksamhet och betydelsefullt för att utveckla kompetens och konkurrenskraft. Rise är den sjätte största mottagaren av EU-medel i Sverige.

För att få en tydligare bild av institutets effekter på näringslivet har Tillväxtanalys tagit fram förslag på effektutvärderingsmodeller för institutets verksamhet. Med utgångspunkt i Tillväxtanalys rapport, som redovisades 2013,

bedriver Rise ett internt arbete med att operationalisera ett effektutvärderingssystem. Tillväxtanalys bistår i detta arbete.

För stora delar av det svenska näringslivet, inte minst små och medelstora företag, kan instituten spela en viktig roll som forsknings- och utvecklingsresurs. Instituterna bidrar till att öka företagets tillgång till och förmåga att tillgodogöra sig forskningsbaserad kunskap i Sverige eller internationellt och omsätta denna i nya lösningar och affärsmodeller.

Näringslivets efterfrågan på institutens kompetenser och tjänster fortsätter att utvecklas positivt. Under året har intäkterna från offentliga projektmedel ökat mest, vilket visar att instituten har en hög och eftertraktad kompetens.

Regeringen bedömer att instituten bidrar till ökad samverkan mellan universitet och högskolor och näringsliv samt till förnyelse och ökad konkurrenskraft för näringslivet. Samtidigt ser regeringen att institutssektorn har potential att bli ett ännu bättre stöd för svenskt näringsliv genom större samordning mellan instituten och ett starkt gemensamt varumärke. I ägardirektiven till bolaget har Rise styrelse fått i uppdrag att i dialog med övriga ägarintressenter i Rise-gruppen söka hitta en organisatorisk- och ägarmässig lösning som möjliggör en konsolidering av de fyra instituten samtidigt som ett ändamålsenligt kundinflytande säkerställs. Efter en längre dialog med övriga medägare till Rise-instituterna beslöts i juni 2014 att starta ett gemensamt projekt där man ser över organisationen. Fas 1, som syftade till att få fram en gemensam nulägesanalys, avslutades under 2014. Nulägesanalysen resulterade i ett antal identifierade förbättringsområden.

Kommersialisering av nya affärsidéer är avgörande för innovationskraft, förnyelse och tillväxt

Utveckling av nya eller växande kunskapsbaserade företag är av stor betydelse för Sveriges konkurrenskraft. Goda förutsättningar för kommersialisering av nya affärsidéer är avgörande för samhällets innovationskraft, förnyelse och tillväxt i företag.

Almi har under året fortsatt att prioritera insatser riktade till företag i tidig eller utvecklingsfas, såväl innovationsfinansiering som innovationsrådgivning. Almis verksamhet bedöms visa gott resultat och därmed bidra till att idéer kommersialiseras i nya eller befintliga

företag, vilket i sin tur bidrar till förnyelse och tillväxt i ekonomin.

Väl fungerande system för immaterialrätt är en förutsättning för konkurrenskraft

Immaterialrätten är ett nyckelområde för tillväxt och konkurrenskraft. Den utgör en del av ramvillkoren för innovation både inom universitet och högskolor och omgivande samhälle. Immaterialrätten gör det möjligt för den individ eller organisation som utvecklat en ny idé eller skapat något kreativt att, med vissa begränsningar, tillgodogöra sig värdet av det nya.

Regeringen bedömer att immaterialrätten och de immaterialrättsliga skydden har en stor betydelse som strategiska verktyg för värdeskapande och nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap. Därför är det också viktigt för företagen att i sina affärsstrategier ha överblick och kontroll över de immateriella tillgångarna. Kraven ökar både på företagets egen kompetens och på kompetensen och kunskapen hos rådgivare och expertis. PRV har här en viktig roll genom att bl.a. informera om och bidra till ökad förståelse för hanteringen av immateriella tillgångar hos företag och aktörer inom det offentliga innovationssystemet. PRV och Vinnova har i uppdrag att förbättra finansiering, rådgivning och kompetenshöjning – framför allt för kunskapsintensiva små och medelstora företag när det gäller affärsstrategisk hantering av immateriella tillgångar. För att ta tillvara den potential som finns inom det immaterialrättsliga systemet i Sverige tillkallades en särskild utredare med uppdrag att föreslå hur statens framtida insatser inom det immaterialrättsliga området ska utformas för att på bästa sätt stödja innovation och tillväxt, samt hur insatserna ska finansieras (dir. 2014:77). Betänkandet inkom i början av mars 2015.

PRV:s resultat 2014 visade ett underskott på 2,5 miljoner kronor. Totalt sett bedöms dock ekonomin än så länge vara solid då myndigheten har ett ackumulerat överskott på 1,8 miljoner kronor.

Patentombudsnamndens volymer för ansökningar hölls på ungefär samma nivå 2014 som 2013 och kostnaderna för verksamheten har hållits på en låg nivå. Regeringen gör bedömningen att processen för ansökan om auktorisation är effektiv.

Den huvudsakliga anledningen till att PBR under 2014 inte nådde sitt mål vad gäller

handläggningstider inom patentområdet är att målen som kommit in till domstolen under senare år har blivit svårare och att andelen enklare avgöranden har blivit mindre. År 2013 återupptog PBR sitt engagemang i form av biträde till de allmänna domstolarna i patentmål. Detta fortsatte även 2014, vilket är positivt.

Potential för affärsmöjligheter inom miljöteknik

Som regeringen tidigare har konstaterat ökar efterfrågan på miljövänlig teknik både i Sverige och i omvärlden. Det finns stora behov av investeringar i miljö- och klimatteknik i alla delar av världen, inte minst som ett resultat av att fler länder införlivar internationella miljökonventioner, regelverk och policyåtgärder på miljö- och klimatområdet. Det innebär också att investeringar bidrar till att i Sverige nå generationsmålet och flera miljö kvalitetsmål.

Ny och miljövänlig teknik efterfrågas i allt högre grad, till exempel när energi- och transportsystem ska ställas om för att möta miljö- och klimatutmaningarna. Runt om i världen görs stora investeringar inom områden som förnybar energi, avfallshantering, vattenrening och andra delar inom hållbar stadsutveckling. Detta öppnar stora möjligheter för svenska lösningar och svenskt näringsliv att matcha behov och efterfrågan men ger också möjligheter för Sverige att bidra till en hållbar utveckling globalt.

Regeringen gör bedömningen att det även fortsättningsvis finns behov av att främja miljö- och klimatteknik, främst för att stimulera ökad efterfrågan. Sverige ligger långt fram i utvecklingen av miljövänliga tekniker och det finns också en sådan bild av Sverige i många länder. Det är viktigt att svenska företag även fortsättningsvis ligger i framkant och förnyar och vidareutvecklar svensk miljöteknik. Sverige har allt att vinna på att verka för att denna bild bevaras och att dra nytta av den för att öka den svenska exporten av miljöteknik.

3.5.4 Ramvillkor för företag och konkurrens

Resultat

3.5.4.1 Ramvillkor för företag

Goda ramvillkor för företag och företagande – för att skapa tillväxt och sysselsättning

Det övergripande målet för regeringens politik är att öka antalet människor som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i Europa 2020. För att säkra en hög sysselsättning och en stark välfärd måste Sverige upprätthålla och ständigt förbättra konkurrenskraften. Genom nya och växande företag skapas fler jobb och ökad sysselsättning. Goda ramvillkor för företag och företagande är därför av central betydelse för utvecklingen i landet. Genom öppna och väl fungerande marknader med effektivkonkurrens skapas förutsättningar för ett konkurrenskraftigt och innovativt näringsliv som kan anpassa sig till nya förutsättningar och konkurrera på marknader utanför Sverige.

Med ramvillkor för företag och företagande avses generella system och regelverk som anger villkor och förutsättningar för att starta, driva och utveckla företag. Dessa villkor påverkar i hög grad företagets vardag och dess närmare utformning kan vara avgörande för centrala beslut i företagen om t.ex. investeringar, lokalisering och anställning. Det är därför viktigt för regeringen med en så bred och tydlig förankring med näringslivet som möjligt. Genom kontakter och dialog med företag, olika näringslivsorganisationer och andra företrädare för näringslivet samt forskare arbetar regeringen för att identifiera problem och hinder i lagstiftning och regelverk samt otydliga och administrativt betungande bestämmelser som motverkar ett gynnsamt och dynamiskt företagsklimat. Sådana probleminventeringar ligger senare till grund för översyn av regelverk, både på nationell och internationell nivå, inom områden som berör företag och företagande och bidrar även till att en helhetssyn kan upprätthållas. Syftet är att regelverken ska vara så enkla, tydliga och ändamålsenliga som möjligt.

Ramvillkor är dock mer än bara rättsliga regelverk. Det kan även handla om administrativa system som företagen har att hantera i sin vardag för att t.ex. sköta betalningar

och fakturering samt hantera blanketter och deklARATIONER. Det kan också handla om graden av offentlig kontroll och tillsyn över företagens verksamhet eller produktion. Möjligheten för företagen att få tillgång till den information och service som krävs för verksamheten kan också i hög grad påverka förutsättningar att starta och driva företag. Myndigheternas tillgänglighet och service har därför stor betydelse när det gäller att skapa goda ramvillkor för företag. Dessutom påverkas företagen naturligtvis även av faktorer som omfattningen av det offentliga åtagandet, graden av statlig styrning och reglering samt hur stor del av marknaden som är öppen för konkurrens.

Sådana administrativa system bör inte ge upphov till omotiverade administrativa bördor eller andra hinder för företagen, utan i stället i mesta möjliga mån utformas för att stödja och underlätta för företagen. Att främja åtgärder som utvecklar och förenklar systemen är ytterligare ett viktigt led i regeringens arbete med att skapa goda ramvillkor för företag och företagande.

Exempel på områden som har stor betydelse när det gäller ramvillkor för företag och företagande är skatter, arbetsrätt, associations- och bolagsrätt, handelsrätt, miljö rätt, regler om finansiering samt ekonomisk redovisning och rapportering samt revision. Nedan följer ett urval av åtgärder som har vidtagits på områden som har stor betydelse för företag.

Åtgärder för att skapa goda ramvillkor för företag och företagande

Regeringen satsar brett på att skapa goda ramvillkor för företag och företagande och tillsatte i februari i år en utredning, Utveckling av innovations- och entreprenörskapsklimatet (dir. 2015:10), med ett omfattande uppdrag att se över regelverk och innovations- och entreprenörskapsfrämjande insatser samt möjligheterna till ökad samverkan i syfte att säkerställa att villkoren för entreprenörskap och innovationer i Sverige är ändamålsenliga, effektiva och fortsatt internationellt konkurrenskraftiga. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 oktober 2016.

Entreprenörskap, företagande och innovation är viktigt för ökad sysselsättning och hållbar tillväxt. För att små och medelstora företag ska kunna utvecklas och växa är god tillgång till finansiering, exempelvis i form av lån, krediter, ägarkapital och bidrag, en mycket viktig faktor.

Regeringen tillsatte därför i februari en utredning om statliga finansieringsinsatser (dir. 2015:21). Utredningen lämnade i juni sitt betänkande En fondstruktur för innovation och tillväxt (SOU 2015:64). Utredningen föreslår bl.a. ett nationellt ”fond-i-fond-bolag” med uppgift att investera genom privata fonder inriktade på investeringar i bolag i tidiga utvecklingsfaser, ett garantiinstrument med inriktning på att stödja bankutlåningen till företag i behov av finansiering för expansions- och utvecklingsinvesteringar, en demonstrationsanläggningsfond för att stödja investeringar i ny teknologi och nya processer, samt att stärka insatserna i de allra tidigaste utvecklingskedena.

Det är angeläget att skapa långsiktiga förutsättningar för att främja entreprenörskap och jobbskapande investeringar i företag. Att nyckelpersoner i ett företag tilldelas finansiella instrument, såsom optioner och andra aktierelaterade incitament, kan vara ett viktigt verktyg för ägarstyrningen, inte minst i nystartade och mindre företag. För att främja Sveriges konkurrenskraft, entreprenörskap och jobbskapande investeringar i företag ser en särskild utredare över skattereglerna för incitamentsprogram (dir. 2014:33). Syftet är att åstadkomma konkurrenskraftiga regler för att öka möjligheterna att attrahera och behålla nyckelkompetens samt främja tillväxt. Avsikten är att skattereglerna ska förbättras samtidigt som grundläggande skatterättsliga principer beaktas. Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2016.

Mervärdesskattelagen ställer detaljerade krav på vilka uppgifter som ska framgå av en faktura för att den ska utgöra ett korrekt underlag för redovisning av mervärdesskatt. Om fakturan uppgår till ett mindre belopp behöver den dock inte vara lika detaljerad. I syfte att förenkla för företagen och minska de administrativa bördorna, i synnerhet för de minsta företagen, höjdes den 1 januari 2015 beloppsgränsen för i vilka fall en förenklad faktura kan användas som underlag för mervärdesskatteredovisningen från 2 000 kronor till 4 000 kronor.

Sedan den 1 juli 2009 tillämpas för husavdraget (RUT och ROT-avdragen) den s.k. fakturamodellen. Den 1 januari 2015 trädde ett antal ändringar av fakturamodellen i kraft i syfte att förbättra dess funktion. Bl.a. gjordes ett förtydligande så att det klart framgår att ombud

kan begära utbetalning från Skatteverket för en utförarens räkning.

Företagsskattekommittén (dir. 2011:1) överlämnade sitt slutbetänkande Neutral bolagsskatt – för ökad effektivitet och stabilitet (SOU 2014:40) till regeringen i juni 2014. Kommittén har bl.a. haft i uppdrag att göra villkoren mer lika vid finansiering med eget kapital och med lån. Enligt uppdraget skulle kommittén bedöma om det är lämpligt att ta fram mer generell utformade regler som begränsar ränteavdragen och som om möjligt kan ersätta de nuvarande ränteavdragsbegränsningsreglerna, undersöka om skattelättnader för eget kapital bör införas och lämna förslag. I uppdraget har ingått att ta fram förslag som breddar bolagsskattebasen för att bl.a. kunna sänka bolagsskattesatsen. I betänkandet lämnar kommittén två alternativa förslag för att åtgärda den skattemässiga olikbehandlingen mellan finansiering med eget kapital och lånat kapital. Som huvudförslag föreslås ett finansieringsavdrag och som alternativt förslag en s.k. EBIT-modell (Earnings Before Interest and Tax). Betänkandet har varit ute på remiss. Kritiken i remissvaren är omfattande. De allra flesta remissinstanser avstyrker båda modellerna i den form som föreslås. Regeringen anser därför att ingen av modellerna bör genomföras utan först genomgå en grundlig analys och förändringar. Den modell som regeringen anser är bäst lämpad att utgå ifrån är EBIT-modellen. Det är den modell som bedöms fungera bäst i ett internationellt perspektiv. Regeringen kommer därför att arbeta vidare med det förslaget och göra nödvändiga justeringar. Det omarbetade förslaget kommer därefter att skickas ut på remiss. Ett förslag kan tidigast träda i kraft den 1 januari 2017.

3.5.4.2 Konkurrens

Konkurrens är ett viktigt medel för att nå de näringspolitiska målen

Konkurrens är en av flera viktiga förutsättningar för skapandet av ett konkurrenskraftigt och innovativt företagsklimat. Konkurrens utgör en drivkraft för företagen att vara effektiva och förbättra utbudet av produkter och tjänster. En effektiv konkurrens kommer konsumenterna till del genom ökade valmöjligheter, högre kvalitet på produkter och lägre priser.

I ett längre perspektiv är en av konkurrens politikens viktigaste uppgifter att skapa förutsättningar för nya företag och verksamheter att utmana befintliga företag, särskilt på marknader med ett fåtal företag. Väl fungerande konkurrens skapar förutsättningar för företagen att investera i forskning och utveckling av nya produkter och tjänster. Genom att svenska företag utsätts för konkurrens och tvingas till effektivisering och utveckling ökar företagens förutsättningar att hävda sig även på marknader utanför Sverige. En väl utformad konkurrens politik skapar grund för ekonomisk tillväxt och ökat välbefinnande, såväl inom Sverige som inom EU.

I vissa fall kan det vara aktuellt att under en begränsad tid införa särskilda sektorsspecifika regleringar för att öka möjligheterna till marknadstillträde. Av betydelse för konkurrens och väl fungerande marknader är därmed även sektorsmyndigheternas tillsyn över befintliga sektorsregleringar.

Det konkurrensfrämjande arbetet kan delas in i tre områden; moderna konkurrensregler, en effektiv konkurrensmyndighet och väl fungerande marknader.

Moderna konkurrensregler

Moderna och effektiva regelverk är viktiga förutsättningar för att undanröja hinder för en effektiv konkurrens och för att få till stånd väl fungerande marknader. Reglering inom olika sektorer kan ha stor påverkan men konkurrenslagstiftningen är av central betydelse för att uppnå detta.

En övervägande del av den nationella konkurrenslagstiftningen utgör en anpassning till motsvarande regler inom EU-rätten. Det är eftersträvt att det råder likhet i materiellt hänseende mellan nationella och EU-rättsliga konkurrensregler. Det underlättar och minskar kostnaderna för företag som etablerar sig på olika geografiska marknader eller konkurrerar över gränserna.

För att undanröja konkurrensbegränsningar och avhålla företag från att överträda konkurrensreglerna måste reglerna vara utformade så att såväl myndighetens förfarande som domstolsprocesserna kan bedrivas snabbt, effektivt och rättssäkert. Det måste också finnas tillräckliga sanktionsmöjligheter och möjlighet för skadelidande att få ersättning för sina skador.

Riksdagen beslutade i juni 2015 om propositionen Säkring av bevis vid

Konkurrensverkets platsundersökningar (prop. 2014/15:96). Genom ändringarna blir det tydligt vilka regler som gäller i samband med att Konkurrensverket efter beslut av Stockholms tingsrätt gör oanmälda platsundersökningar. Enligt förslaget ska Konkurrensverket efter samtycke från företaget få flytta information från t.ex. datorers hårddiskar till Konkurrensverket för närmare granskning. Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2016.

Regeringen beslutade den 30 april 2015 om direktiv till en utredning om utökad beslutanderätt för Konkurrensverket (dir. 2015:48). Utredningen ska analysera förutsättningarna för utökad beslutanderätt för Konkurrensverket i ärenden rörande otillåtet samarbete mellan företag, missbruk av dominerande ställning och anmälningar om företagskoncentrationer. Utredningen ska avge ett betänkande senast den 12 maj 2016.

Regeringen har utrett hur Europeiska kommissionens förslag till direktiv om skadeståndstalan vid konkurrensöverträdelser ska genomföras i svensk rätt. Kommissionens förslag syftade till att säkerställa att alla som drabbats av överträdelser till följd av konkurrensreglerna kan få full kompensation för uppkomna skador. Det syftade också till att optimera samspelet mellan konkurrensmyndigheternas tillämpning av konkurrensreglerna i anslutning till skadeståndstalan i nationella domstolar. Utredningen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

En effektiv konkurrensmyndighet

En effektiv konkurrensmyndighet är en förutsättning för konkurrensreglernas genomslag.

Konkurrensverket är tillsynsmyndighet inom konkurrens- och upphandlingsområdet och ska verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknads aktörer. Konkurrensverket ska därutöver uppmärksamma hinder mot en effektiv konkurrens, lämna förslag till regelreformer och följa upp utvecklingen på konkurrens- och upphandlingsområdet.

Under 2014 har Konkurrensverket lagt omfattande resurser på arbetet med att bygga upp och utveckla ett samlat upphandlingsstöd särskilt med kvalitetshöjande insatser. En enkätstudie har genomförts för att inhämta kunskaper om de tidigare organisationernas

upphandlingsstödjande verksamhet. Konkurrensverket har arbetat med att skapa nätverk m.m. för att främja samberkan mellan aktörerna.

Regeringen beslutade den 19 december 2014 om kommittédirektivet om Inrättande av Upphandlingsmyndigheten (dir. 2014:161). Se utgiftsområde 2, avsnitt 6.

Under 2014 har resurserna inom konkurrensområdet inriktats främst på lagtillämpning, särskilt kartellbekämpning. Flera viktiga ärenden har förts upp till domstolarna.

Konkurrensverkets ärenden

Konkurrensverket tog under 2014 emot närmare 1 700 förfrågningar och klagomål från företag och konsumenter vilket är 600 fler jämfört med 2013. Drygt 600 av dessa rörde offentlig upphandling. De oftast förekommande frågorna handlar om direktupphandling.

Konkurrensverket fattade 145 beslut med tillämpning av konkurrenslagen (2008:579) eller artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget under 2014. Av dessa rörde 65 beslut företagskoncentrationer och 9 tillsynsbeslut konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Under 2013 var antalet beslut 45 respektive 3 beslut. Under 2014 har Konkurrensverket avslutat 131 ärenden enligt upphandlingslagarna. Under 2013 var antalet 89 stycken. I sin tillsyn enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) fattade verket 6 beslut med en genomsnittlig handläggningstid på ca 150 dagar. Under 2013 var antalet 3 beslut.

Konkurrensverket har fortsatt att redovisa en uppföljning av tillämpningen av bestämmelsen om offentlig säljverksamhet sedan dess införande i januari 2010. Domstolsbeslut följs upp bl.a. i syfte att kunna konstatera vilka effekter besluten har på marknads olika aktörer. Som exempel kan nämnas att ett kommunalägt bussbolag förbjöds, i en dom från Stockholms tingsrätt, att bedriva beställningstrafik där andra än Skellefteå kommun är beställare. Enligt Konkurrensverkets uppföljning av domen har förbudet lett till positiva effekter på marknaden (Konkurrensverkets dnr 219/02014).

Konkurrensverket har t.ex. lämnat in två stämningsansökningar mot företag som verket anser har brutit mot kartellreglerna. Den ena inom flyttbranschen och den andra inom telekombranschen. Därtill har verket stämt snustillverkaren Swedish Match för missbruk av dominerande ställning.

Domar i konkurrens- och upphandlingsärenden

Flera viktiga ärenden har förts upp till domstolarna. Ett sådant ärende var sammanslagningen av landets två största fastighetsmäklare under en och samma ägare, Swedbank. Konkurrensverket tog saken till domstol för att få ett förbud mot affären som, enligt verket, skulle innebära en kraftigt försämrad situation för såväl fastighetsmäklare som köpare och säljare av småhus och bostadsrätter. Den 16 december 2014 kom domen i Stockholms tingsrätt som gav Konkurrensverket rätt. Två företag på däckmarknaden fälldes i Stockholms tingsrätt för att ha haft en anbudskartell när de lagt anbud i samband med offentliga upphandlingar. Vad gäller tillsynen över offentliga upphandlingar har Konkurrensverket hittills ansökt om upphandlingsskadeavgift i sammanlagt 82 fall, varav 20 under 2014. I ett fall som gällde Falu kommun, utdömdes åtta miljoner kronor i upphandlingsskadeavgift. Det är det högsta beloppet hittills i en dom som vunnit laga kraft.

Förbättringsåtgärder och information

Konkurrensverket redovisar förslag till förbättringsåtgärder i rapporter, skrivelser till regeringen och remissyttranden samt bistår andra myndigheter med bedömningar inom sitt ansvarsområde.

Under 2014 har Konkurrensverket utarbetat två rapporter inom konkurrensområdet:

- Etablering och konkurrens bland vårdcentraler – kvalitetsdriven konkurrens och ekonomiska villkor om förutsättningar om konkurrens i landet (rapport 2014:2),

och

- Kartläggning av kommunala bolags försäljningsverksamhet i syfte att få fram konfliktytorna mellan privat och offentligt företagande (rapport 2014:3).

Konkurrensverket arbetar aktivt för att informera om konkurrensfrågor till de olika intressenterna genom bl.a. webbplatsen med 900 000 sidvisningar 2014, med närvaron i sociala medier och genom 170 anföranden i olika sammanhang. Via nätverk med myndigheter och branschorganisationer fortsätter att informationen om anbudskarteller och om osund konkurrens spridas.

Konkurrensverket har arbetat för att underlätta för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar bl.a. genom att

inom det myndighetsnätverk som finns på området informera om vilka fördelar en ökad konkurrens från små och medelstora företag innebär.

I en förstudie – insatser för att underlätta små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling (Konkurrensverkets dnr 761/02014) – ska även redovisas hur de mindre leverantörernas perspektiv har integrerats i myndighetens arbete.

EU- och internationellt arbete

Konkurrensverket samverkar med aktörer i en allt mer globaliserad omvärld. Som representant för medlemslandet deltar myndigheten i EU-kommissionens lagstiftningsarbete och handläggning av ärenden. Konkurrensverket deltar också i samarbete och informationsutbyte med europeiska konkurrensmyndigheter inom European Competition Network (ECN), myndigheter inom det europeiska nätverket Public Procurement Network (PPN) och i erfarenhetsutbyten med andra konkurrensmyndigheter.

Konkurrensverket bidrar också till den internationella utvecklingen inom området genom deltagande i diskussioner och styrgruppsarbete inom Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) och International Competition Network (ICN).

I det nordiska samarbetet deltar Konkurrensverket sedan flera år i arbete både inom konkurrens- och upphandlingsområdet.

Intressenternas syn på Konkurrensverkets verksamhet

Konkurrensverket gör sedan 1993 en årlig mätning om intressenternas kunskap om konkurrenslagen.

En överväldigande majoritet (94 procent 2014) uppger sig känna till lagen om offentlig upphandling. Intressenternas kännedom om att det är Konkurrensverket som ansvarar för tillsynen av lagen om offentlig upphandling har ökat från 50 procent 2013 till 61 procent 2014. Myndigheter och verk visar den största förbättringen avseende kunskaper om konkurrenslagens huvudområden med en procentuell ökning på 14 procent jämfört med 2013.

Förbättringsbehoven finns såsom tidigare år främst bland de mindre företagen.

Råd för forskningsfrågor

Till Konkurrensverket är ett råd för forskningsfrågor knutet. Rådet har till uppgift att verka för

forskning på konkurrens- och upphandlingsområdet i syfte att tillföra nya verksamhetsnära kunskaper främst inom de ekonomiska och juridiska vetenskaperna som kan ha betydelse för verksamheten.

Inom området för uppdragsforskning publicerades under 2014 sex rapporter, bl.a. om konkurrensen på fastighetsmäklarmarknaden, nya marknader och jämställdhet produktmarknadskonkurrens och diskriminering. Inom offentlig upphandling har tre rapporter kommit ut: om offentlig upphandling och innovation, entreprenadupphandlingar och överprövning av offentliga upphandlingar.

Det särskilda anslaget för konkurrensforskning uppgick till närmare 14 miljoner kronor fördelades på sju nya projekt inom konkurrensområdet, två projekt inom upphandlingsområdet samt på 10 pågående projekt. Två av de nya projekten i konkurrensfrågor handlade om EU-lagstiftning, kartellbildning och konkurrensneutralitet i blandekonomi. För forskning inom offentlig upphandling fördelades fyra miljoner kronor till projekt i budgivning i anläggningsbranschen och kostnadseffektivitet i anbudsförfarandet.

Öppna och väl fungerande marknader

Viktiga förutsättningar för väl fungerande marknader är att hinder för att träda in och ut på olika marknader minimeras, att det råder likvärdiga villkor mellan privata och offentliga aktörer och att konsumenterna gör välgrundade val mellan olika leverantörers erbjudanden. På upphandlingsmarknader, där offentliga aktörer köper varor och tjänster, är det av central betydelse att den offentliga upphandlingen är effektiv och fungerar väl.

Ansvar för sektorsspecifika regleringar för att skapa väl fungerande marknader inom olika områden ligger i huvudsak på andra enheter och departement inom Regeringskansliet än på den enhet som ansvarar för det generella konkurrensområdet. Tillsammans med Konkurrensverkets bredare uppdrag för väl fungerande marknader med effektiv konkurrens utgör arbetet inom dessa områden en viktig del av det konkurrensfrämjande arbetet. För närmare information om sådana regleringar som har vidtagits under året hänvisas därför till respektive utgifts- eller politikområde.

3.5.4.3 Statsstöd

Inom EU-rättens konkurrensregler utgör bestämmelserna om statligt stöd en central del. Den grundläggande statsstödsbestämmelsen finns i artikel 107.1 i EUF-fördraget, vilken stadgar att statligt stöd som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, är oförenligt med den inre marknaden om det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Huvudprincipen är att offentligt stöd till näringslivet är förbjudet, men det finns ett antal undantag.

Den pågående ekonomiska krisen har inneburit att statsstödsfrågorna fått ökad betydelse, inte minst då flera medlemsstater funnit det nödvändigt att vidta en budgetrestriktiv hållning.

EU-kommissionens arbete med att förenkla och förtydliga tillämpningen av statsstödsreglerna har fortsatt under 2014. Detta för att uppnå ett ökat fokus på de stöd som mest riskerar att snedvrida konkurrensen samtidigt som tillväxtfrämjande åtgärder, som t.ex. innovationsstöd, ska premieras. Detta ligger väl i linje med kommissionens mål om "good aid", som regeringen stödjer. Den allmänna målsättningen inom ramen för gällande statsstödsregler är att rikta stödgifningen inom EU mot uttalade marknadsmisslyckanden. I fråga om beloppsmässigt mindre stöd har kommissionen tagit fram särskilda gruppundantag, som regeringen har valt att tillämpa i ökad utsträckning, vilket minskat den administrativa bördan hos såväl företag som myndigheter.

Den omfattande reformeringen av statsstödsreglerna som pågått sedan 2012 har möjliggjort förbättrade möjligheter för kommissionen att inhämta information om marknadsförhållanden i komplicerade stöd-ärenden, vilket innebär en effektivare handläggning med kortare handläggningstider. Kommissionen kan också handlägga komplicerade stödfrågor som rör fler medlemsstater bättre, genom att informationsinhämtningen har utvidgats till att också kunna göras sektorsvis över hela EU. Samtidigt har medlemsstaternas suveränitet i förhållande till stödmottagaren garanterats genom införandet av ett nationellt veto mot att använda marknadsinformationsverktyget mot stödmottagaren i det enskilda fallet. Talerätten för klaganden har klarlagts. Kommissionen har slutligen, liksom på

konkurrensområdet, fått möjlighet att agera som *amicus curiae* (rättens vän) i förhållande till nationella domstolar så att kommissionen i ett enskilt fall kan yttra sig över hur statsstödsreglerna bör tillämpas. Ett yttrande från kommissionen är inte bindande för de nationella domstolarna. Yttrandet syftar enbart till att uppmärksamma dem på relevanta regelverk för att på så sätt förbättra den enhetliga tillämpningen av statsstödsreglerna inom EU. Kommissionen har också påbörjat arbetet med framtagandet av en ny implementeringsförordning som närmare reglerar vissa aspekter av detta i detalj. En första del antogs av kommissionen den 9 april 2014 den kvarvarande delen kan sannolikt antas under andra hälften av 2015.

En ny allmän gruppundantagsförordning antogs av kommissionen den 21 maj 2014 och trädde i kraft den 1 juli 2014. Förordningen har kompletterats med fler kategorier av enklare stöd som är undantagna från anmälningsplikten. Ändringen innebär en administrativ lättnad för både kommissionen och för medlemsstaterna. En förutsättning för att ett visst stöd ska kunna undantas från anmälningsplikten är att det följer de bestämmelser om stödnivåer mm. som förordningen anger.

En ny gruppundantagsförordning inom jordbruks- och skogsbrukssektorn antogs av kommissionen den 25 juni 2014 och trädde i kraft den 1 juli 2014.

En ny gruppundantagsförordning inom sektorn för fiske och vattenbruk antogs den 16 december 2014 och trädde i kraft den 1 januari 2015.

Vidare antog kommissionen den 27 juni 2014 den reviderade förordningen om stöd av mindre betydelse inom fiskeri och vattenbrukssektorn efter det att liknande förordningar tidigare beslutats på övriga områden.

Transparens är en väsentlig del av statsstödsreglerna och kommissionen har under 2014 antagit flera dokument med syfte att stärka transparensen så att företag och allmänheten ska kunna se vilka medel som ett visst företag har beviljats.

Sverige har varit drivande i diskussionerna för att få igenom den i EU-nämnden förankrade strikta svenska statsstödslinjen. Bestämmelserna garanterar en fortsatt strikt statsstödsregim och en stark kommission som kan säkerställa att reglerna efterlevs och tillämpas enhetligt inom

EU, vilket i sin tur säkerställer lika konkurrensförhållanden på den inre marknaden.

Regeringen har påbörjat arbetet med att genomföra de nya bestämmelserna i svensk rätt. Förslaget kommer att remitteras till berörda parter och en lagrådsremiss är planerad till februari 2016.

Under året fortsatte arbetet med översynen av ett flertal av de regelverk som kommissionen har beslutat om på området för statligt stöd.

Den 15 januari 2014 antog kommissionen nya riktlinjer för stöd som ges i form av riskfinansiering och den 20 februari 2014 antogs nya riktlinjer för stöd till flygplatser och flygbolag. Regeringen värnar om de regionala flygplatserna i Sverige då de fyller en viktig funktion i transportsystemet. De regionala flygplatserna i Sverige fyller en viktig funktion i transportsystemet genom att erbjuda snabba och effektiva person- och godstransporter såväl inrikes som utrikes. Flygplatserna bidrar till att skapa en ökad tillgänglighet, arbetstillfällen och därmed tillväxt i alla delar av landet.

Den 9 april 2014 antog kommissionen nya riktlinjer för stöd till miljö och energi. Utformningen av dessa riktlinjer är av stor betydelse för Sverige. Miljöstöd, särskilt i form av nedsättningar av energi- och miljöskatter, kan utgöra viktiga verktyg för att uppnå en kostnadseffektiv styrning på de klimat- och energipolitiska områdena.

Den 21 maj 2014 antog kommissionen det nya ramverket för stöd till FoU och innovation. Ramverket trädde i kraft den 1 juli 2014 och är av väsentlig betydelse för att uppnå regeringens innovations- och klimatomställningsmål.

Den 28 maj 2014 antog kommissionen riktlinjer för hur utvärdering av stödordningar bör genomföras och den 20 juni 2014 antogs det reviderade regelverket för stöd till viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse.

Den 25 juni 2014 antog kommissionen nya riktlinjer för stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområdet.

Nya riktlinjer för statligt stöd inom sektorn för fiske och vattenbruk beräknas antas av kommissionen i maj 2015.

Den 9 juli 2014 antogs nya riktlinjer för stöd till företag i svårigheter.

Under 2014 har kommissionen även påbörjat arbetet med att förtydliga under vilka förutsättningar statsstöd uppkommer. Det arbetet kommer fortgå under 2015.

Konkurrerande företag och enskilda äger rätt att till kommissionen inlämna klagomål mot misstänkt olagligt statsstöd. Kommissionen har under året hanterat ett flertal statsstödsklagomål som rör medlemsstaten Sverige. Merparten av klagomålen avser misstänkt olagligt statligt stöd från kommuner till företag.

I slutet av varje år publicerar kommissionen uppgifter om hur mycket statligt stöd varje medlemsstat lämnat närmast föregående år i enlighet med EU:s statsstödsregler. Enligt data som kommissionen publicerade 2013 har Sverige för 2012 rapporterat att statligt stöd till ett värde av 3,2 miljarder euro (motsvarande 0,8 procent av Sveriges BNP) lämnats i enlighet med EU:s statsstödsregler. Totalt lämnade samtliga EU:s 27 medlemsstater 67,2 miljarder euro i stöd till företag under 2012. Detta exkluderar dock de särskilda åtgärder som vidtagits med anledning av den finansiella krisen, såsom bankgarantier. Merparten av det svenska statliga stödet avsåg stöd för miljöfrämjande åtgärder (81 procent), främst nedsättningar inom energi- och koldioxidskatteområdet. Betydande satsningar har även gjorts för att främja en hållbar regional tillväxt samt stödja forskning, utveckling och innovation inom näringslivet. Uppgifter för 2013 har ännu inte publicerats.

3.5.4.4 Tillsyn och viss förvaltning m.m.

Minerallagen och miljösäkring m.m.

Inom Sveriges geologiska undersökning (SGU) finns det särskilda beslutsorgan – Bergsstaten – som har till uppgift att handlägga ärenden som rör prospektering och utvinning av mineral enligt minerallagen (1991:45). Under 2014 handlade Bergsstaten 150 ansökningar om undersökningstillstånd varav 111 beviljades, att jämföra med 130 varav 119 beviljades året innan. Fem bearbetningskoncessioner beviljades. Sammanlagt fanns vid årsskiftet 776 gällande undersökningstillstånd, vilket är en del i en minskande trend.

SGU har under året dels sett över den tillsyns-verksamhet som bedrivs och gått igenom befintliga föreskrifter för att se om dessa är ändamålsenliga eller behöver ses över. Under 2014 tog SGU också fram en plan för hur arbetet med översyn av myndighetens författningar ska bedrivas 2015–2017.

Under året har SGU bedrivit tillsyn över 13 metallgruvor. Tillsynen sker enligt en enhetlig modell. Två tillsynsärenden enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln gällande havsbaserad sand-, grus- och stentäkt har genomförts.

I mars 2014 blev det tillåtet med geologisk lagring av koldioxid under havsbotten i Sverige och SGU fick i samband med detta ett nytt ansvar för tillsyn av ett framtida lager av koldioxid. Nya föreskrifter inom området vattenförvaltning av grundvatten har tagits fram och en vägledning, som ska tillämpas av de fem regionala vattenmyndigheterna. SGU bidrar till att preciseringen om efterbehandling av förorenade områden inom miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö nås. SGU disponerar inom verksamhetsområdet sanering och efterbehandling av förorenad mark medel via Naturvårdsverket för att genomföra utredningar, undersökningar och åtgärder på områden som förorenats av statliga organisationer som inte längre finns kvar.

Totalt har drygt 140 objekt hittills identifierats varav ett 70-tal har inventerats och av dessa har 30 ansvarsbedömts. SGU har som målsättning att slutföra inventeringsarbetet senast 2017. SGU kan även gå in som operativ huvudman och statlig genomförandemyndighet för utredningar och åtgärder där ansvar saknas enligt miljöbalken, och där en kommun inte själv har möjlighet att vara huvudman. Vid ca 40 objekt har myndigheten åtagit sig huvudmannaskapet för saneringsarbetet från en annan aktör t.ex. länsstyrelse eller kommun.

SGU förvaltar även anläggningar och egendom som tidigare använts för statens civila beredskapslagring av olja. Ett långsiktigt program för miljö- och funktionskontroll bedrivs nu för att säkerställa att de anläggningar som SGU förvaltar inte orsakar skada eller olägenhet för människor och miljö.

Tillsyn över revisorer

Revisorsnämnden har till uppgift att bl.a. handlägga frågor om auktorisation och godkännande av revisorer samt registrering av revisionsbolag, att utöva tillsyn över revisorers och revisionsbolags verksamheter, att pröva frågor om disciplinära åtgärder samt att ansvara för att god revisorssed och god revisionsmed utvecklas på ett ändamålsenligt sätt. Revisorsnämndens arbete syftar till att upprätthålla förtroendet för revisorers verksamheter och för auktorisations-

systemet för att på så sätt bidra till att olika intressenter har tillgång till trovärdig ekonomisk information om företags redovisning och förvaltning.

Målen för Revisorsnämndens verksamhet avseende anordnande av prov för revisorsexamen samt handläggningstiderna för disciplinärenden och beslut om auktorisation, godkännande och registrering och förhandsbesked har uppfyllts under 2014. Tillsynsverksamheten innefattar periodiskt återkommande kvalitetskontroll, systematisk och uppsökande tillsyn (SUT), disciplinärenden samt förhandsbesked. Tillsyn utgjorde drygt 85 procent av nämndens verksamhet 2014. Nämnden avgjorde 145 disciplinärenden under 2014, vilket är en ökning i antal med drygt 4 procent jämfört med 2013.

Analys och slutsatser

3.5.4.5 Ramvillkor för företag

Regeringens övergripande mål om att öka sysselsättningen i Sverige förutsätter att det skapas fler jobb i fler och växande företag i hela landet. Ur ett näringspolitiskt och samhällsekonomiskt perspektiv är det därför av central vikt att företagen ges goda ramvillkor, eftersom ett gynnsamt företagsklimat utgör grunden för konkurrenskraft och tillväxt i hela landet. I takt med att globalisering och konkurrenstryck tilltar blir det allt viktigare att skapa goda förutsättningar för att starta, driva och utveckla företag i Sverige.

Olika internationella undersökningar pekar på att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar och ramvillkor i förhållande till omvärlden. Även om Sverige ligger bra till, visar dessa undersökningar att Sverige de senaste åren fallit något i den globala jämförelsen. Regeringen anser att det är viktigt att vända den utvecklingen.

I World Economic Forums rapport The Global Competitiveness Report (GCR) jämförs och analyseras ett stort antal indikatorer för konkurrenskraft i drygt 140 länder och presenteras i The Global Competitiveness Index (GCI). Rapporten utkommer årligen. I rapporten för 2014-2015 konstateras att även om Sverige har fallit ett par placeringar i rankingen de senare åren till följd av något svagare makroekonomiska förutsättningar är Sverige fortfarande en av de mest produktiva och

konkurrenskraftiga ekonomierna i världen. I år hamnade Sverige på tionde plats av totalt 144 länder.

I International Institute for Management Developments (IMD) mätning av de mest konkurrenskraftiga ekonomierna i världen, The World Competitiveness Scorebord 2015, hamnar Sverige i år på en nionde plats av totalt 61 jämförda länder. Förra året låg Sverige på en femte plats av totalt 60 jämförda länder.

Flera viktiga frågor avseende ramvillkor för företag har också behandlats inom ramen för kommissionens meddelande Small Business Act for Europe.

Världsbanken publicerar varje år Doing Business Index som jämför hur lätt det är att starta, driva och lägga ned ett företag mellan världens olika länder. Sverige placerar sig i den undersökningen i år på en elfte plats av totalt 189 undersökta länder. Det är en förbättring sedan förra året med tre placeringar. Bland indikatorerna som används som underlag för rankingen kan nämnas start och nedläggning av näringsverksamhet, betalning av skatter och kapitalförsörjningsmöjligheter.

För att bibehålla och utveckla den svenska konkurrenskraften är det viktigt att kontinuerligt förbättra de villkor och förutsättningar under vilka företagen verkar. Exempel på åtgärder som regeringen lämnar i syfte att förbättra och förenkla villkoren för företagande och investeringar i Sverige

- en utredning har tillsatts med uppdrag att lämna förslag som syftar till att förbättra och utveckla innovations- och entreprenörsklimatet i Sverige,
- åtgärder för att förbättra kapitalförsörjningen för företag,
- ta fram ett förslag för att de skattemässiga villkoren vid finansiering med eget och lånat kapital ska bli mer lika,
- lämna förslag på ett system med tonnage-skatt i Sverige, samt
- lämna ett förslag om skuldsanering för företagare.

Se vidare i avsnitt 3.8.3.

Regeringen arbetar målmedvetet med att förbättra företagsklimatet i Sverige. Därför är det prioriterat att fortsätta arbetet med åtgärder för att utveckla regelverk och system i syfte att förbättra företagets ramvillkor och deras förutsättningar att verka. Regelverk och system

bör i mesta möjliga mån utformas för att underlätta att starta, driva och utveckla företag. Genom sådana åtgärder skapas goda förutsättningar för ökad sysselsättning, välfärd och tillväxt i Sverige.

3.5.4.6 Konkurrens

Målet för konkurrensområdet är att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens på lika villkor som uppnår de näringspolitiska målen om att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Prioriterade områden för att stärka den svenska konkurrenskraften är åtgärder som bidrar till att stärka den svenska exportindustrin och åtgärder för att förbättra innovationsklimatet. Inom båda dessa områden spelar arbetet för effektiv konkurrens och väl fungerande marknader en viktig roll. De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020. Ett tydligt sysselsättningsmål ska styra politiken. Antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU år 2020.

Konkurrensområdets bidrag till de näringspolitiska målen uppnås främst genom att konkurrensfrämjande åtgärder beslutas och genomförs över hela samhällsekonomin samt genom en effektiv konkurrensmyndighet som säkerställer konkurrensreglernas efterlevnad. Effekterna av en konkurrensfrämjande politik kan inte uppskattas enbart genom att studera resultat på kort sikt. Verksamheten inom konkurrensområdet får även resultat på lång sikt inom ekonomin och bidrar till marknadsdynamik och en omvandlingseffekt på samhället i stort. Ett företagsklimat med effektiv konkurrens på lika villkor påverkar t.ex. företagets vilja att investera och utveckla nya produkter och tjänster liksom att utmana befintliga företag. Konkurrenskraftiga företag kan anställa och skapa sysselsättning. Genom en effektiv konkurrens på hemmamarknaden förbättrar och effektiviserar svenska företag sina verksamheter och får därigenom bättre förutsättningar att konkurrera effektivt såväl inom som utanför Sveriges gränser.

Konkurrensverket har tidigare år konstaterat att de svenska prisnivåerna är högre än genomsnittet inom OECD-länderna och EU. Ut-

vecklingen under de senaste tio åren pekar dock enligt Konkurrensverkets bedömning på att konkurrensen i Sverige har blivit bättre och att prisskillnaderna har minskat. En större och mer integrerad inre marknad inom EU och en ökad import från länder utanför EU kan ha bidragit till att den svenska prisnivån pressats nedåt. Ett stort antal reformer har genomförts i Sverige och andra länder i Europa under de två senaste decennierna, vilket har inneburit att ett antal marknader har öppnats för konkurrens. En öppen ekonomi med sänkta inträdesbarriärer på marknader skapar möjligheter. Regler som hindrar företagsetablering eller ger ensamrätt för en aktör att bedriva en viss verksamhet har successivt slopats eller ändrats, vilket har ökat möjligheterna för entreprenörer att etablera sig och bedriva verksamhet. Av den rapport som Tillväxtanalys redovisade under 2013 framgår att ett flertal faktorer, däribland att marknader har öppnats upp för konkurrens, har bidragit till en högre ekonomisk tillväxt och en stabilare ekonomi jämfört med flertalet OECD-länder, Rapporten Index över länders regelverk och institutioner – hur internationella jämförelser kan användas och tolkas (2013:07). En målsättning är att konkurrenslagstiftningen vid varje tid ska vara en lagstiftning som är anpassad till förhållandena i omvärlden.

Framtagandet av lagförslaget om säkring av bevis vid Konkurrensverkets platsundersökningar för Konkurrensverket och arbetet med att anpassa nya regelverk från EU till nationell rätt har bidragit till denna målsättning. Även tillsättandet av utredningen om utökad beslutanderätt för Konkurrensverket (dir. 2015:48) bidrar till denna målsättning.

Det bör understrykas att 2014 framför allt präglades av att samordna, organisera och utveckla ett upphandlingsstöd inom Konkurrensverket utifrån de delar som kom från Kammarkollegiet, AB Svenska Miljöstyrningsrådet och Vinnova dvs. sociala krav, grön offentlig upphandling och innovationsupphandling. Detta innebar en omfattande organisationsförändring i myndigheten samtidigt som verksamheten i övrigt skulle löpa på i oförändrad utsträckning. Ansvaret för det samlade upphandlingsstödet har lämnats över till den nya upphandlingsmyndigheten från och med 1 september 2015.

Tillsynsarbetet har varit fortsatt prioriterat under 2014. Inom lagtillämpning och tillsyn på konkurrensområdet har Konkurrensverket fattat

130 beslut. Flera viktiga ärenden har förts upp till domstolarna. Ett sådant ärende var sammanlagningen av landets två största fastighetsmäklare under en och samma ägare. Den 16 december 2014 kom domen i Stockholms tingsrätt som gick på Konkurrensverkets linje. Två företag på däckmarknaden fälldes i Stockholms tingsrätt för att ha haft en anbudskartell när de lagt anbud i samband med offentliga upphandlingar. Konkurrensverket lämnade också in två stämningsansökningar mot företag som Konkurrensverket anser har brutit mot kartellreglerna, den ena i flyttbranschen, den andra i telekombranschen. Även inom tillsynen över offentlig upphandling har myndigheten i hög grad varit aktiv. Vid tillsynen på detta område har otillåtna direktupphandlingar och talan om upphandlingsskadeavgift varit i fokus. Verket har sammanlagt ansökt om upphandlingsskadeavgift i 82 fall, varav 20 under 2014. I ett av dessa fall utdömdes åtta miljoner kronor i upphandlingsskadeavgift vilket är det högsta belopp som har utdömts hittills.

Konkurrensverkets tillsynsverksamhet, som leder till domar och ingripanden, syftar till att avhålla andra från att överträda konkurrens- och upphandlingslagstiftningen. Detta har varit och är framgent en prioriterad kärnuppgift för myndigheten eftersom de är på detta sätt som förutsättningar för en effektiv konkurrens på lika villkor kan uppnås. Det bedöms att Konkurrensverkets verksamhet mer än väl har bedrivits på ett sätt som motsvarar uppställda krav.

3.5.4.7 Statsstöd

Regeringen anser att ändamålsenliga statsstödsregler gynnar det svenska näringslivet. Det är väsentligt att Europeiska kommissionen fortsätter att säkerställa en enhetlig tillämpning av detta regelverk inom hela EU. Utan kommissionens strikta granskning skulle sannolikheten för protektionism och snedvriden konkurrens öka genom en statsstödsspiral där medlemsstaterna för att säkerställa nationell konkurrenskraft stöder ineffektiva företag. En sådan statsstödsspiral skulle skada europeisk konkurrenskraft på lång sikt och på kort sikt vara särskilt skadlig för mindre, exportberoende, medlemsstater som Sverige. Samtidigt är det viktigt att medlemsstaternas skattesuveränitet

behålls genom att fördragets kompens fördelning respekteras.

3.5.4.8 Tillsyn och viss förvaltning m.m.

Minerallagen och miljösäkring m.m.

Regeringen konstaterar att Bergsstaten bidrar till att säkerställa de grundläggande förutsättningarna för i första hand näringslivet genom prövningen och tillsynen av verksamheter enligt minerallagen (1991:45). Under en följd av år har intresset för mineralutvinning varit stigande, men under de senaste två åren har intresset avtagit. Exempelvis är antalet beviljade undersökningstillstånd och antalet platsbesök av prospektörer vid mineralinformationskontoret i Malå på en låg nivå jämfört med ett par år sedan. Intresset för prospektering och investeringar i redan pågående gruvverksamhet genererar ett stort informationsbehov hos markägare, en bred allmänhet, företag och offentliga aktörer. Det arbete som har genomförts vid SGU beträffande översyn av tillsynsverksamhet och författningsarbetet samt vägledning leder till en mer tydlig, ändamålsenlig och effektiv regelgivning.

SGU:s ansvar i arbetet med förorenade områden har lett till att flera kommuner inkommit med förfrågningar om operativt huvudmannaskap där det saknas ansvar enligt miljöbalken och där kommunen själv inte har möjlighet att vara huvudman. Regeringen ser sammantaget att SGU:s arbete med efterbehandling, inventering och ansvarsbedömning av förorenade områden, liksom myndighetens möjlighet att påta sig ett huvudmannaskap å en kommuns vägnar, som positivt då detta sker inom ett område där ansvarsfrågorna länge diskuterats. Regeringen konstaterar vidare att verksamheten successivt kommer att fortsätta växa i takt med att genomförandet av åtgärder kommer igång.

Tillsyn över revisorer

Regeringens bedömning är att Revisorsnämndens verksamhet på ett bra sätt har bidragit till att uppnå det övergripande målet. Verksamhetsmålen i regleringsbrevet för 2014 har uppnåtts.

3.6 Årlig revision

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelse med reservation avseende SGU:s årsredovisning för 2014.

Reservationen gäller tillämpligheten av regelverket om redovisning mot anslag av sanering och återställningskostnader avseende förorenade områden. SGU har redovisat gjorda avsättningar för sanering och återställande av förorenade områden mot anslag det budgetår som utgifterna hänför sig till. Riksrevisionen anför att SGU:s redovisade avsättningar för sanering och återställning är förvaltningsutgifter och därför ska belasta anslaget det budgetår som kostnaderna hänför sig till. Mot denna bakgrund anser Riksrevisionen att SGU:s årsredovisning inte ger en rättvisande bild av myndighetens finansiering.

Regeringens bedömning är att det inte rör sig om förvaltningsutgifter utan om övriga utgifter som ska belasta anslaget utgiftsmässigt. Regeringen delar dock bedömningen att regelverket i denna del inte är helt tydligt kring gränsdragningen mellan förvaltningsutgifter och övriga utgifter. Regeringen avser att ge Ekonomistyrningsverket i uppdrag att förtydliga regelverket i denna fråga.

3.7 Förvaltningen av företag med statligt ägande

Den 11 juni 2015 överlämnade regeringen skrivelsen 2015 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2014/15:140) till riksdagen. I det följande redovisas kompletteringar till skrivelsen.

Åtterrapporering av vissa frågor

Jernhusen AB

Riksdagen har tillkännagivit att regeringen bör se över hur uppdraget för Jernhusen AB kan tydliggöras så att samhällets behov av klimatsmarta järnvägstransporter i högre utsträckning kan tillgodoses (bet. 2013/14:TU19, rskr. 2013/14:373).

Jernhusen AB har ett uppdrag att vara ett ledande företag i utvecklingen av den svenska

transportsektorn med anknytning till järnväg i syfte att främja och stödja kollektivt resande och godstransporter på järnväg. Regeringen anser att det finns anledning att förtydliga uppdraget för att understryka det viktiga ansvaret Jernhusen AB har som förvaltare av bl.a. stationer och depåer. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Green Cargo AB

Riksdagen har tillkännagivit att regeringen bör se över hur uppdraget för Green Cargo AB kan tydliggöras så att samhällets behov av klimatsmarta järnvägstransporter i högre utsträckning kan tillgodoses (bet. 2013/14:TU19, rskr. 2013/14:373).

Green Cargo AB erbjuder konkurrenskraftiga godstransporter på järnvägen och arbetar tillsammans med Jernhusen AB för att utöka den s.k. kombitrafiken. I betänkandet framhålls att Green Cargo AB ska fortsätta med detta och i högre utsträckning tillgodose samhällets behov av klimatsmarta järnvägstransporter. Regeringen avser, för det fall detta inte uppnås, att återkomma till riksdagen.

SJ AB

Riksdagen har tillkännagivit att regeringen bör se över hur uppdraget för SJ AB kan tydliggöras så att samhällets behov av klimatsmarta järnvägstransporter i högre utsträckning kan tillgodoses. (bet. 2013/14:TU19, rskr. 2013/14:373).

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med anledning av betänkandet.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Regeringens förslag: Riksdagen återkallar bemyndigandet för regeringen att förändra statens ägarandel i Aktiebolaget Svensk Exportkredit (prop. 1995/96:141, bet. 1995/96:NU26, rskr. 1995/96:302).

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen bemyndigade våren 1996 regeringen att förändra statens ägarandel i Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) inom intervallet 34 till 100 procent

(prop. 1995/96:141, bet. 1995/96:NU26, rskr. 1995/96:302). Staten ägde då aktierna i SEK till lika delar tillsammans med affärsbankerna som vid den tidpunkten ville avsluta sitt ägande. Bemyndigandet att förändra den statliga ägarandelen syftade till att skapa handlingsutrymme för regeringen att hitta en ny ägarstruktur. Anledningen till att bemyndigandet var begränsat till att minska ägarandelen till lägst 34 procent var att staten med sådan ägarandel fortfarande skulle kunna förhindra att beslut bland ägarna som kräver kvalificerad majoritet fattas mot statens vilja. Sedan 2003 äger staten 100 procent av aktierna i SEK. Någon förändring av ägandet är i dag inte aktuell. Därför föreslås att det mandatet ska tas bort.

SEK finansierar sig på kapitalmarknaden och tydlighet kring ägandet är en viktig parameter för marknadens och ratingbolagens syn på SEK. I samband med att regeringens lista över aktuella bemyndiganden att förändra det statliga ägandet publiceras i olika sammanhang, skapas en onödig osäkerhet på marknaden vilket påverkar villkoren för bolagets upplåning. Ett återkallande av bemyndigandet skulle tydliggöra för marknadens aktörer att staten inte har för avsikt att minska ägandet i SEK.

SEK utgör en central aktör inom det statliga främjandet av den svenska exportnäringen och för ett förverkligande av regeringens exportstrategi. Med hänsyn till bolagets viktiga roll är det naturligt att staten även framgent äger 100 procent av aktierna i SEK. Någon förändring av ägandet är således inte aktuell. Regeringen föreslår därför att riksdagen återkallar det tidigare lämnade bemyndigandet att förändra ägandet i SEK.

AB Göta kanalbolag

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner att aktierna i AB Göta kanalbolag inte ska medföra rätt till utdelning, att bolagets vinst i den mån den inte reserveras ska användas för att främja bolagets ändamål enligt bolagsordningen och att bolagets behållna tillgångar vid bolagets likvidation ska tillfalla staten.

Skälen för regeringens förslag: AB Göta kanalbolag är ett av staten helägt aktiebolag.

Enligt bolagsordningen ska föremålet för bolagets verksamhet vara att driva och förvalta Göta kanal samt att i övrigt förvalta och utnyttja bolagets fastigheter och övriga tillgångar till gagn för driften av Göta kanal. Verksamheten syftar till att vidmakthålla Göta kanals värde, såväl som kulturhistoriskt byggnadsverk som turistattraktion. Sedan budgetåret 1992/93 har riksdagen anvisat medel på statens budget för upprustning och drift av Göta kanal och AB Göta kanalbolag lämnar ingen utdelning till aktieägaren. Regeringen bedömer att detta förhållande inte kommer att ändras och att det bör återspeglas i bolagsordningen för AB Göta kanalbolag.

Det framgår av 3 kap. 3 § aktiebolagslagen (2005:551) att om ett aktiebolags verksamhet helt eller delvis ska ha ett annat syfte än att ge vinst till fördelning mellan aktieägarna, ska detta anges i bolagsordningen. I så fall ska det också anges hur bolagets vinst och behållna tillgångar vid bolagets likvidation ska användas. Regeringen anser mot denna bakgrund att bolagsordningen för AB Göta kanalbolag bör föreskriva att aktierna i bolaget inte medför rätt till utdelning, utan att bolagets vinst i den mån den inte reserveras istället ska användas för att främja bolagets ändamål enligt bolagsordningen. Eftersom staten är enda aktieägare i bolaget, bör det föreskrivas att bolagets behållna tillgångar vid bolagets likvidation ska tillfalla staten.

SAS AB (publ)

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner att de direkta försäljningskostnader som uppkommer för staten i samband med avyttring av aktier i SAS AB (publ) får avräknas mot de likvider som erhålls vid försäljningen.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslog i propositionen om nyemission i SAS AB (publ) (prop 2009/10:121) att regeringen skulle bemyndigas att vid lämplig tidpunkt vidta följande åtgärder, var för sig eller i kombination;

a) att minska ägandet i SAS genom att avyttra hela eller delar av aktieinnehavet eller genom utspädning av befintlig ägarandel,

b) att förvärva eller byta aktier, rättigheter att förvärva aktier eller andra former av andelar i det

företag eller den företagsgrupp som förvärvar aktier i SAS, och

c) att avyttra de tillgångar och rättigheter som staten enligt a) och b) får som likvid om andra tillgångar än kontanter erhålls.

Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2009/10:FiU35, rskr. 2009/10:220). I samband med en försäljning av aktier uppkommer vissa direkta kostnader för ägaren staten. Bland annat uppstår kostnader för extern rådgivning samt andra omkostnader i samband med försäljningen. Regeringen föreslår att dessa direkta försäljningskostnader får finansieras genom att de avräknas från de likvider som erhålls vid försäljningen.

3.8 Politikens inriktning

I takt med den snabba teknologiska utvecklingen och att världsekonomin och den globala kunskapsbasen skiftar österut, så möter Sverige och svenska företag en hårdnande internationell konkurrens. Näringspolitiken ska därför stärka förutsättningarna för företag att skapa, växa och exportera med bas i Sverige och är en viktig del i regeringens jobbagenda. De flesta nya jobben skapas i näringslivet och jobbskaparna finns framförallt i de små och medelstora företagen. Framgångsrika och växande företag som anställer är helt avgörande för att nå regeringens övergripande mål om att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet år 2020. Regeringen för därför en politik för fler och växande företag som är en del av regeringens jobbagenda. Regeringens jobbagenda bygger på stabila offentliga finanser och består av investeringar i infrastruktur, forskning, bostäder och klimatomställning, en aktiv näringspolitik och insatser för ökad export samt kunskapsreformer för ett modernt arbetsliv.

3.8.1 Innovation och förnyelse

Forskning och innovation

Sverige är ett av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga länder. Frihandel och globalisering skapar stora möjligheter för Sverige och svenska företag, men på senare år har vi tappat i konkurrenskraft inom vissa områden.

Sveriges ekonomiska styrka kommer av att vi förmår att vara innovativa och säljer framstående, effektiva och kunskapsintensiva varor och tjänster på globala marknader. Grundläggande för detta är en hög kunskapsnivå och ett bra innovationsklimat som stärker företagens internationella konkurrenskraft. Nya kunskapsintensiva tillväxtföretag är centrala i detta då de bidrar till att skapa dynamik och innovationskraft i näringslivet. Regeringen arbetar därför kontinuerligt med att utveckla insatser för de aktörer som fungerar som länkar i innovationssystemet och som stärker förutsättningarna för kommersialisering av nya idéer, produkter och tjänster.

För att ytterligare prioritera starkt innovationskraft har regeringen inrättat ett nationellt innovationsråd. Det ska fungera som ett forum för löpande utbyte mellan regeringen och tio ledamöter från näringslivet, forskarvärlden och arbetsmarknadens parter. Rådet ska identifiera utmaningar och samverkansområden av strategisk betydelse för utvecklingen av innovationspolitiken samt föreslå initiativ för att stärka Sveriges innovations- och konkurrenskraft. Life science (livsvetenskap), miljö och klimat samt digitalisering är exempel på denna typ av områden.

Regeringen aviserade i 2015 års ekonomiska vårproposition att 100 miljoner kronor per år 2016–2019 ska avsättas för att genomföra insatser som stärker svensk konkurrens- och innovationskraft. Regeringen föreslår att ytterligare 50 miljoner kronor per år 2016–2019 avsätts för att genomföra insatser som utvecklar innovationsklimatet och skapar möjligheter för nya jobb att växa fram i hela landet i linje med överläggningar inom innovationsrådet.

Den strategiska satsningen på den svenska life science-sektorn som regeringen inlett behöver fortsätta för att identifiera de svenska styrkeområdena, stärka relevant forskning och utveckling för området samt identifiera insatser för att stärka och utveckla sektorn. Detta för att bidra till bättre hälsa, till att möta samhällsutmaningar och öka Sveriges konkurrenskraft i ett internationellt perspektiv. Håri ligger en stor exportpotential för svenska företag och möjlighet till högkvalificerade arbetstillfällen. En förutsättning för ett fortsatt starkt näringsliv inom life science är ett fungerande samarbete med forskare vid universitet och högskolor samt inom vård och omsorg. För att samordna arbetet

med life science har regeringen utsett en nationell samordnare och en expertgrupp. Regeringen föreslår i denna proposition satsningar för att möta den snabba utvecklingen inom life science-sektorn och stärka Sveriges position som ledande inom forskning och utveckling, se vidare under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Efterfrågan på miljövänlig teknik ökar globalt, bl.a. beroende på en ökad medvetenhet om produktionens och konsumtionens påverkan på miljö och klimat. För att utnyttja denna potential måste det svenska näringslivet förnya, vidareutveckla och marknadsanpassa sina varor, tjänster och system. Därför behöver staten bidra till förbättrad samverkan, bl.a. mellan aktörer på olika nivåer, och öka insatserna för att stimulera innovation och kommersialisering av miljö- och klimatteknik. Regeringen föreslår att 62 miljoner kronor avsätts för satsningar inom miljö- och klimatteknik 2016–2019. Detta för att skapa bättre förutsättningar för miljö- och klimatteknikföretag att växa och att öka innovations- och konkurrenskraften på detta område. Insatserna ska omfatta testbäddar inom miljöteknikområdet, spets tekniker och avancerade systemlösningar för hållbar stadsutveckling samt ett ökat fokus på återvinning och resurseffektivitet inom innovationsprogram med koppling till materialområdet.

Digitaliseringen påverkar ett antal strategiska områden med stor betydelse för svensk konkurrens- och innovationskraft. Den sker i ett högt tempo och kommer att ha stor påverkan på samhället framöver. Sverige har goda förutsättningar att ta tillvara digitaliseringens möjligheter. Därför har regeringen uppdragit åt Verket för innovationssystem (Vinnova) att genomföra insatser för att främja digitalisering av svensk industri och för att tillvarata digitaliseringens möjligheter för bättre hälsa, vård och omsorg.

För att Sverige ska stå starkt i den internationella konkurrensen krävs en aktiv näringspolitik med ett väl utvecklat samarbete mellan t.ex. politik på olika nivåer, näringsliv, offentlig sektor, myndigheter, fackliga och andra intresseorganisationer, industriforskningsinstitut samt universitet och högskolor. Samverkan mellan det privata och offentliga har historiskt varit mycket viktigt för att driva på utvecklingen i Sverige. Det har handlat både om forskning och utbildning och om utvecklingen av nya hållbara

processer, varor och tjänster i näringslivet. För att utveckla denna samverkan behöver universitets och högskolors samverkan med det övriga samhället och innovationsupphandling ytterligare främjas. Regeringen vill stödja samverkansformer som främjar innovation, export samt framväxten av fler och växande företag. En långsiktig och fördjupad samverkan bidrar till kraftsamling där universitet och högskolor, industriforskningsinstitut, företag och andra delar av samhället arbetar tillsammans och därigenom stärker Sveriges konkurrenskraft. Regeringen anser att institutssektorn har potential att bli ett ännu bättre stöd för svenskt näringsliv genom större samordning mellan instituten och ett starkt gemensamt varumärke för industriforskningsinstituten.

Innovations-satsningar handlar om att skapa ett konkurrenskraftigt näringsliv med högt kunskapsinnehåll, och därigenom öka förutsättningarna för fler jobb i framtiden. Detta sker t.ex. genom ökad samverkan, ökad efterfrågan på innovativa varor och tjänster med exportpotential, förbättrade förutsättningar för att bilda och driva innovativa bolag inom svenska styrkeområden och därmed skapa förutsättningar för jobb och hållbar tillväxt i hela landet. Det offentliga bidrar till innovationsklimatet genom kunskapsuppbyggnad, väl fungerande, ändamålsenliga och stabila ramvillkor, men även genom direkta insatser i innovationsprocesser.

För att stärka Sveriges innovationsförmåga och innovationsklimat så att nya jobb kan växa fram i hela landet behöver insatser genomföras för att stimulera såväl utbud av som efterfrågan på nya innovativa lösningar i alla delar av samhället. Det handlar om att stödja utveckling av ny kunskap och ökad innovationsförmåga hos företag och andra organisationer, liksom att bidra till ökad efterfrågan på nya lösningar genom innovationsupphandling, standardisering och andra insatser.

Innovationsupphandling syftar till att främja en framtidsinriktad och effektiv offentlig sektor, som ger bättre service till medborgare och företag, samtidigt som det kan främja en hållbar utveckling och ökad tillväxt, sysselsättning och exportkraft i näringslivet. Regeringen avser att koppla insatser som främjar innovationsupphandling till den nationella strategi för offentlig upphandling som ska tas fram, se även utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, avsnitt 6.

Regeringen avser att utveckla statens insatser inom det immaterialrättsliga området för att de ytterligare ska stödja innovation och tillväxt. Immaterialrätten och de immaterialrättsliga skydden är viktiga för att stimulera innovation och att det ska vara möjligt att tillgodogöra sig värdet av nya varor, tjänster och system. För åren 2016–2019 föreslår regeringen därför att 20 miljoner kronor per år ska avsättas för att bl.a. förstärka Patent- och registreringsverkets (PRV) vägledande och kunskapsspridande roll samt för kunskapsutveckling inom området immateriella tillgångar, innovation och ekonomisk tillväxt. Vidare anser regeringen, i likhet med utredningen om immaterialrättens roll i innovationssystemet (SOU2015:16), att ett anslag bör inrättas på statsbudgeten för PRV:s förvaltningsutgifter. Regeringen avser därför att återkomma till riksdagen med förslag om att verksamheten vid PRV ska finansieras genom anslag istället för avgifter.

Svenska aktörers deltagande inom EU:s olika program innebär att betydande resurser tillförs insatser för att främja det svenska näringslivets konkurrenskraft. EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020, startade 2014 och löper till och med 2020. Regeringen bedömer att Horisont 2020 är av betydande vikt för det svenska näringslivets konkurrenskraft och för samhällets möjligheter att möta de utmaningar som vi står inför. Därför är det särskilt prioriterat att verka för ett ökat svenskt näringslivsdeltagande. Detsamma gäller de insatser för att stimulera innovation som kommer att genomföras inom ramen för EU:s strukturfondsprogram perioden 2014–2020. Även internationella samarbeten med aktörer utanför EU inom forskning och innovation är av vikt för svensk konkurrenskraft.

Samverkan och nyindustrialisering

Sverige är en stark industrination och en internationellt konkurrenskraftig industri är en förutsättning för vårt välstånd. Inte bara genom de jobb, exportintäkter och investeringar som industrin och de industrinära tjänsterna står för, utan också genom sin betydelse för hela näringslivets förnyelse och för att möta de utmaningar som vårt samhälle står inför t.ex. ett förändrat klimat och en åldrande befolkning. Det finns stor potential för hållbar industriproduktion,

effektivt resursutnyttjande och förnybara råvaror. Hållbara produkter och hållbar industriproduktion blir allt viktigare för framtida affärer, lönsamhet och ger konkurrensfördelar. Regeringens aviserade satsningar på utbyggnad av järnväg och bostäder gynnar också svensk industriproduktion. Men konkurrensen hårdnar och våra konkurrentländer blir allt fler när de nya tillväxtekonomierna alltmer börjar konkurrera med kunskapsintensiva produkter med högt förädlingsvärde.

Därför kommer regeringen att föra en dialog med företag och arbetsmarknadens parter inom industrin och de industrinära tjänsterna om åtgärder som främjar industrins utveckling i Sverige. Dessa industrisamtal kommer att pågå under hela mandatperioden och utgöra en viktig del i att utforma regeringens politik för att stärka industrins konkurrenskraft.

Regeringen har också påbörjat arbetet med att utveckla en nyindustrialiseringsstrategi som syftar till att skapa bästa möjliga förutsättningar för konkurrenskraftiga och högproduktiva företag, med ambitionen att Sverige ska vara världsledande i modern industriproduktion. Strategin kommer fokusera på hur Sveriges konkurrensfördelar kan stärkas ytterligare bl.a. avseende kompetensförsörjning, produktivitet och samverkan mellan industri och akademi för att ge bättre förutsättningar för industriella etableringar och investeringar i hela landet. Strategin kommer att ha en inriktning mot industrinära produkter och tjänster och omfatta industrins tillgång till kapital, kompetens och forskningsresultat samt förbättrade förutsättningar för innovation och produktion i Sverige. En handlingsplan kommer att kopplas till strategin. Regeringen föreslår att 50 miljoner kronor avsätts 2016 för genomförandet av åtgärder inom ramen för nyindustrialiseringsstrategin. För 2017–2019 beräknas 40 miljoner kronor per år avsättas för nyindustrialisering.

3.8.2 Entreprenörskap och företagande

Regeringen kommer att fortsätta stärka förutsättningarna för att starta företag, få företagen att växa och exportera med bas i Sverige. Ett viktigt underlag i detta arbete blir betänkandet från den pågående utredningen Utveckling av entreprenörskaps- och innovationsklimatet (dir. 2015:10).

Små och medelstora företag är de viktigaste jobbskaparna och Sverige behöver fler högpresterande, innovativa och snabbväxande företag i alla delar av landet. Stora företag är också viktiga för sysselsättningen och för ett fortsatt konkurrenskraftigt och innovativt näringsliv.

Internationellt konkurrenskraftiga ramvillkor är en viktig del av ett gott näringsklimat som ger förutsättningar för företag att växa och anställa. Det handlar t.ex. om en enklare vardag för företagen, god tillgång till finansiering och stöd för att kommersialisera idéer samt att skapa incitament för och stöd till innovationsdrivet entreprenörskap.

Fler små och medelstora företag behöver ta steget ut på internationella marknader och dra nytta av de tillväxtpotentialer som internationaliseringen innebär. Regeringens arbete med att främja export presenteras i regeringens exportstrategi, se avsnitt 4 Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.

Att förenkla för företagen

Att förenkla för företagen gör det möjligt för företagaren att lägga mer tid på att utveckla verksamheten och påverkar såväl deras konkurrenskraft som vilja och möjligheter att anställa. För att ge effekt behöver förenklingsarbetet bedrivas på alla nivåer som påverkar företagen.

Att göra det enklare för företag att utveckla och driva sina verksamheter kommer att utgöra ett viktigt arbete under mandatperioden. En central faktor för hållbar tillväxt och sysselsättning är att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar i förhållande till omvärlden. Det är viktigt att regler är ändamålsenliga så att den administration som krävs för att följa regelverken hålls till ett minimum. Myndigheters service, bemötande och att de har korta handläggningstider är vidare av stor vikt för ett konkurrenskraftigt företagsklimat.

Digitalt framstående myndigheter ger en grund för att förenkla för företag. Företagens uppgiftslämnande till statliga myndigheter bör, i huvudsak göras elektroniskt. En elektronisk hantering skulle i många fall medföra färre felaktiga uppgiftsinlämningar, göra det lättare för ett företag att få besked om status för ärenden och bidra till kortare handläggningstider.

Elektronisk hantering medför således fördelar både för myndigheter och för företag.

Regeringen har därför för avsikt att under hösten 2015 presentera den fortsatta inriktningen för ett förenklat, minskat och samordnat uppgiftslämnande genom ökad digitalisering. Arbetet innefattar bl.a. att företagen som regel och så långt som möjligt endast ska behöva lämna en uppgift en gång och till ett ställe, att företagens uppgiftslämnande helt eller huvudsakligen ska ske elektroniskt och att företagen enkelt ska kunna få bekräftelse på mottagna ärenden m.m.

Förenklingsarbetet inriktas 2015–2018 mot områdena ”Bättre service” och ”Mer ändamålsenliga regler” och följs upp mot fyra mål. Målen för området ”Bättre service” är att det ska bli enklare att lämna uppgifter samt att servicen ska förbättras och handläggningstiderna ska bli kortare. För området ”Mer ändamålsenliga regler” är att regler ska främja företagets tillväxt samt att kostnaderna till följd av regler ska minska.

Kapitalförsörjning

En väl fungerande kapitalförsörjning är en viktig del av ett företagsklimat som understödjer innovation och tillväxt. Samtidigt har finansieringen från den privata marknaden i de allra tidigaste skedena av företagets utveckling minskat i omfattning och många företag har problem med att finansiera sin tillväxt trots goda marknadsutsikter. Regeringens ambition är att tydliggöra och förenkla dagens system för statliga finansieringsinsatser genom att minska inlåsnings-, frigöra och omfördela kapitalet gentemot de marknadskompletterande behov som finns, samt i större utsträckning aktivera och söka samarbete med privata finansiärer för att bättre kunna möta företagets behov av finansiering.

Regeringen tillsatte i februari 2015 en utredning med uppdrag att kartlägga behovet av marknadskompletterande finansieringsinsatser riktade till små och medelstora företag och lämna förslag på insatser och strukturförbättringar som bidrar till att bättre möta identifierade behov (dir 2015:21). I enlighet med utredningens förslag (SOU 2015:64) avser regeringen föreslå ett statligt ”fond-i-fond-bolag” med uppgift att investera genom privata fonder inriktade på investeringar i företag i tidiga ut-

vecklingsfaser. Denna insats ska bidra till att stimulera privat utbud av riskkapital och främja ett hållbart finansiellt system i hela landet i segment där osäkerheterna är stora. Volymerna av riskvilligt utvecklingskapital förutses öka, då statliga medel växlas upp med privata. Genom riskdelning, där statligt kapital bär en större risk, bör insatsen bidra till att styra investeringarna mot huvudsakligen tidiga utvecklingskedan där det finns marknadskompletterande behov. Statens del av fondkapitalet bör finansieras genom en omallokering av befintliga medel inom systemet för statlig företagsfinansiering, främst genom en omstrukturering av de statliga bolagen Fouriertransform AB och Inlandsinnovation AB. Dessa bolags nuvarande innehav ska hanteras på ett ansvarsfullt sätt.

För att överbrygga det finansieringsgap som finns vid etablering av s.k. demonstrationsanläggningar kommer regeringen i enlighet med utredningens förslag se över möjligheterna att inrätta en särskild fond. Denna är tänkt att investera i ny teknologi eller processer där produktionsanläggningar eller produktionsenheter krävs för att gå från liten skala/prototyp till produktion i kommersiell skala. Det finns också ett behov av att förbättra tillgången till lån för växande företag i hela landet då bankernas riskbenägenhet har minskat och många företag har svårigheter att få finansiering via bank, t.ex. i områden där fastighetspriserna är för låga för att kunna användas som säkerhet. Regeringen avser därför även att, i linje med utredningens förslag, se över möjligheterna att inrätta ett lånegarantiinstrument med inriktning på att stödja bankutlåningen till företag med behov av finansiering till expansions- och utvecklingsinvesteringar.

Utredningen framhåller också behovet av att stärka insatserna i de allra tidigaste skedena och lämnar förslag om ytterligare medel för exempelvis innovationslån och verifieringsinsatser. För att bättre ta till vara potentialen till innovation och tillväxt i företag i hela landet föreslår regeringen redan i denna proposition en förstärkning av Almis verksamhet, särskilt verksamheten som riktas till företag i tidiga skeden.

Regeringen vill verka för en mer sammanhållen och långsiktig politik inom kapitalförsörjningsområdet och avser att återkomma till riksdagen under 2016 med förslag och närmare detaljer kring genomförande av förändringar i linje med utredningens slutbetänkande.

Information och rådgivning

Tillgång till information och kunskap är av stor betydelse för att kunna starta och utveckla företag. Rådgivningsinsatserna bör vara behovsanpassade för att företagens tillväxtpotential ska tas till vara. De ska även vara marknadskompletterande, kostnadseffektiva och beakta regionala förutsättningar.

För att tillgodose olika behov av rådgivning är det viktigt att det finns valfrihet och mångfald inom rådgivning så att personer som driver eller överväger att starta företag själva ges möjlighet att välja utförare.

För att göra det enklare att starta och driva företag är arbetet med webbportalen verksamt.se fortsatt prioriterat. Verksamt.se är en väletablerad och uppskattad webbplats som syftar till att samla information och underlätta för företag. Den bygger på ett välfungerande myndighetssamarbete. Arbetet med verksamt.se är även centralt i e-förvaltningsarbetet.

Hållbart företagsfrämjande

Regeringen ser det som angeläget att ta tillvara den tillväxtpotential som finns hos alla de som vill starta eller utveckla företag och strävar efter ett hållbart företagsfrämjande. En mångfald av företag och företagare är viktigt för näringslivets konkurrenskraft, förnyelse och hållbarhet. Till exempel har företagare med utländsk bakgrund ofta kompetens och kontaktnät i sina forna hemländer som kan vara en stor tillgång vid internationell handel. Samhällsentreprenörer kan bidra till att möta olika samhällsutmaningar genom innovativa lösningar. Unga företagare har ofta en viktig roll i att kommersialisera innovativa affärsidéer. Företagande kan samtidigt vara en viktig väg in på arbetsmarknaden för samtliga målgrupper. Därför vill regeringen ta vara på erfarenheterna från de riktade insatser som genomförts de senaste åren och utveckla företagsfrämjandet så att alla företag och företagare oavsett kön, etnisk bakgrund, ålder, branschtillhörighet eller geografisk placering kan få tillgång till insatserna på likvärdiga villkor.

Tillväxtverkets strategi för hur kvinnor och män ska få ta del av de företagsfrämjande insatserna på lika villkor är ett viktigt verktyg för

det fortsatta arbetet med att främja hållbar tillväxt och ett dynamiskt näringsliv.

Vidare anser regeringen att det är viktigt att företagen tar sitt sociala ansvar och att arbetet med socialt entreprenörskap utvecklas vidare.

Företagsfrämjandets inriktning bör baseras på behovsanalyser och omvärldsbevakning som även inkluderar nya behov och nya marknader. Regeringen kommer att fortsätta följa i vilken utsträckning gruppen kvinnor, unga kvinnor och män samt personer med utländsk bakgrund får del av främjandeinsatserna.

Turismsatsning för ökad export och sysselsättning

Turismen har utvecklats starkt under hela 2000-talet både vad gäller tillväxt och sysselsättning. Den stora tillväxtpotentialen finns bland utländska besökare. Deras konsumtion har ökat mer än dubbelt så mycket som den inhemska turistkonsumtionen sedan 2000. Turismen utgör också en jobbmotor. År 2014 ökade antalet sysselsatta inom turismen med 4,9 procent samtidigt som den totala sysselsättningen ökade med 1,4 procent. Jämfört med utvecklingen sedan 2000 har antalet sysselsatta inom turism ökat med nästan 22 procent samtidigt som den totala sysselsättningen ökat med ca 10 procent.

Majoriteten av företagen i den svenska besöksnäringen är små och har begränsade möjligheter att driva destinationsutvecklingsarbete och marknadsföra sig på internationella marknader. För att tillvarata den tillväxt- och sysselsättningspotential som besöksnäringen har är det centralt med fortsatta insatser för destinationsutveckling, samverkan och insatser för att marknadsföra Sverige som besöksmål utomlands.

Då den stora potentialen till framtida tillväxt finns genom utländska besök har regeringen tidigare i 2015 års ekonomiska vårproposition och propositionen Vårändringsbudget för 2015 aviserat en satsning på ökade resurser till marknadsföring av Sverige som turistland utomlands. V.S. VisitSweden AB har fått totalt 70 miljoner kronor 2015–2017 för att marknadsföra Sverige på nya tillväxtmarknader som Indien och Kina, marknadsföra och skapa förutsättningar för hållbar natur- och ekoturism på landsbygden och genomföra insatser för att förlänga utländska besökares vistelse i Sverige.

Regeringen vill nu ytterligare öka insatserna på turismområdet för att ta tillvara

besöksnäringens tillväxtpotential. Regeringen föreslår ytterligare resurser till V.S. VisitSweden AB för att öka marknadsföringen av Sverige som turistland utomlands om 10 miljoner kronor per år 2016–2019. Medlen ska bl.a. användas för ökad marknadsföring av hållbar natur- och ekoturism på landsbygden. Ytterligare resurser till marknadsföring av Sverige som turistland utomlands skapas genom regeringens satsning på landsbygds- och måltidsturism inom ramen för Landsbygdsprogrammet (se avsnitt 2.6.2 inom utgiftsområde 23).

För att öka konkurrenskraften i den svenska besöksnäringen föreslår regeringen att Tillväxtverkets insatser för fler exportmogna destinationer kompletteras med insatser i tidigare skeden, där särskilt fokus bör riktas på insatser som stärker utvecklingen av nya hållbara produkter och upplevelser som kan bidra till fler besökare och växande företag. Tillväxtverket föreslås tillföras 10 miljoner kronor per år 2016–2019 för ändamålet.

Turism kan spela en viktig roll för en levande landsbygd. Göta kanal går igenom flera mindre samhällen och kanalområdet beräknas ha cirka 3 miljoner besökare per år. Utöver ett kulturhistoriskt värde har kanalen betydelse för turism, småföretagande och sysselsättning. Regeringen föreslår därför att 100 miljoner kronor avsätts för upprustning av Göta kanal 2016. För 2017–2019 beräknas ett årligt tillskott om 50 miljoner kronor.

3.8.3 Ramvillkor för företag och konkurrens

Ramvillkor för företag

Företag i Sverige har i dag goda ramvillkor att verka inom, vilket framgår av resultatet från internationella konkurrenskraftsmätningar, se avsnitt 3.5.4.3. Regeringen anser dock att det är viktigt att ytterligare förbättra ramvillkoren för företagen för att skapa en internationellt konkurrenskraftig företagsmiljö. För att underlätta innovationer högt upp i förädlingskedjan, öka exportmöjligheterna för svenska företag, ta tillvara digitaliseringens möjligheter och stärka utvecklingskraften i alla delar av landet är det viktigt att kontinuerligt genomföra förbättringar i de regler och

administrativa system som omger företag och företagande.

Nedan anges ett urval av förslag på åtgärder som regeringen lämnar i syfte att skapa bättre ramvillkor för företag:

- För att säkerställa att villkoren för entreprenörskap och innovationer i Sverige är ändamålsenliga, effektiva och fortsatt internationellt konkurrenskraftiga har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att identifiera hinder och möjligheter samt lämna förslag på åtgärder, för att förbättra och utveckla innovations- och entreprenörskapsklimatet i Sverige (dir. 2015:10).
- I syfte att förbättra kapitalförsörjningen för företag avser regeringen föreslå ett statligt fond-i-fond bolag med uppgift att investera genom privata fonder inriktade på investeringar i företag i tidiga utvecklingsfaser samt se över möjligheterna att inrätta ett lånegarantiinstrument med inriktning på att stödja bankutlåningen till företag med behov av finansiering till expansions- och utvecklingsinvesteringar,
- I syfte att göra de skattemässiga villkoren vid finansiering med eget och lånat kapital mer lika, avser regeringen att ta fram ett omarbetat förslag baserat på Företagsskattekommitténs alternativa förslag, som presenterades i betänkandet Neutralbolagsskatt – för ökad effektivitet och stabilitet (SOU 2014:40). Det omarbetade förslaget kommer att remitteras.
- För svenska rederier i internationell trafik är likvärdiga konkurrensvillkor av största vikt. Omkring 90 procent av Sveriges export och import transporteras någon gång under transportkedjan med fartyg. För att svenska rederier ska få konkurrensvillkor som är likvärdiga med villkoren för rederier i jämförbara länder i Europa avser regeringen att under riksmötet föreslå att det införs ett system med tonnageskatt i Sverige.
- Ett viktigt steg i att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i nya och växande företag är att införa särskilda regler om skuldsanering för företagare i syfte att minska riskerna med företagande och ge

fler företagare en möjlighet till en andra chans. Regeringen avser att lämna en proposition till riksdagen under hösten 2015.

Konkurrens

Målet för konkurrensområdet är att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens som bidrar till att de näringspolitiska målen uppnås. En väl fungerande konkurrens är en förutsättning för ett dynamiskt näringsliv där konkurrenskraftiga och entreprenöriella företag är vinnare. Inom konkurrensområdet sker åtgärder på bred front för att säkerställa att vi har en modern konkurrenslagstiftning och en effektiv tillsyn av reglernas efterlevnad, vilket är av stor vikt för väl fungerande marknader. Utöver den generella konkurrenslagstiftningen och Konkurrensverkets tillsyn har domstolarna, sektorsspecifika regelverk och tillsynsmyndigheter en betydande inverkan på marknadernas utveckling. Det är även viktigt att konsumenterna har goda förutsättningar att göra välgrundade val mellan olika företags erbjudanden utifrån pris och kvalitet och därmed bidra till konkurrensen. Det är av central betydelse att kontinuerligt följa upp och förbättra förutsättningarna för konkurrens på marknader där det nyligen har skapats möjligheter för privata aktörer att bedriva verksamhet eller där hinder för en väl fungerande konkurrens har identifierats.

Värdet av offentlig upphandling uppgår till i storleksordningen 600 miljarder kronor, se Siffror och fakta om offentlig upphandling (Konkurrensverket 2013:9). En väl fungerande offentlig upphandling är strategiskt viktig för den ekonomiska tillväxten och välfärden. Effektiv konkurrens är av avgörande betydelse för en väl fungerande offentlig upphandling. Offentliga upphandlingar ska genomföras så effektivt och genomtänkt som möjligt samtidigt som konkurrensen på marknaden tas tillvara. Arbetet för en effektiv konkurrens inom offentlig upphandling minskar de upphandlande myndigheternas kostnader, ökar kvaliteten på upphandlade varor och tjänster och gör det lättare för privata företag att sälja sina produkter och tjänster. Genom att upphandla, implementera och använda innovativa lösningar i offentliga organisationer kan bättre tjänster, samhällsservice och högre nytta erbjudas. Innovationsupp-

handling är ett viktigt verktyg för att premiera nytänkande och bidra till en sådan långsiktig utveckling. Innovationsupphandling kan också bidra till en ökning av konkurrenskraftiga, innovativa företag, ökade exportmöjligheter och ökad tillväxt. Ökad användning av tidig dialog samt upphandling av funktion istället för specifika krav på produkter eller tjänster stimulerar nytänkande och innovation, vilket i sin tur kan öka konkurrensen och utvecklingen av nya marknader. Genom ökade möjligheter för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar förbättras konkurrensen och marknadens funktion samtidigt som det ger företagen möjligheter att bedriva verksamhet och växa.

Det är också av stor betydelse att handlägningsprocesserna vid konkurrensöverträdelser är effektiva och att det finns en ändamålsenligt utformad prövningsordning. I EU är Sverige ett av få länder med en konkurrensmyndighet som inte har egen beslutanderätt i frågor om konkurrensskadeavgift. Ett led i arbetet med att säkerställa en effektiv tillsyn av konkurrensreglerna är arbetet med utredningen om utökad beslutanderätt för Konkurrensverket, som regeringens tillsatte den 30 april 2015 (dir. 2015:48). Utredningen ska avge ett betänkande senast den 12 maj 2016.

Regeringen har utrett frågan om genomförandet av direktiv om skadeståndstalan vid konkurrensöverträdelser. Direktivet syftar till att säkerställa att alla som drabbats av överträdelser till följd av konkurrensreglerna kan få full kompensation för uppkomna skador. Det syftar också till att optimera samspelet mellan konkurrensmyndigheternas tillämpning av konkurrensreglerna i anslutning till skadeståndstalan i nationella domstolar. Frågan bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Regeringen anser att det är viktigt att följa upp förslag som Konkurrensverket och andra berörda parter lämnar i syfte att förbättra konkurrensen och marknadernas funktion.

Statsstöd

Reglerna om statligt stöd är en central del av EU-rättens konkurrensregler och därmed av stor betydelse för den inre marknadens funktionssätt och hur väl konkurrensen mellan medlemsstaterna fungerar. Genom tillämpningen av stats-

stödsreglerna säkerställs att ingen medlemsstat med offentligt stöd kan säkra sin egen konkurrenskraft på bekostnad av andra medlemsstater inom EU. Ändamålsenliga regler och en strikt efterlevnad och kontroll av hur regelverket tillämpas är avgörande för att säkra den europeiska konkurrenskraften på lång sikt och av särskild betydelse för små exportberoende medlemsstater som Sverige.

Regeringen anser därför att det är viktigt med ändamålsenliga statsstödsregler, som framför allt tar sikte på att lösa marknadsmisslyckanden, och att regelverket tillämpas enhetligt inom hela EU.

Europeiska kommissionen genomför sedan 2012 en modernisering av statsstödsreglerna. Medlemsstaterna har inrättat en gemensam grupp för att underlätta arbetet med att på bästa sätt ta om hand de nya reglerna i respektive medlemsstat. Regeringen kommer att fortsätta arbeta för att regelverket ska utformas effektivt, garantera en strikt statsstödsregim och tillämpas enhetligt över hela EU.

3.8.4 Ett hållbart ägande med värdeskapande i fokus

Svenska staten är en av Sveriges största bolagsägare. I den statliga bolagsportföljen finns 49 hel- och delägda bolag, varav två är börsnoterade. Bolagen representerar stora värden, cirka 460 miljarder kronor (per maj 2015), och är sammantaget en av Sveriges största arbetsgivare.

Regeringen har riksdagens uppdrag att aktivt förvalta statens ägande i bolag så att den långsiktiga värdeutvecklingen blir den bästa möjliga och, i förekommande fall, att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl.

Bolag med statligt ägande ska förvaltas på ett aktivt och professionellt sätt med värdeskapande som ett övergripande mål. Bolagen ska agera långsiktigt, effektivt och lönsamt samt ges förhållningssätt att utvecklas. Bolag som verkar på en konkurrensutsatt marknad ska drivas enligt marknadsmässiga krav för att säkerställa en effektiv konkurrens. Utvecklingen av förvaltningen av bolagen med statligt ägande bör fortsätta.

Bolag med statligt ägande ska agera föredömligt inom området hållbart företagande och i övrigt agera på ett sådant sätt att de åtnjuter offentligt förtroende. Det betyder att bolagen ska vara föregångare avseende hållbarhetsfrågor

som t.ex. jämställdhet, affärsetik, miljö och socialt ansvarstagande.

Vissa bolag med statligt ägande har ett av riksdagen särskilt beslutat samhällsuppdrag. Det är viktigt att dessa särskilt beslutade samhällsuppdrag tydligt redovisas och är styrande för bolagens verksamhet.

Mål och uppföljning

Att fastställa och följa upp mål för bolagen med statligt ägande är ett viktigt verktyg i regeringens styrning av bolagen. Det övergripande syftet med målen är att verksamheten i bolagen bedrivs effektivt och långsiktigt, vilket säkerställer värdeskapande och att i förekommande fall särskilt beslutade samhällsuppdrag utförs väl.

Måluppföljning utgör en central del i dialogen mellan bolagen och staten som ägare. Vid de regelbundna ägarmötena, då företrädare för bolag respektive ägare träffas, följs bolagens prestation upp i förhållande till fastställda ekonomiska mål, hållbarhetsmål och, i förekommande fall, uppdragsmål.

Ambitiösa ekonomiska mål

Syftet med de ekonomiska målen är att säkerställa värdeskapandet i bolagsportföljen genom att verksamheten i bolagen med statligt ägande bedrivs effektivt samtidigt som de finansiella riskerna hålls på en rimlig nivå. Bolagen ska uppnå de ekonomiska målen långsiktigt över en konjunkturcykel. Regeringskansliet arbetar aktivt med att säkerställa att de ekonomiska målen är tydliga, att de fastställs i dialog med bolagen, att målen blir både ambitiösa och realistiska samt att de regelbundet följs upp.

En central utgångspunkt vid fastställandet av ekonomiska mål är kostnaden för eget kapital, eftersom denna kostnad avgör om staten som ägare får en rimlig kompensation för det risktagande som ägandet innebär. Utifrån bl.a. kostnaden för eget kapital fastställs för varje bolag mål för kapitalstruktur, lönsamhet och utdelning.

Regeringskansliet ser löpande över i vilken utsträckning ett bolags interna och externa förutsättningar förändras. En revidering av de ekonomiska målen kan föranledas av exempelvis

väsentliga förändringar i bolagets marknadsförutsättningar, strategi eller risk- och räntenivå, liksom av större förvärv eller avyttringar. Under 2015 reviderades målen för fem bolag. Metria AB, Aktiebolaget Svensk Exportkredit SEK (SEK), SBAB, Lernia AB och Systembolaget Aktiebolag fick nya ekonomiska mål vid respektive bolags årsstämma våren 2015. Kommande år är avsikten att genomföra en översyn av de ekonomiska målen för ytterligare ett antal bolag.

Hållbart företagande och ett långsiktigt värdeskapande

Regeringens ambitionsnivå kring hållbart företagande är hög.

Bolag med statligt ägande ska integrera hållbarhetsfrågor i affärsstrategin och den löpande verksamheten. Bolagens verksamhet ska präglas av öppenhet och föredömlighet och bolagen ska vara föregångare avseende hållbart företagande genom ett långsiktigt och ansvarsfullt ställningstagande till mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö, anti-korruption, affärsetik, jämställdhet och mångfald.

Styrelse och företagsledning ska ta ett tydligt ansvar för bolagets hållbarhetsutmaningar samt arbeta efter långsiktiga, utmanande och uppföljningsbara hållbarhetsmål. Av 49 bolag med statligt ägande hade vid årsskiftet 2014/15 så gott som alla fastställt hållbarhetsmål.

Uppföljningen av hållbarhetsmålen, som sker med etablerade verktyg, är en viktig och integrerad del i styrningen av bolagen med statligt ägande.

Bolag med statligt ägande ska i samband med publiceringen av företagets årsredovisning, redovisa och publicera en hållbarhetsredovisning enligt Global Reporting Initiatives (GRI:s) riktlinjer.

Regeringskansliet har ett etablerat nätverk för hållbart företagande i syfte att initiera och uppmuntra erfarenhetsutbyten och nätverksbyggande mellan bolagen med statligt ägande kring hållbart företagande.

Hållbarhet integrerad i bolagsanalysen

Som en del av Regeringskansliets löpande analys av bolagen med statligt ägande, analyseras även

bolagens arbete med hållbart företagande. Analysen syftar till att öka kunskapen om bolagens hållbarhetsutmaningar och utgår från en bred omvärldsanalys som beaktar globala trender, risker och möjligheter kopplade till den värdekedja respektive bolag verkar i.

Regeringskansliet identifierar relevanta analysområden och analyserar sedan hur bolaget arbetar för att hantera risker och möjligheter inom de utvalda områdena. Resultatet av analysen används i dialogen mellan ägare och bolag, i styrelsenomineringsprocessen, i processen för att fastställa ekonomiska mål och i förekommande fall i processen för att fastställa uppdragsmål. Under 2016 kommer analysen i än större utsträckning att vara en integrerad del i processen för att fastställa ekonomiska mål.

Samhällsuppdrag och uppdragsmål

Flera av bolagen med statligt ägande har av riksdagen särskilt beslutade samhällsuppdrag. Det innebär att bolagen bedriver verksamhet som syftar till att generera andra effekter än ekonomisk avkastning för ägaren men som i övrigt bidrar positivt till samhället. Regeringskansliet har en enhetlig metodik och process för att fastställa och följa upp mål för särskilt beslutade samhällsuppdrag, s.k. uppdragsmål. Uppdragsmål används för att utvärdera hur väl samhällsuppdragen utförs. Vid årsstämmorna våren 2015 fick två bolag nya uppdragsmål, SEK och Systembolaget Aktiebolag.

Även om det i många fall är svårt att i monetära termer värdera nyttan av ett uppfyllt samhällsuppdrag, är det viktigt att fastställa kostnaden för uppdraget. Kunskap om kostnaden för att genomföra ett särskilt beslutat samhällsuppdrag ger ett bättre underlag för prioritering av hur skattebetalarnas medel ska användas. Kommande år är avsikten att fastställa uppdragsmål för ytterligare ett antal bolag med särskilt beslutade samhällsuppdrag.

Styrelserekrytering

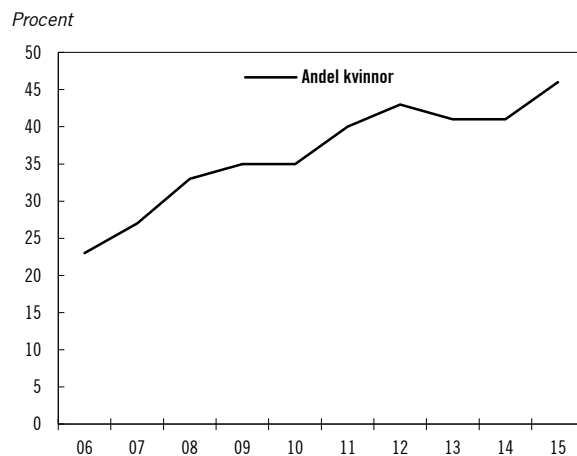
Ett av de viktigaste instrumenten för styrning av bolag med statligt ägande är att utse kompetenta och väl fungerande styrelser. Styrelserna ska vara sammansatta så att de kan genomföra uppdraget

utifrån affärskompetens, integritet, effektivitet och branschkunskap. Personer med olika erfarenheter, ålder, kön och bakgrund behövs för att tillgodose behovet av relevant kompetens i styrelserna. Frågan om mångfald, inklusive en jämn könsfördelning bland styrelseledamöter, är högt prioriterad.

Fler kvinnor i styrelserna än i börsnoterade företag

Vad gäller jämn könsfördelning i styrelserna och bland de verkställande direktörerna, har staten som ägare nått betydligt längre än näringslivet i övrigt. 49 procent av styrelseledamöterna i de statligt helägda bolagen utgörs av kvinnor jämfört med 29 procent bland de börsnoterade bolagen. Andelen kvinnor som styrelseordförande i den statliga bolagsportföljen (helägda bolag) har ökat med 23 procentenheter från 2006 till 2015. År 2006 var dessa 23 procent jämfört med 46 procent 2015. Börsbolagens motsvarande andel 2015 är fem procent. Det är positivt att staten således uppnår målsättningen om jämställda styrelser, både som vad gäller ledamöter och som ordförande.

Diagram 3.2 Andelen kvinnor som styrelseordförande 2006–2015

Källa: Verksamhetsberättelse för företag med statligt ägande 2014.

Regeringen anser att det är angeläget att bolag med statligt ägande driver utvecklingen mot en balanserad könsfördelning på företagsledande befattningar. Det är därför positivt att andelen kvinnliga verkställande direktörer i de statligt hel- och delägda bolagen var 32 procent vid utgången av 2014, jämfört med cirka fem procent i börsbolagen. Regeringen kommer fortsatt att genom sin ägarstyrning verka för en

balanserad könsfördelning på ledande befattningar i bolagen med statligt ägande. Andelen kvinnor i bolagens ledningsgrupper var 39 procent, en ökning med en procentenhet jämfört med föregående år.

Förändrat statligt ägande

Regeringskansliet genomför löpande ett omfattande analysarbete rörande bolagen med statligt ägande. Resultatet av analysarbetet kan leda till förändringar eller förtydliganden av bolagens uppdrag eller inriktning, eller till omstruktureringar. Staten ska vara en aktiv, professionell och tydlig ägare.

3.9 Budgetförslag

3.9.1 1:1 Verket för innovationssystem

Tabell 3.14 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014	158 254	-767	
2015	220 176 ¹		213 955
2016	Förslag	218 719	
2017	Beräknat	221 473 ²	
2018	Beräknat	225 633 ³	
2019	Beräknat	230 189 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 218 726 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 218 735 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 218 736 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Verket för innovationssystem's förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Tabell 3.15 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	220 176	220 176	220 176	220 176
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	3 945	6 759	11 012	15 680
Beslut	-5 402	-5 462	-5 555	-5 667
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	218 719	221 473	225 633	230 189

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 218 719 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 Verket för innovationssystem för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 221 473 000 kronor, 225 633 000 kronor respektive 230 189 000 kronor.

3.9.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 3.16 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014	2 412 902	24 840	
2015	2 418 966 ¹		2 383 061
2016	Förslag	2 628 174	
2017	Beräknat	2 638 754 ²	
2018	Beräknat	2 655 079 ³	
2019	Beräknat	2 739 621 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 628 181 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 628 151 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 688 159 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystem och

programanknutna utgifter. Anslaget får även användas för statsbidrag till SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB för riksmätplatser.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 300 000 000 kronor 2017–2021.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att möjliggöra långsiktiga åtaganden, främst i form av bidrag inom ramen för fleråriga program. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 300 000 000 kronor 2017–2021.

Tabell 3.17 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019–2021
Ingående åtaganden	1 968 645	1 998 042	2 100 000			
Nya åtaganden	1 141 769	1 372 305	1 500 000			
Infriade åtaganden	-1 112 372	-1 270 347	-1 300 000	-1 400 000	-700 000	-200 000
Utestående åtaganden	1 998 042	2 100 000	2 300 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	2 100 000	2 100 000	2 300 000			

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 20 000 000 kronor för att utveckla statens insatser inom det immaterialrättsliga området. För samma ändamål beräknas anslaget öka med motsvarande belopp 2017–2019.

Regeringen föreslår att anslaget ska ökas med 45 000 000 kronor för en särskild satsning på miljö- och klimatteknik, se även avsnitt 3.9.5 nedan. För samma ändamål beräknas anslaget öka med motsvarande belopp 2017–2019.

Anslaget beräknas öka med 150 000 000 kronor fr.o.m. 2016 till följd av riksdagens beslut med anledning av propositionen *Forskning och innovation* (prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151), se även tabell 3.13.

Anslaget beräknas minska med 30 000 000 kronor 2016–2018 till följd av riksdagens beslut med anledning av propositionen *Vårändringsbudget för 2015* (prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255).

Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	2 448 966	2 448 966	2 448 966	2 448 966
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	735	10 590	25 835	47 632
Beslut	177 986	178 709	179 787	242 527
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	487	489	491	495
Förslag/ beräknat anslag	2 628 174	2 638 754	2 655 079	2 739 621

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 2 628 174 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 2 638 754 000 kronor, 2 655 079 000 kronor respektive 2 739 621 000 kronor.

3.9.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tabell 3.19 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

2014	Utfall	615 969	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	615 907 ¹	Utgifts-prognos	615 907
2016	Förslag	621 625		
2017	Beräknat	620 543 ²		
2018	Beräknat	620 157 ³		
2019	Beräknat	625 566 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 621 662 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 621 711 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 621 711 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för strategiska kompetensmedel för industri-forskningsinstituterna med ägande under RISE Research Institutes of Sweden AB, liksom utgifter för RISE Research Institutes of Sweden AB:s verksamhet, samt vissa omstrukturerings-utgifter för RISE-instituterna.

Regeringens överväganden

Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	615 907	615 907	615 907	615 907
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	10 169	9 042	8 604	14 051
Beslut	-3 592	-3 549	-3 497	-3 528
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	-859	-857	-857	-864
Förslag/beräknat anslag	621 625	620 543	620 157	625 566

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 621 625 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska*

kompetensmedel för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 620 543 000 kronor, 620 157 000 kronor respektive 625 566 000 kronor.

3.9.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 3.21 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

2014	Utfall	263 310	Anslags-sparande	6 117
2015	Anslag	268 960 ¹	Utgifts-prognos	268 239
2016	Förslag	267 122		
2017	Beräknat	263 866 ²		
2018	Beräknat	263 399 ³		
2019	Beräknat	269 073 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 260 234 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 254 456 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 254 456 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget används för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Tillväxtverkets uppdrag att svara för utgifter för lokaler, ekonomi- och personaladministration samt övrig administrativ service åt Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Regeringens överväganden

I och med det begränsade genomförandet av offshoredirektivet, där Kustbevakningen blir tillsynsmyndighet, ökas anslag 2:1 *Kustbevakningen* under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap med 500 000 kronor fr.o.m. 2016 (se avsnitt 4.4.1 under utgiftsområde 6). Anslaget 1:4 *Tillväxtverket* minskas därmed med motsvarande belopp.

Anslag 1:4 *Tillväxtverket* föreslås vidare öka med 1 000 000 kronor per år. Medlen ska användas till utgifter för administration av ett kompletterande långsiktigt statligt stöd till kommersiell service i särskilt utsatta glesbygder (se utgiftsområde 19 Regional tillväxt).

Tabell 3.22 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	268 960	268 960	268 960	268 960
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	5 384	9 213	15 026	21 143
Beslut	-6 722	-13 800	-20 069	-20 501
Överföring till/från andra anslag	-500	-507	-518	-529
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	267 122	263 866	263 399	269 073

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 267 122 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Tillväxtverket* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 263 866 000 kronor, 263 399 000 kronor respektive 269 073 000 kronor.

3.9.5 1:5 Näringslivsutveckling

Tabell 3.23 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

2014	Utfall	575 000	Anslags- sparande	172 946
2015	Anslag	341 772 ¹	Utgifts- prognos	361 145
2016	Förslag	518 772		
2017	Beräknat	467 772		
2018	Beräknat	467 772		
2019	Beräknat	447 772		

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 3.24 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
Ingående åtaganden	417 665	113 430	217 000		
Nya åtaganden	188 074	217 000	290 000		
Infriade åtaganden	-492 309	-113 430	-217 000	-140 000	-150 000
Utestående åtaganden	113 430	217 000	290 000		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	265 000	241 000	290 000		

Ändamål

Anslaget får användas för näringslivsfrämjande åtgärder.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 290 000 000 kronor 2017 och 2018.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs inom ramen för främst Tillväxtverkets verksamhet ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 290 000 000 kronor 2017 och 2018.

Regeringens överväganden

Anslag 1:5 *Näringslivsutveckling* föreslås ökas med 25 000 000 kronor från och med 2016 för att korrigera för en för stor neddragning i den beslutade budgeten för 2015.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 17 000 000 kronor för en särskild satsning på miljö- och klimatteknik, se även avsnitt 3.9.2 ovan. För samma ändamål beräknas anslaget öka med motsvarande belopp 2017–2019.

Regeringen föreslår att anslag 1:5 *Näringslivsutveckling* ökas 2016 med 50 000 000 kronor som avsätts för genomförandet av åtgärder inom ramen för nyindustrialiseringsstrategin. För 2017–2019 beräknas anslaget ökas med 40 000 000 kronor per år för samma ändamål.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 50 000 000 kronor för att genomföra insatser som stärker svensk konkurrens- och innovationskraft. För samma ändamål beräknas anslaget öka med motsvarande belopp 2017–2019.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 10 000 000 kronor under 2016 för att Tillväxtverket ska genomföra insatser för destinationsutveckling i tidigare skeden (se avsnitt 3.8.2 ovan). För samma ändamål föreslås Tillväxtverket använda motsvarande belopp årligen 2017–2019. Anslaget beräknas vidare minska med 10 000 000 kronor per år 2017–2019 för att finansiera ökningen av anslag 1:7 *Turistfrämjande* med motsvarande belopp under perioden (se avsnitt 3.9.7).

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:5 Näringslivsutveckling

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	291 772	291 772	291 772	291 772
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	227 000	176 000	176 000	156 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	518 772	467 772	467 772	447 772

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 518 772 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas

anslaget till 467 772 000 kronor, 467 772 000 kronor respektive 447 772 000 kronor.

3.9.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tabell 3.26 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

<i>Tusental kronor</i>				
2014	Utfall	79 800	Anslags-sparande	2 909
2015	Anslag	81 503 ¹	Utgifts-prognos	81 854
2016	Förslag	82 180		
2017	Beräknat	82 739 ²		
2018	Beräknat	83 668 ³		
2019	Beräknat	84 996 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 82 182 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 82 184 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 82 185 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Anslaget minskar med 205 000 kronor för 2016 med anledning av den generella neddragning som gjordes av pris- och löneomräknade anslag i budgetpropositionen för 2015.

Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	81 503	81 503	81 503	81 503
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	882	1 440	2 369	3 700
Beslut	-205	-204	-204	-207
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	82 180	82 739	83 668	84 996

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 82 180 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 82 739 000 kronor, 83 668 000 kronor respektive 84 996 000 kronor.

3.9.7 1:7 Turistfrämjande

Tabell 3.28 Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2014	119 904		0
2015	139 824 ¹		139 824
2016	Förslag	139 600	
2017	Beräknat	119 606 ²	
2018	Beräknat	99 613 ³	
2019	Beräknat	99 613 ⁴	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 119 606 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 99 613 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 99 613 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för statens aktieägartillskott till V.S. VisitSweden AB.

Regeringens övervägande

I enlighet med vad som aviserats i 2015 års ekonomiska vårproposition (prop. 2014/15:100) förstärks anslag 1:7 *Turistfrämjande* med 20 000 000 kronor 2016 respektive 20 000 000 kronor 2017.

Regeringen föreslår vidare att anslaget ökas med 10 000 000 kronor under 2016 bl.a. för ökad marknadsföring av hållbar natur- och ekoturism på landsbygden (se avsnitt 3.8.2 ovan). Anslag 1:7 *Turistfrämjande* beräknas öka med 10 000 000 kronor per år 2017–2019. Samtidigt beräknas anslag 1:5 *Näringslivsutveckling* minska med 10 000 000 kronor per år 2017–2019.

Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	109 824	109 824	109 824	109 824
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	0	0	0
Beslut	29 776	9 782	-10 211	-10 211
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	139 600	119 606	99 613	99 613

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 139 600 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turistfrämjande* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 119 606 000 kronor, 99 613 000 kronor respektive 99 613 000 kronor.

3.9.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tabell 3.30 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

År	Utfall	2014	Anslags-sparande	7 931
2015	Anslag	224 428	¹	Utgifts-prognos 218 821
2016	Förslag	195 778		
2017	Beräknat	197 794	²	
2018	Beräknat	200 951	³	
2019	Beräknat	204 691	⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 195 785 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 195 795 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 195 795 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sveriges geologiska undersöknings förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.31 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomstittel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	22 779	0	0	22 779
Prognos 2015	16 500	0	0	16 500
Budget 2016	19 000	0	0	19 000

Tabell 3.32 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	19 792	21 120	-1 328
(varav tjänsteexport)	4 792	5 620	-828
Prognos 2015	10 765	10 741	24
(varav tjänsteexport)	2 366	2 529	-163
Budget 2016	10 300	10 300	0
(varav tjänsteexport)	1 100	1 100	0

Regeringens överväganden

Anslaget minskar 2016 med anledning av att en tillfällig satsning i budgetpropositionen för 2012 på genomförandet av en förstärkt satsning på

kvalificerad mineralinformation m.m., nu upphör.

Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	224 428	224 428	224 428	224 428
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	3 313	5 650	9 310	13 660
Beslut	-31 963	-32 284	-32 787	-33 397
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	195 778	197 794	200 951	204 691

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 195 778 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 197 794 000 kronor, 200 951 000 kronor respektive 204 691 000 kronor.

3.9.9 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tabell 3.34 Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

År	Utfall	2014	Anslags-sparande	1
2015	Anslag	5 806	¹	Utgifts-prognos 5 806
2016	Förslag	5 793		
2017	Beräknat	5 876	²	
2018	Beräknat	6 001	³	
2019	Beräknat	6 132	⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 794 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 793 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 5 793 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 300 000 kronor 2017 och 2018.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet möjliggör beslut om bidrag till fleråriga forskningsprojekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 300 000 kronor 2017 och 2018.

Tabell 3.35 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	Utfall 2014	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
Ingående åtaganden	3 527	4 131	4 400		
Nya åtaganden	2 781	3 900	4 500		
Infriade åtaganden	-2 177	-3 631	-3 631	-3 300	-1 969
Utestående åtaganden	4 131	4 400	5 269		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	5 500	5 000	5 300		

Regeringens överväganden

Tabell 3.36 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	5 806	5 806	5 806	5 806
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	2	85	211	342
Beslut	-15	-15	-16	-16
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	5 793	5 876	6 001	6 132

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 5 793 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 5 876 000 kronor, 6 001 000 kronor respektive 6 132 000 kronor.

3.9.10 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tabell 3.37 Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2014	Utfall	12 250		1 750
2015	Anslag	14 000 ¹	Utgifts- prognos	13 652
2016	Förslag	14 000		
2017	Beräknat	14 000		
2018	Beräknat	14 000		
2019	Beräknat	14 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Regeringens överväganden

Tabell 3.38 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:10 Miljösäkkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	14 000	14 000	14 000	14 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	14 000	14 000	14 000	14 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 14 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Miljösäkkring av oljelagringsanläggningar* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 14 000 000 kronor för respektive år.

3.9.11 1:11 Patentbesvärsträtten

Tabell 3.39 Anslagsutveckling 1:11 Patentbesvärsträtten

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014	Utfall	19 749	2 334
2015	Anslag	19 238 ¹	19 907
2016	Förslag	13 020	
2017	Beräknat	256 ²	
2018	Beräknat	262 ³	
2019	Beräknat	267 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 253 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 254 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 253 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Patentbesvärsträttens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen avser att i en proposition föreslå att domstolsprövningen av immaterialrättsliga, marknadsföringsrättsliga och konkurrensrättsliga mål ska ske samlat i en särskild domstol i

första instans, Patent- och marknadsdomstolen, och en särskild domstol i andra instans, Patent- och marknadsöverdomstolen. Som en konsekvens av förslaget avser regeringen att avveckla Patentbesvärsträtten fr.o.m. den 1 september 2016. Regeringen föreslår därför att 6 510 000 kronor ska föras från anslaget 1:11 *Patentbesvärsträtten* till anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* under utgiftsområde 4 Rättsväsendet 2016 och att kvarvarande medel ska överföras 2017 (se även utgiftsområde 4 Rättsväsendet).

Tabell 3.40 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:11 Patentbesvärsträtten

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	19 238	19 238	19 238	19 238
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	341	596	988	1 410
Beslut	-6 559	-19 578	-19 964	-20 381
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	13 020	256	262	267

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 13 020 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Patentbesvärsträtten* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 256 000 kronor, 262 000 kronor respektive 267 000 kronor.

3.9.12 1:12 Bolagsverket

Tabell 3.41 Anslagsutveckling 1:12 Bolagsverket

Tusental kronor

2014	Utfall	18 439	Anslags- sparande	-651
2015	Anslag	24 842 ¹	Utgifts- prognos	21 453
2016	Förslag	24 842		
2017	Beräknat	24 842		
2018	Beräknat	24 842		
2019	Beräknat	24 842		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för likvidatorer och för associationsrättsliga ärenden samt förvaltning och utveckling av teknisk infrastruktur för förenklat uppgiftslämnande.

Regeringens överväganden

Tabell 3.42 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:12 Bolagsverket

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	24 842	24 842	24 842	24 842
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	24 842	24 842	24 842	24 842

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 24 842 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bolagsverket* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 24 842 000 kronor för respektive år.

3.9.13 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tabell 3.43 Anslagsutveckling 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tusental kronor

2014	Utfall	4 297	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	4 288 ¹	Utgifts- prognos	4 288
2016	Förslag	4 278		
2017	Beräknat	4 278 ²		
2018	Beräknat	4 278 ³		
2019	Beräknat	4 316 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 286 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 289 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 4 289 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för terminologisk verksamhet vid AB Terminologicentrum TNC.

Regeringens överväganden

Tabell 3.44 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	4 288	4 288	4 288	4 288
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1	-7	-10	28
Beslut	-11	-3	0	0
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	4 278	4 278	4 278	4 316

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 4 278 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Bidrag till terminologisk verksamhet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 4 278 000 kronor, 4 278 000 kronor respektive 4 316 000 kronor.

3.9.14 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

**Tabell 3.45 Anslagsutveckling 1:14 Bidrag till
Ingenjörsvetenskapsakademien**

Tusental kronor

2014	Utfall	8 327	Anslags- sparande	0
2015	Anslag	8 327 ¹	Utgifts- prognos	8 327
2016	Förslag	8 327		
2017	Beräknat	8 327		
2018	Beräknat	8 327		
2019	Beräknat	8 327		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) grundläggande verksamhet.

Regeringens överväganden

**Tabell 3.46 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för
1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien**

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	8 327	8 327	8 327	8 327
Förändring till följd av:				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	8 327	8 327	8 327	8 327

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 8 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 8 327 000 kronor för respektive år.

3.9.15 1:15 Konkurrensverket

Tabell 3.47 Anslagsutveckling 1:15 Konkurrensverket

Tusental kronor

2014	Utfall	140 210	Anslags- sparande	1 711
2015	Anslag	186 752 ¹	Utgifts- prognos	183 778
2016	Förslag	140 919		
2017	Beräknat	143 158 ²		
2018	Beräknat	145 857 ³		
2019	Beräknat	148 817 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 141 408 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 141 418 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 141 418 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konkurrensverkets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Den upphandlingsstödjande verksamheten hos Konkurrensverket har flyttats till Upphandlingsmyndigheten med början den 1 september 2015. Som följd av denna verksamhetsöverföring har anslaget minskats med 77 350 000 kronor (prop. 2014/15:100 s. 245).

**Tabell 3.48 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för
1:15 Konkurrensverket**

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	215 192	215 192	215 192	215 192
Förändring till följd av:				
Pris- och löne- omräkning ²	3 618	6 326	10 486	15 066
Beslut	-541	-53	-44	-45
Överföring till/från andra anslag	-77 350	-78 307	-79 778	-81 397
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	140 919	143 158	145 857	148 817

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 140 919 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Konkurrensverket* för

2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 143 158 000 kronor, 145 857 000 kronor respektive 148 817 000 kronor.

3.9.16 1:16 Konkurrensforskning

Tabell 3.49 Anslagsutveckling 1:16 Konkurrensforskning

Tusental kronor

År	Utfall	13 839	Anslags-sparande	103
2014	Utfall	13 839		
2015	Anslag	13 657 ¹	Utgifts-prognos	13 418
2016	Förslag	13 627		
2017	Beräknat	13 705 ²		
2018	Beräknat	13 832 ³		
2019	Beräknat	14 002 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 13 627 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 13 626 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 13 627 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forskning med en klar anknytning till Konkurrensverkets verksamhetsområde med forskare företrädesvis vid universitet och högskolor. Anslaget får användas för utgifter för uppdragsforskning, seminarier och informationsinsatser på konkurrens- och upphandlingsområdet. Anslaget får användas för utgifter för arvoden till ledamöter i råden för forskningsfrågor respektive upphandlingsfrågor.

Regeringens överväganden

Tabell 3.50 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:16 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	13 657	13 657	13 657	13 657
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	4	82	210	380
Beslut	-34	-34	-35	-35
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	13 627	13 705	13 832	14 002

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 13 627 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Konkurrensforskning* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 13 705 000 kronor, 13 832 000 kronor respektive 14 002 000 kronor.

3.9.17 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal

Tabell 3.51 Anslagsutveckling 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

År	Utfall	25 310	Anslags-sparande	0
2014	Utfall	25 310		
2015	Anslag	25 210 ¹	Utgifts-prognos	25 210
2016	Förslag	123 210		
2017	Beräknat	73 210		
2018	Beräknat	73 210		
2019	Beräknat	69 910		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för upprustning och drift av Göta kanal.

Regeringens överväganden

Riksdagen beslutade våren 1992 (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33, rskr. 1991/92:351) bl.a. att finansieringen av Göta kanals upprustning ska tillförsäkras genom statsmakternas försorg. Varje budgetår sedan anslaget inrättades har riksdagen anvisat medel för upprustning och drift av kanalen.

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 100 000 000 kronor för upprustning av Göta kanal. För samma ändamål beräknas anslaget öka med 50 000 000 kronor 2017–2019.

Tabell 3.52 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	25 210	25 210	25 210	25 210
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut ²	98 000	48 000	48 000	44 700
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	123 210	73 210	73 210	69 910

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² I de angivna beloppen ingår förändringar till följd av tidigare beslut.

Regeringen föreslår att 123 210 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Upprustning och drift av Göta kanal* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 73 210 000 kronor, 73 210 000 kronor respektive 69 910 000 kronor.

3.9.18 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tabell 3.53 Anslagsutveckling 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

2014	Utfall	12 396	Anslags-sparande	26 754
2015	Anslag	32 200 ¹	Utgifts-prognos	35 300
2016	Förslag	23 200		
2017	Beräknat	23 200		
2018	Beräknat	23 200		
2019	Beräknat	24 850		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för omstrukturering, genomlysning, försäljning och avveckling av företag med statligt ägande.

Regeringens överväganden

I förvaltningen av bolag med statligt ägande ingår att arbeta med olika typer av ägarfrågor och att såväl förbereda som genomföra de beslut som riksdag och regering har fattat avseende det statliga ägandet.

Inom ramen för Regeringskansliets bolagsförvaltning anlitas juridiska, finansiella och strategiska rådgivare vid exempelvis utvärdering och förändringsarbete, ekonomiska mål, kapitalstruktur och försäljning.

Tabell 3.54 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	22 200	22 200	22 200	22 200
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	1 000	1 000	1 000	2 650
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	23 200	23 200	23 200	24 850

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 23 200 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 23 200 000 kronor, 23 200 000 kronor respektive 24 850 000 kronor.

3.9.19 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tabell 3.55 Anslagsutveckling 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014			1 000
2015	Anslag	1 000 ¹	1 000
2016	Förslag	1 000	
2017	Beräknat	1 000	
2018	Beräknat	1 000	
2019	Beräknat	1 000	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda bolag. Anslaget får även användas till utgifter för att förvärva eller bilda aktiebolag för ny eller befintlig statlig bolagsverksamhet.

Regeringens överväganden

Bolag med statligt ägande bör ha samma förutsättningar för sin verksamhet som bolag

med andra ägare. Det betyder att bolag med statligt ägande inte ska ha uttalade fördelar genom tillgång till speciella marknader eller bättre tillgång på kapital, men inte heller nackdelar i form av sämre tillgång på kapital.

Tabell 3.56 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 000	1 000	1 000	1 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Kapitalinsatser i statliga bolag* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 1 000 000 kronor för respektive år.

3.9.20 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 3.57 Anslagsutveckling 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014		14 793	2 987
2015	Anslag	17 780 ¹	17 260
2016	Förslag	17 780	
2017	Beräknat	17 780	
2018	Beräknat	17 780	
2019	Beräknat	17 780	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för gällande avgifter och statsbidrag avseende Sveriges deltagande i internationella näringspolitiska organ.

Regeringens överväganden

Tabell 3.58 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	17 780	17 780	17 780	17 780
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	17 780	17 780	17 780	17 780

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 17 780 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 17 780 000 kronor för respektive år.

3.9.21 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 3.59 Anslagsutveckling 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

2014	Utfall	1 458	Anslags-sparande	16 542
2015	Anslag	18 000 ¹	Utgifts-prognos	17 553
2016	Förslag	18 000		
2017	Beräknat	18 000		
2018	Beräknat	18 000		
2019	Beräknat	18 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för rättegångskostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkursverkets beslut eller vari Konkursverket för talan.

Regeringens överväganden

Det är mycket svårt att prognostisera utgifterna under anslaget, eftersom utbetalningen är beroende på utgången i olika domstolsförhandlingar där Konkursverket för statens talan. Om staten enligt domstolens avgörande blir skyldig att ersätta motparten för dennes rättegångskostnader, ska sådan ersättning betalas ut skyndsamt.

Tabell 3.60 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	18 000	18 000	18 000	18 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	18 000	18 000	18 000	18 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Finansiering av rättegångskostnader* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor för respektive år.

3.9.22 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tabell 3.61 Anslagsutveckling 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

År	Utfall	259 892	Anslags-sparande	0
2014	Utfall	259 892	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	268 777 ¹	Utgifts-prognos	268 777
2016	Förslag	327 453		
2017	Beräknat	279 408 ²		
2018	Beräknat	279 396 ³		
2019	Beräknat	239 604 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 279 450 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 279 454 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 239 480 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Almi Företagspartner AB för marknadskompletterande finansiering och företagsrådgivning.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 40 000 000 kronor 2016 för att ta tillvara potentialen för innovation och tillväxt i företag i hela landet. För samma ändamål beräknas anslaget öka med 40 000 000 kronor 2017 och 20 000 000 kronor 2018.

Anslaget beräknas öka med 90 000 000 kronor 2016 och 2017 och med 110 000 000 kronor 2018 och 2019 till följd av riksdagens beslut med anledning av propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255).

Tabell 3.62 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	197 777	197 777	197 777	197 777
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	-29	-41	102
Beslut	129 676	81 660	81 660	41 725
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	327 453	279 408	279 396	239 604

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

Regeringen föreslår att 327 453 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 279 408 000 kronor, 279 396 000 kronor respektive 239 604 000 kronor.

3.10 Övrig statlig verksamhet

3.10.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529: *Avgifter vid Patent- och registeringsväsendet*).

Tabell 3.63 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	238 309	355 159	344 924	10 235
Prognos 2015	277 000	353 290	354 370	-1 080
Budget 2016	261 000	350 100	371 900	-21 800

Tabell 3.64 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	108 954	79 395	29 559
(varav tjänsteexport)	1 679	1 244	435
Prognos 2015	104 450	81 570	22 880
(varav tjänsteexport)	1 670	1 630	40
Budget 2016	99 500	85 600	13 900
(varav tjänsteexport)	1 590	1 540	50

3.10.2 Patent- och registreringsverket

Patent- och registreringsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av bidrag till Patentbesvärslagens verksamhet (inkomsttitel 2529: *Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet*).

Tabell 3.65 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	19 143	275 176	278 144	-2 968
Prognos 2015	19 238	281 500	273 900	7 600
Budget 2016	19 410	284 350	289 500	-5 150

Tabell 3.66 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	29 788	29 273	515
(varav tjänsteexport)	12 249	12 249	0
Prognos 2015	27 750	27 500	250
(varav tjänsteexport)	12 000	12 000	0
Budget 2016	33 100	31 200	1 900
(varav tjänsteexport)	12 000	12 000	0

3.10.3 Patentombudsämnden

Patentombudsämnden finansieras genom avgifter.

Tabell 3.67 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014		1 099	897	202
Prognos 2015		1 101	847	254
Budget 2016		1 095	782	313

3.10.4 Revisorsnämnden

Revisorsnämndens verksamhet är helt avgiftsfinansierad. Intäkterna uppgick under 2014 till 32 985 000 kronor, varav intäkter från tillsyn utgjorde 25 353 000 kronor, intäkter från examination utgjorde 4 339 000 kronor, intäkter från godkännande, auktorisation och registrering utgjorde 2 440 000 kronor och intäkter från området internationella kontakter utgjorde 853 000 kronor. Nämndens kostnader uppgick till 33 047 000 kronor, varav personalkostnader utgjorde 23 520 000 kronor. Vid utgången av 2014 hade Revisorsnämnden ett positivt myndighetskapital om 1 450 000 kronor.

Tabell 3.68 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	32 985	33 047	-62
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2015	36 851	35 515	1 336
(varav tjänsteexport)			
Budget 2016	36 940	37 510	-571
(varav tjänsteexport)			

4 Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

4.1 Omfattning

Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande består av följande verksamhetsområden:

- handels- och investeringsfrämjande
- EU:s inre marknad
- internationell handelspolitik

Verksamheten syftar till att skapa tillväxt och sysselsättning i Sverige. Det sker genom att göra EU:s inre marknad mer effektiv, vilket också förbättrar EU-ländernas konkurrenskraft, samt genom att verka för öppenhet i EU-ländernas handel med omvärlden.

Det sker också genom att bland annat främja exporten och utländska investeringar i Sverige.

Inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter:

Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) samt ansvaret för den statsstödda exportkreditgivningen genom Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK).

Vidare anslås medel för svenskt deltagande i internationella handelsorganisationer och för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund.

Alla statsråd har ett ansvar för att bidra till handels- och investeringsfrämjande inom sitt sakområde men närings- och innovationsministern är huvudansvarig.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

Miljoner kronor

	Utfall 2014	Budget 2015 ¹	Prognos 2015	Förslag 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019
<i>Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande</i>							
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	24	24	23	24	25	25	26
2:2 Kommerskollegium	82	84	84	85	86	88	89
2:3 Exportfrämjande verksamhet	243	313	305	373	373	373	373
2:4 Investeringsfrämjande	56	62	62	57	57	57	58
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	19	23	22	21	21	21	21
2:6 Bidrag till standardiseringen	31	31	31	31	31	31	31
Summa Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	455	536	527	591	592	594	597

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

4.3 Mål för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

Målet för Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande är:

- högsta möjliga grad av frihandel,
- en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU,
- ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO),
- ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen samt
- ökade utländska investeringar i Sverige (se även avsnitt 2.4).

Målet beslutades i budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1, utg.omr. 24, bet. 2008/09:NU1, rskr. 2008/09:98).

Regeringen vill främja en fri och rättvis världshandel. Vi kommer att arbeta för progressiva internationella handelsavtal och riva handelshinder samtidigt som vi står upp för miljön, löntagarnas intressen och människors hälsa. Handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut.

4.4 Resultatredovisning

4.4.1 Resultatredovisning – Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjandet syftar till att förbättra förutsättningarna för svenska företag att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen ger.

Exportfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Exportfrämjandet syftar till att stärka framför allt små och medelstora företags förmåga till internationalisering. Exportfrämjandet sker i huvudsak genom Sveriges export- och investeringsråd, organisationen använder själv varumärket Business Sweden.

Det statliga uppdraget till Business Sweden omfattar i enlighet med preciseringarna i riktlinjebeslutet från regeringen: grundläggande exportservice, små-företagsprogram och riktat exportfrämjande.

Regeringskansliets projektexportsektariat

Regeringskansliets projektexportsektariats verksamhet syftar till att främja svenska företags affärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer i tillväxtländer och gentemot FN. Insatserna förstärker den exportfrämjande verksamhet som bedrivs av Business Sweden och utrikesrepresentationen.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Främjande är en av utrikesförvaltningens kärnverksamheter. Svenska ambassader och generalkonsulat har sedan 2011 i uppdrag att bedriva sin främjandeverksamhet i enlighet med en treårig främjandeplan för varje land, vilken redovisas och uppdateras varje år. Planen utarbetas i samarbete med andra främjandeaktörer och omfattar både handels- och investeringsfrämjande samt Sverigeinformation.

Investeringsfrämjande*Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)*

Investeringsfrämjandet syftar till att attrahera utländska investeringar till Sverige som skapar sysselsättning eller tillför kapital, kompetens och marknader till det svenska näringslivet i hela landet. Sedan den 1 januari 2013 ansvarar Business Sweden för det statligt finansierade investeringsfrämjandet.

Exportfinansiering*Exportkreditnämnden*

Exportkreditnämnden (EKN) ska erbjuda marknadskompletterande exportkredit- och investeringsgarantier i syfte att ge svenskt näringsliv goda konkurrensförutsättningar på de internationella marknaderna. Verksamheten finansieras genom premieintäkter och ska bedrivas så att den är självbärande på sikt.

För att underlätta kreditgivningen till svenska exportföretag beslutade riksdagen att höja EKN:s exportkreditgarantiram från 200 miljarder kronor till 350 miljarder kronor för 2009 (prop. 2008/09:86, bet. 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125) och till 500 miljarder kronor för 2010 (prop. 2009/10:1). Exportkreditgarantiramen har därefter behållits på samma nivå (prop. 2010/11:1, prop. 2011/12:1, prop. 2012/13:1 och prop. 2013/14:1).

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) ska som marknadskompletterande aktör på kommersiella och hållbara grunder bedriva kreditverksamhet i syfte att främja svensk exportnäring genom att erbjuda finansieringslösningar som direkt eller indirekt

främjar svensk export. SEK administrerar därutöver det statsstödda exportkreditsystemet, det så kallade CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate), som baseras på OECD:s och EU:s regelverk avseende statsstödda exportkrediter.

För att motverka finanskrisens effekter på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer beslutade regeringen och riksdagen i slutet av 2008 att öka kapaciteten hos SEK att finansiera exportkrediter av svenskt intresse. Det skedde genom ett kapitaltillskott som ökade bolagets förmåga att finansiera affärer som privata banker tidigare skulle ha tagit hand om (prop. 2008/09:73).

För att ytterligare stärka bolagets upplåningskapacitet skapades genom riksdagens beslut (prop. 2008/09:86, bet. 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125) en möjlighet att mot marknadsmässiga villkor ta upp lån i Riksgäldskontoret (Riksgälden) och att erhålla statliga garantier för upplåning. Inför 2015 gjordes bedömningen att kreditgarantin inte längre behövdes. Låneramen hos Riksgälden om 100 miljarder kronor sänktes för budgetåret 2014 från 100 till 80 miljarder kronor och begränsades till den statsstödda exportkreditgivningen (de s.k. CIRR-krediterna).

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder**Exportfrämjande***Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)*

Inför 2014 utarbetades tydliga resultatindikatorer för Business Swedens exportfrämjande verksamhet som underlag för regeringens bedömning. För Grundläggande exportservice är indikatorerna:

- antal besvarade förfrågningar,
- antal besök på hemsidan och
- antal handelshinder som anmälts till Kommerskollegium.

För Småföretagsprogrammet är indikatorerna:

- antalet företag per bransch som deltagit i Småföretagsprogrammets olika delar,

- företagens bedömning på aggregerad nivå av om deltagandet medfört att de kommer att göra exportaffärer till följd av insatsen och
- företagens bedömning på aggregerad nivå av om deltagandet medfört att de gjort exportaffärer helt eller delvis till följd av insatsen.

För Riktat exportfrämjande och Särskilda riktade exportfrämjande åtgärder är indikatorerna:

- antal genomförda marknadsvalsanalyser fördelade per affärsområde/bransch och vald marknad,
- antal genomförda insatser fördelade på affärsområde/bransch och/eller marknad,
- antal deltagande företag fördelat på storlek och bransch,
- företagens egen bedömning efter genomförd insats om den bidragit till nya eller förstärkta affärskontakter,
- företagens egen bedömning om insatsen skulle leda till nya exportaffärer inom en viss tid,
- företagens egen bedömning efter genomförd insats om den helt eller delvis bidragit till nya exportaffärer,
- en uppföljning efter att en viss tid gått av företagens bedömningar enligt ovan,
- antal kontaktskapande insatser som genomförts: på vilken plats med fokus på upphandling i internationella organisationer samt andelen små och medelstora företag och bransch som deltagit och
- antal företag som är registrerade i FN:s leverantörsdatabas och procentuell förändring mot föregående år.

Därutöver skulle Business Sweden bl.a. redovisa och analysera företagens övergripande uppfattning om Rådet och dess tjänster i ett Nöjd-Kund-Index, eller på motsvarande sätt, övergripande samt per företagsstorlek och bransch.

Regeringskansliets projektexportsektariat

De indikatorer som används för att redovisa resultaten är:

- antal små och medelstora företag som deltog i en insats och deras andel av det totala antalet deltagande företag,
- andel av de deltagande företagen som för första gången bedrev affärsutveckling på marknaden,
- andel av de deltagande företagen som inte skulle ha bedrivit affärsutveckling på marknaden inom ett år om inte insatsen ägt rum,
- andel av de deltagande företagen som ansåg att insatsen var värdefull och
- andel av de deltagande företagen som fick affärskontakt med potentiell kund.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten av utlandsmyndigheternas främjandeplaner är deras egna uppsatta målformuleringar med kommentar kring regioner och fokusområden.

Investeringsfrämjande

De indikatorer som Business Sweden använder för att redovisa resultaten som underlag för regeringens bedömningar är:

- antalet pågående investeringsprocesser,
- antalet högkvalitativa³ utländska investeringar redovisade per typ av investering, bransch och ursprungsland,
- antalet besök på hemsidan för investeringsfrämjande,
- antalet genomförda informationsinsatser,
- samarbete med regionala investeringsfrämjande aktörer i Sverige och
- kundnöjdhet.

Exportfinansiering

Exportkreditnämnden

De indikatorer som används för att redovisa resultaten är:

- garantivolym: garantier respektive utfästelser,

³ Bedömningen av investeringens kvalitet sker enligt Business Swedens utarbetade kvalitetsbedömningsmodell.

- antal affärer,
- antal kunder: totalt, nya respektive små och medelstora företag, och
- finansiellt resultat.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

De indikatorer som används för att redovisa resultaten är:

- kundfinansieringar (fördelat på direktutlåning till exportföretag och exportkrediter till köpare av svenska varor och tjänster),
- rörelseresultat och årets resultat,
- CIR-systemet: nya krediter, utestående krediter och utestående offerter samt överskott i CIR-systemet.

Resultat

Exportfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Diagram 4.1 visar hur det statliga uppdraget för exportfrämjande fördelar sig på olika verksamhetsområden enligt riktlinjebeslutet för 2014.

Målsättningen inom Grundläggande export-service har varit att antalet direkta förfrågningar ska minska genom att kunderna istället söker svar på sina frågor i en databas på organisationens webbplats. Sedan 2007 har de direkta förfrågningarna minskat från 36 000 till cirka 11 000 (2013: 13 500). Av dessa hanterades 5 200 förfrågningar i Sverige och av utlandskontoren resterande 5 800.

Antalet besökare på hemsidan var 24 700 (2013: 23 500).

Under 2014 togs en tydligare mall och instruktion fram avseende rapportering handelshinder av Business Sweden i samråd med Kommerskollegium. Sammanlagt inrapporterades under året 35 handelshinder, merparten i Kina och Indien.

Inom *Småföretagsprogrammet* hade de regionala exportrådgivarna 2014 kontakt med 1 285 unika företag inom programmet *Steps to Export*, jämfört med 1 827 2013.

Utlandskontoren har under året arbetat med förlängningen av tjänsten *Steps to Export* där 423 projekt genomförts inom programmet *Voices* och 145 inom programmet *Affärschans*. Tjänsten *Connect* har på tre år fördubblats då företagen alltmer efterfrågar operativa tjänster som utförs direkt på marknaden och under 2014 utfördes 455 stycken.

Utvärdering från företagen visar att Nöjd-Kund-Index ligger på 70 (2013: 68) av de företag som deltagit i aktiviteter.

Inom området *Riketat exportfrämjande* genomförde Business Sweden cirka 300 aktiviteter (2013: 250) – seminarier och delegationsresor, mässor och match-making samt särskilda rapporter. Under året gjordes två marknadsanalyser.

Av de företag som deltagit i någon av de aktiviteter som Business Sweden erbjudit och som svarat på en samlad enkät svarar 45 procent att deras deltagande lett till affärer. Vid en uppföljning ett halvår efter den första enkäten anger 49 procent att de gjort affärer. 67 procent gör bedömningen att de kommer att göra affärer, helt eller delvis på grund av att de utnyttjat en tjänst eller deltagit i en aktivitet.

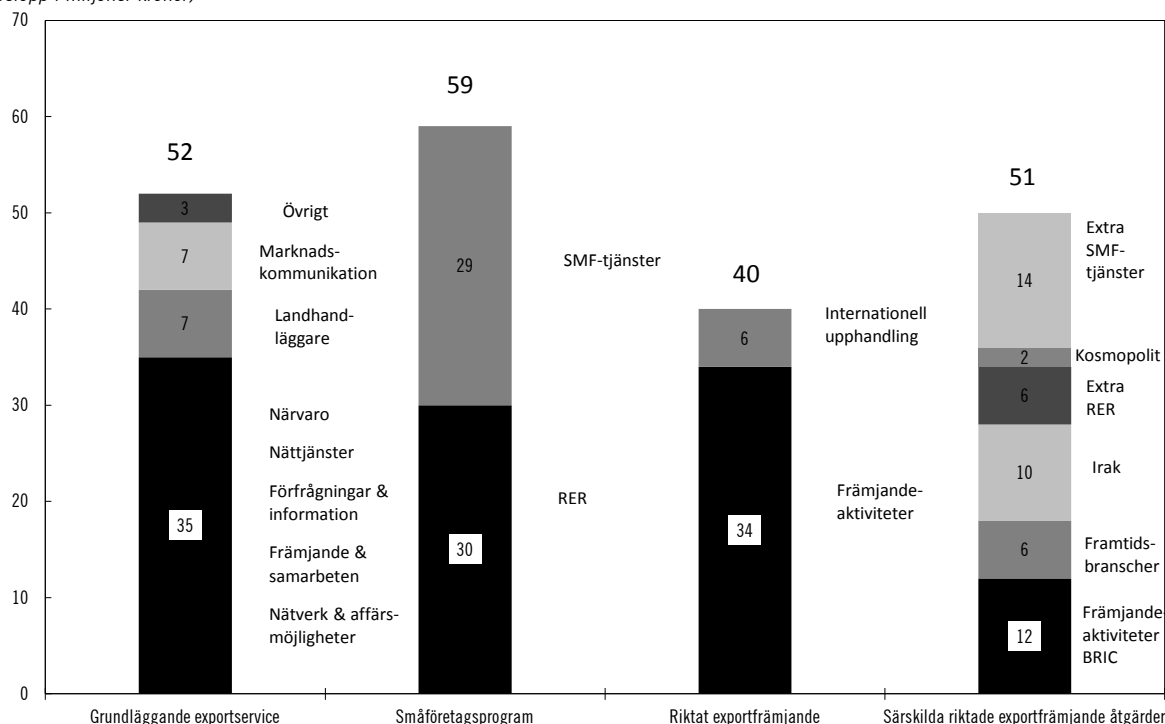
Business Swedens verksamhet syftar också till att hjälpa svenska företag med relevanta affärskontakter. Hälften av företagen bedömer att Rådets satsning bidragit till att de etablerat nya eller förstärkta affärskontakter. Drygt hälften av företagen anger att det är första gången företaget genomför affärsutveckling på den aktuella marknaden. Flest företag genomförde projekt i Norge, Polen, Indien, USA och Italien.

Under 2014 hade Rådet genomfört riktade insatser avseende nätverksbyggande för företagare med utländskt påbrå som samordnades med projektet Kosmopolit. Cirka 600 företag har deltagit under året i olika nätverksaktiviteter.

Antalet företag som är aktivt registrerade i FN:s leverantörsdatabas fördubblades 2014 om än från låga nivåer (från 15 företag till 37).

Diagram 4.1 Fördelning av det statliga uppdraget för exportfrämjande verksamhet

(belopp i miljoner kronor)

Regeringskansliets projektexportsektariat

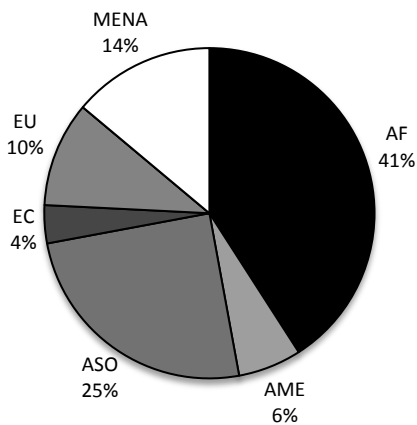
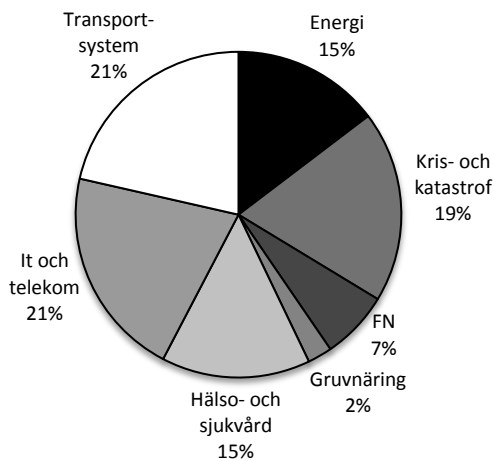
Regeringskansliets projektexportsektariat har 2014 lämnat bidrag (totalt 8,25 miljoner kronor) till 26 exportfrämjande insatser inom olika sektorer på tillväxtmarknader och gentemot FN-systemet (se diagram 4.2 och diagram 4.3). Tabell 4.2 visar det aggregerade resultatet av 19 insatser (5,8 miljoner kronor) där slutredovisning inkommit. Sammanlagt 175 företag har deltagit i insatserna. Det aggregerade resultatet visar att verksamheten har bidragit till att 41 av de deltagande företagen, varav hälften små och medelstora, har tagit steget till nya marknader och att 84 procent av företagen fick direktkontakt med potentiell kund vilket är ett första steg mot affär. Övriga resultat enligt indikatorer framgår av tabell 4.2.

Tabell 4.2 Projektexportfrämjande – aggregerat resultat 2014

Resultatindikator	Medelvärde
Andel små och medelstora företag	50%
Andel företag som för första gången bedrev affärsutveckling på marknaden	41%
Andel företag som inte skulle bedrivit affärsutveckling på marknaden inom ett år om inte insatsen ägt rum	35%
Andel företag som ansåg att insatsen var värdefull	89%
Andel företag som fick kontakt med potentiell kund	84%

Enkätvarsfrekvensen var 77 procent.

Utfallet av satsningarna på FN-marknaden och inom sektorn kris- och katastrofhantering låg över medelvärdena vad gäller antal deltagande företag, andel små och medelstora företag samt andel nya företag på marknaden. Insatserna gentemot FN har bidragit till att fler företag intresserar sig för FN-upphandlingar. Färre företag och en lägre andel små och medelstora företag än genomsnittet har valt att medverka i de insatser som genomförts i Asien och Latinamerika vilket tyder på högre trösklar för marknadsinträde i dessa två regioner.

Diagram 4.2 Projektexportfrämjande – Fördelning per region 2014**Diagram 4.3 Projektexportfrämjande – Fördelning per sektor 2014**

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Svenska ambassader och generalkonsulat har under 2014 genomfört ett stort antal näringslivs- och Sverigefrämjande aktiviteter tillsammans med Business Sweden, svenska företag, regionala aktörer och lokala partners i anställningslandet m.fl. 83 utlandsmyndigheter har skickat in främjanderapport för 2014 och 94 har skickat in främjandeplan för 2014–2016.

De områden som dominerar i främjandeplanerna är miljö och energi, IT Telekom, hälsa och sjukvård samt kreativa näringar. Som vägledning för utlandsmyndigheterna har en främjarkalender tagits fram. Kalendern ska ge ökad koordinering och uppmärksamhet åt de kreativa näringarna. Många av insatserna kombinerar främjande av Sverige bilden och affärsfrämjande.

Främjandeaktiviteterna har kompletterat en omfattande basverksamhet, bland annat ett aktivt arbete med handelsfrågor inklusive

handelshinder. De svenska honorärkonsulerna har liksom föregående år varit en resurs för den Sverigefrämjande verksamheten i utlandet.

Det fortgår en löpande utveckling och förfining av utlandsmyndigheternas främjandeplaner mot ökad mål- och resultatstyrning där tydliga framsteg görs.

Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet

Samspelet mellan främjandeaktörerna Business Sweden, VisitSweden, Svenska Institutet m.fl. har fortsatt när det gäller profileringen av Sverige i utlandet inom ramen för Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU). Nämnden har utarbetat en strategi för arbetet med Sverige bilden, som innebär att främjandeaktörerna identifierat gemensamma profilområden och kommunikativa nämnare – Kreativitet, Innovation, Hållbarhet och Samhälle.

Investeringsfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Under 2014 arbetade Business Sweden med cirka 650 investeringsprocesser (2013: 500), varav 58 (2013: 63) resulterade i ett investeringsbeslut. Enligt organisationens bedömningsmall var 25 (2013: 27) av dessa av hög kvalitet.

Av det totala antalet investeringar utgjorde etableringar 11, affärssamarbeten 29, kapitalinvesteringar 9 och övrigt 4. Området hälso- och sjukvård/livsvetenskaperna var den största sektorn före IT/Telekom. Vad gäller antal investeringar per ursprungsland kom först Indien därefter USA och Sydkorea. Flest investeringar skedde i Stockholms respektive Skånes län.

För att öka kännedomen om och intresset för Sverige som investeringsland har organisationen producerat informationsmaterial, deltagit i mässor och förmedlat information via digitala kanaler. Webbplatsen har haft 119 900 unika sidvisningar, varav 76 900 från utlandet. De främsta besöksländerna var USA, Storbritannien och Indien.

Uppdraget att attrahera utländska investeringar förutsätter ett nära samarbete med regionala investeringsfrämjande organisationer. Samverkan mellan Business Sweden och regionerna har skett i en majoritet av investeringarna.

Kundnöjdheten uppgår till 89 av 100 inom investeringsfrämjandet.

Exportfinansiering

Exportkreditnämnden

Efterfrågan på exportkreditgarantier hos Exportkreditnämnden (EKN) är fortfarande hög, se tabell 4.5 nedan, även om utbudet av finansiering har ökat på de finansiella marknaderna. Efterfrågan är främst riktad mot export till utvecklings- och tillväxtmarknader och kommer från såväl stora som medelstora och små företag. De senaste åren har efterfrågan på garantier och offerter trendmässigt minskat beroende på det något stabilare läget på finansmarknaderna. Både garantier och offerter ligger dock fortfarande på betydande nivåer. Både det totala antalet kunder och nya SME-kunder ökade. Genom satsningen på ökad lokal närvaro har små och medelstora företags kännedom om EKN ökat.

EKN lämnade 2014 garantier till ett värde av cirka 27 miljarder kronor och garantiofferter om cirka 54 miljarder kronor. Motsvarande siffror för 2011–2012 framgår av tabell 4.3 nedan. Garantierna omfattade 1 529 affärer i 120 länder (2013: 1 518 affärer i 115 länder).

Det finansiella resultatet visar på en fortsatt positiv trend, vilket bland annat medfört ett större myndighetskapital.

Nya garantier fördelade på marknader framgår av diagram 4.4. Fördelningen på branscher redovisas i diagram 4.5.

Diagram 4.4 Nya garantier fördelade på världsmarknader

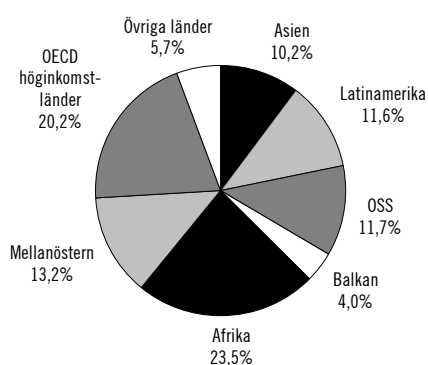
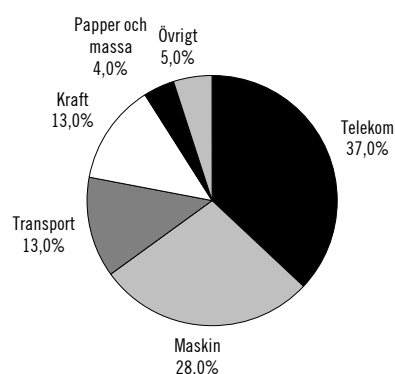

Diagram 4.5 Nya garantier fördelade på bransch

Under första halvåret 2015 garanterade EKN exportaffärer till ett värde av 16,7 miljarder kronor och ställde ut garantiofferter till ett värde av 32,6 miljarder kronor. Det är en minskning med cirka 34 procent respektive en ökning med cirka 112 procent jämfört med motsvarande period 2014.

Totalt uppgick EKN:s utnyttjande av exportkreditgarantiramen per den 31 december 2014 till 244 miljarder kronor (2013: 260 miljarder kronor). Ramutnyttjandet per den 30 juni 2015 uppgick till 236,9 miljarder kronor, vilket är en minskning jämfört med motsvarande period 2014. Investeringsgarantiramen utnyttjades per den 30 juni 2015 till 4,7 miljarder kronor, en ökning jämfört med första halvåret 2014.

Det finansiella resultatet i tabell 4.3 beror på premieintäkter, försäkringsersättningar och avkastning i finansförvaltningen. EKN ska vara finansiellt självbärande över tid och ta ut premier enligt gällande regelverk. EKN har under första halvåret 2015 kunnat tillföra statskassan 2,3 miljarder kronor.

Nya garantier till medelstora och små företag ökade 2014 och uppgick till 3,1 miljarder kronor (jämfört med 2,4 miljarder kronor 2013), se tabell 4.4. Antalet kunder är cirka 380, vilket är en ökning jämfört med 2013. Kunderna finns i hela Sverige.

EKN har samverkat med andra myndigheter och organisationer som arbetar med företagsutveckling och internationalisering. Myndigheten har även inrättat egen regional närvaro i Skåne, Västra Götaland och i Norrland.

Tabell 4.3 Resultat i Exportkreditnämndens verksamhet 2012–2014*(belopp i miljoner kronor)*

	2014	2013	2012
Offerter	54 243	45 042	77 481
Garantier	26 695	43 950	49 344
Premieintäkter	1 476	1 765	1 889*
Kostnader skador	537	358	437
Återvunna skadebelopp	165	144	172
Resultat	1 824	1 743	1 987*

Pro forma*Tabell 4.4 Översikt avseende små och medelstora företagskunder i Exportkreditnämndens verksamhet 2012–2014**

	2014	2013	2012
Offerter till SME (mdkr)	4 000	6 500	3 600
Garantier till SME (mdkr)	3 100	2 400	2 200
Utestående antal SME-kunder	295	272	251
Antal nya SME-kunder	85	78	52

Tabell 4.5 Utestående balans i Exportkreditnämndens verksamhet 2012–2014*(belopp i miljoner kronor)*

	2014	2013	2012
Offerter	125 814	117 571	131 774
Garantier	174 245	194 713	204 396
Risk-reserveringar (förväntad förlust)	5 412	5 945	6 465
Myndighetskapital	25 075	23 262	21 520*

**Pro forma*

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Under 2014 lämnade Aktiebolaget Svensk Exportkredit nya kundfinansieringar om 57,1 miljarder kronor, varav cirka 23 miljarder kronor utgjorde direktutlåning till exportföretag och cirka 34 miljarder kronor utgjorde exportkrediter till köparna av svenska varor och tjänster. Verksamhetsresultatet i bolaget 2011–2014 framgår av tabell 4.6. Även exportkrediter 2011–2014 redovisas i tabell 4.6.

Tabell 4.6 Verksamhetsresultat i AB Svensk Exportkredit, 2011–2014*(belopp i miljoner kronor)*

	2014	2013	2012
Nya kundfinansieringar	57 118	55 701	56 235
Varav direktutlåning till exportföretag	23 231	16 685	17 577
Varav exportkrediter	33 887	39 016	38 658
Rörelseresultat	1 629	1 408	824
Årets resultat	1 260	1 090	709

CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate) med statsstödda exportkrediter gav 2014 ett överskott på cirka 100 miljoner kronor (jämfört med ett överskott på 254 miljoner kronor 2013). Systemet med statsstödda exportkrediter är mycket beroende av utvecklingen av räntorna på världsmarknaden. Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter 2011–2014 redovisas i tabell 4.7.

Tabell 4.7 Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter, 2011–2014*(belopp i miljoner kronor)*

	2014	2013	2012
Nya CIRR-krediter	5 668	13 424	19 919
Utestående CIRR-krediter	47 377	42 419	38 647
Utestående CIRR-offerter		56 508	47 926
Överskott/underskott i CIRR-systemet	100	254	128

Beloppen är avrundade.

OECD:s regelverk och CSR

Exportkreditnämnden (EKN) och Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) följer OECD:s gemensamma riktlinjer för statsstödd exportfinansiering rörande miljöfrågor/social hänsyn (Common Approaches), korruptionsfrågor och långsiktigt hållbar långivning till fattiga skuldtyngda länder. Under 2014 har SEK och EKN fortsatt att vidareutvecklat sina processer och CSR-perspektivet är en integrerad del av affärerna, främst de affärer som antas ha hög påverkan. EKN och SEK har även medverkat i det internationella samarbetet.

EKN har i sitt regleringsbrev även uppdraget att vidareutveckla CSR-perspektivet och säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet

med OECD:s riktlinjer för multinationella företag, principerna i FN:s Global Compact samt FN:s principer för företag och mänskliga rättigheter. Under 2014 har myndigheten analyserat i vilken utsträckning de lever upp till respektive ramverk och identifierat de områden där nuvarande policyer och processer behöver förstärkas.

Analys och slutsatser

Exportfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

En rad faktorer påverkar resultatet av exportfrämjandet, alltifrån makroperspektivet – den internationella konjunkturen – till mikroperspektivet – det enskilda företags egen bedömning av exportmöjligheter. Till detta kommer svårigheten att bevisa det direkta orsakssambandet mellan en enskild främjandeinsats och målet att öka svensk export. Den samlade bilden av insatser i kombination med kvantitativa och kvalitativa uppföljningsmetoder kan dock ge en adekvat uppfattning om samband och användas för att redovisa resultat. Grunden för analysen kring måluppfyllelsen utgörs därför av flera olika indikatorer.

Under 2014 minskade Business Swedens intäkter i den affärsrådgivning som är helt företagsspecifik. Det ledde till att Rådet genomgick en organisatorisk förändring med en minskning av antalet anställda i Sverige och en ökning av antalet anställda i utlandet. Medeltal anställda under året var 456 varav 119 i Sverige.

Ett arbete slutfördes under 2013 inom Regeringskansliet för att tillsammans med Business Sweden utarbeta relevanta resultatindikatorer för Rådets exportfrämjande verksamhet. De redovisade indikatorerna visar att Rådets arbete är uppskattat och gör nytta för företagen.

UD har under året gemensamt med Business Sweden tagit fram en vägledning för hur samarbetet mellan UD och Rådet, i Sverige såväl som i utlandet, ska se ut för att ta tillvara de kompetenser som finns och utnyttja synergieffekter i främjandet.

Samarbetet mellan myndigheter, organisationer och regionala aktörer som arbetar med företags- och näringslivsutveckling samt

främjande har fortsatt i positiv riktning men ytterligare samordning är nödvändig.

Samarbetet med utlandsmyndigheterna har utvecklats och samordningen av främjandeaktiviteter mellan Business Sweden och utlandsmyndigheternas främjandeplaner förbättras kontinuerligt.

Den samlade bedömningen är att verksamheten främjat svenska företags internationalisering genom att underlätta och stödja företagen i deras strävan att exportera samt att dess resultat står i proportion till verksamhetens mål och kostnader.

Regeringskansliets projektexportsektariat

Resultaten visar att det finns ett stort mervärde i att förstärka den exportfrämjande verksamheten i tillväxtländer där Sverige har en begränsad representation. Företagen värderar exportfrämjande insatser högre ju svårare marknaden är, oavsett om svårigheten kopplas till säkerhetsläget eller till stort statligt inflytande över upphandlingarna. Verksamheten har bidragit till att små och medelstora företag tagit steget till nya marknader.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Svenska ambassader och konsulat har bidragit till att främja svenska ekonomiska intressen och svenska företags affärsmöjligheter i utlandet genom en löpande basverksamhet och särskilda aktiviteter i samverkan med Business Sweden, deltagande företag samt lokala samarbetspartners med flera. Det har inneburit goda möjligheter för exponering på olika marknader. Ett aktivt arbete med att hjälpa svenska företag att lösa handelshinder innebär förbättrade möjligheter att genomföra affärer.

Främjandeplanerna har väsentligt bidragit till att öka långsiktigheten och effektiviteten i främjandet. Ambassader och Business Sweden har gemensamt analyserat vilka sektorer som är mest intressanta ur ett främjandeperspektiv och som prioriterats. Planerna har stärkt samplaneringen av aktiviteter mellan främjandeorganisationerna runt om i världen liksom samordningen mellan affärs-främjandet och främjandet av Sverige-bilden.

Nämnden för Sverige-främjande i utlandet

Samspelet mellan främjandeorganisationerna när det gäller profileringen av Sverige i utlandet har stärkts genom Nämnden för Sverige-främjande i utlandet (NSU) och den strategi för arbetet med

Sverige bilden i utlandet som utarbetats i samarbete mellan aktörerna i nämnden. Gemensamma profilområden och budskap används nu i kommunikation och aktiviteter.

Investeringsfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Under 2014 har strukturerna för Business Sweden utvecklats ytterligare, vilket för investeringsfrämjandets del har inneburit större geografisk räckvidd.

Resultaten av förändringsarbetet under året bedöms vara i linje med de statliga riktlinjerna om att organisationen ska tillvarata möjliga synergieffekter från sammanslagningen av export- och investeringsfrämjandet men fortfarande återstår arbete

Resultatet för 2014 visar att Business Sweden bidragit till att upprätthålla ett stabilt antal kvalitativa utländska investeringar i Sverige trots en fortsatt svag global ekonomisk tillväxt.

Effekterna av det statliga investeringsfrämjandet bedöms genom uppdraget till Business Sweden ha bidragit till att Sverige tillvaratar internationaliseringens möjligheter. Utländska investeringar har under årets gång fört med sig kapital, kompetens samt utvecklings- och samarbetsmöjligheter för det svenska näringslivet.

Exportfinansiering

Exportkreditnämnden

Exportkreditnämnden (EKN) har under året förenat målet om garantigivning för svensk exportindustri på gynnsamma villkor med restriktionen att verksamheten ska vara självbärande på sikt och i enlighet med gällande statsstödsregler och relevanta internationella regelverk avseende exportkreditgarantier. Kännedomen om myndighetens roll som exportfrämjare och kunskapen om EKN:s garantierbjudande fortsätter att öka hos regionala aktörer, exportföretag och banker även om kännedomen hos många små och medelstora företag fortfarande är förhållandevis låg.

Exportkreditnämndens verksamhet har haft avgörande betydelse för att motverka den ekonomiska krisens effekter på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Det är viktigt att EKN har en marginal som gör att svenska exportföretag vid oväntade omvärldsförändringar också i fortsättningen

snabbt kan ges möjligheter till riskavtäckning. De finansiella marknaderna återgår nu gradvis till mer normala förhållanden och EKN möter ett minskat behov av deras garantier.

Hur EKN kan bidra till en hållbar utveckling med begränsad klimatpåverkan behöver analyseras vidare. Till exempel behöver utvecklingen av gemensamma riktlinjer inom OECD för att minska klimat- och miljöpåverkan av kreditgivningen stärkas.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) har genom sin exportfinansiering medverkat till flera viktiga affärer till förmån för svensk exportindustri. Efter den finansiella krisen har SEK en fortsatt viktig roll som långivare till den svenska exportnäringen. På så sätt har SEK bidragit till att stärka det svenska näringslivets internationalisering och konkurrenskraft.

De åtgärder som blev ett resultat av propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86, 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125), har medfört att SEK haft bättre förutsättningar att stödja de svenska exportörerna i ett läge då bankerna på grund av den finansiella krisen inte hade möjlighet att bevilja företagen exportkrediter. Även om ingen av faciliteterna har utnyttjats har de haft betydelse för SEK:s tillgång på kapital och möjligheter att finansiera ett stort antal viktiga exportaffärer.

Låneramen är fortsatt viktig för SEK:s upplåning i CIR-systemet och för möjligheten att kunna erbjuda låga räntor.

Insatser inom andra verksamhets- och utgiftsområden

Miljöteknikstrategin

Inom ramen för strategin som lanserades av den förra regeringen har Business Sweden genomfört insatser för att främja export av svensk miljöteknik. Business Sweden har bl.a. fått särskilda medel för en vidareutveckling av SymbioCity-konceptet och en satsning för att underlätta för små- och medelstora företag att gå på export. Riktade satsningar för exportfrämjande har även gjorts mot Brasilien, Turkiet och USA.

År 2008 utsåg den förra regeringen en särskild samordnare inom Regeringskansliet för miljö- och energitekniksamarbetet med Kina.

Uppdraget breddades 2011 till att gälla även Indien och Ryssland samt Indonesien 2012.

Resultat

Den hittillsvarande utvärderingen visar att insatserna har bidragit till ökad kunskap om exportmarknader, etablering och utveckling av affärsrelationer samt utländska direktinvesteringar i Sverige. Tillväxtanalys har fått i uppdrag att löpande följa och utvärdera insatserna och lämnade i mars 2015 en slutrapport (dnr. N2015/02477).

Övrigt

Med finansiering från utgiftsområde 23, Areella näringar, landsbygd och livsmedel, genomför Business Sweden särskilda insatser för främjande av export av svenska förädlade livsmedel. Målgruppen är i första hand små och medelstora företag. Under året har aktiviteter riktade mot dagligvaruhandeln varit i fokus. Tillsammans med VisitSweden har också ett koncept för internationell marknadsföring arbetats fram, tryswedish.com. I detta arbete, som utvecklats under 2014, har flera departement, myndigheter och organisationer deltagit, bland annat Utrikesdepartementet.

I Sveriges utvecklingssamarbete spelar ömsesidigheten i handeln en viktig roll. Handeln med utvecklingsländer står i centrum i de pågående WTO-förhandlingarna. Informationscentret Open Trade Gate Sweden vid Kommerskollegium hjälper till att lösa de hinder som exportörer från låg- och medelinkomstländer kan möta på den svenska marknaden.

4.4.2 Resultatredovisning – EU:s inre marknad

Den inre marknaden utgör en grundsten i det europeiska samarbetet och innebär fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital mellan EU:s 28 medlemsstater samt genom EES-avtalet även Island, Liechtenstein och Norge. Av den svenska exporten av varor och tjänster under 2014 gick 71 procent till den inre marknaden och av Sveriges import kom 77 procent därifrån. En väl fungerande inre marknad, med en väl fungerande rörlighet mellan berörda länder, skapar förutsättningar för att öka tillväxten, sysselsättningen och välfärden, såväl i Sverige som i EU.

Sverige har i Konkurrenskraftsrådet verkat för att Europeiska kommissionen och medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att undanröja kvarstående hinder på den inre marknaden, särskilt vad gäller e-handel, den digitala ekonomin och tjänstemarknaden. Sverige har dessutom tillsammans med en grupp andra medlemsstater genomfört initiativet "Frontrunners" som syftar till att förbättra den inre marknads funktionssätt genom frivilliga åtgärder på nationell nivå och informationsutbyte utan att ny lagstiftning på EU-nivå är nödvändig. Resultaten från "Frontrunners"-initiativet redovisades för rådet i mars 2015.

Regeringens arbete med att verka för en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU bedrivs på myndighetsnivå genom Kommerskollegium och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) samt genom statsbidraget till Sveriges Standardiseringsförbund.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Ett stort antal olika faktorer av politisk och ekonomisk karaktär påverkar utvecklingen av EU:s inre marknad. Det är i regel svårt att bedöma exakt hur det statliga engagemanget påverkar den inre marknads funktion. Analysen av verksamheternas resultat och måluppfyllelse baseras på hur myndigheterna presterat när det gäller att utföra de uppgifter de tilldelats för att bidra till målet om en effektiv inre marknad.

Resultat

Kommerskollegium

Kommerskollegium är regeringens expertmyndighet för EU:s inre marknad. Myndigheten har en central roll för efterlevnaden av den inre marknads regelverk i Sverige. Myndigheten ska informera andra myndigheter och kommuner om tillämpningen av EU-reglerna samt i övrigt verka för att företag och privatpersoner ska kunna utnyttja de möjligheter som den inre marknaden ger. Myndigheten ska också förse regeringen med expertstöd till grund bland

annat för den fortsatta utvecklingen av det EU-gemensamma regelverket.

Under året har myndigheten bland annat bistått med analyser och underlag till arbetet med att främja utvecklingen av den gränsöverskridande e-handeln och den digitala inre marknaden.

Kommerskollegium bedriver ett omfattande informationsarbete till intressenter i både offentlig och privat sektor och medverkar i ett stort antal seminarier och andra offentliga evenemang. Ett par publikationer om den inre marknads påverkan på svenska myndigheter och kommuners verksamhet samt uppföljande informationsinsatser har fått ett positivt genomslag.

I egenskap av svenskt Solvit-center arbetar Kommerskollegium med att lösa hinder för företag och privatpersoner på den inre marknaden. Solvit är ett informellt nätverk som arbetar för att lösa problem som beror på att inre marknads lagstiftningen inte tillämpas korrekt. Under 2014 hanterade centret 214 ärenden, 15 procent fler än 2013. Fyra femtedelar gällde hinder för personers fria rörlighet, exempelvis socialförsäkring, erkännande av yrkeskvalifikationer och svårigheter kopplade till att erhålla personnummer.

En central uppgift är att administrera de anmälningsskridurer som skapats enligt direktiven 2006/123/EG (tjänstedirektivet) och 98/34/EG. Enligt dessa måste nationella regler för tjänster respektive varor i vissa fall anmälas till kommissionen som i sin tur vidarebefordrar dessa till de andra EU-medlemsstaterna. Syftet är att förebygga att nya hinder uppstår på den inre marknaden. Inom ramen för informationsproceduren i direktiv 98/34/EG anmäldes totalt 38 svenska föreskrifter under året varav 11 föranledde reaktioner från kommissionen eller andra medlemsstater. I tre fall har Sverige på motsvarande sätt lämnat reaktioner på en anmäld teknisk föreskrift från en annan EU- eller EES-stat. Under året gjorde Sverige även 55 anmälningar enligt tjänstedirektivet, vilket är näst flest av samtliga medlemsstater. Kommerskollegium har fortsatt med att genomföra informationsinsatser för att höja medvetenheten om anmälningsskridurer i tjänstedirektivet och direktiv 98/34/EG.

Vid Kommerskollegium finns också kontaktpunkter för varor och tjänster. Genom

dessa hanteras, till skillnad från de ovan nämnda anmälningsskridurer, frågor om hur redan gällande regler tillämpas. I egenskap av kontaktpunkt för varor enligt förordning 764/2008/EG (den så kallade varuförordningen) ska Kommerskollegium svara på frågor om vilka tekniska regler som gäller för en viss vara i Sverige samt informera om den EU-rättsliga principen om ömsesidigt erkännande. Principen innebär att en vara som lagligen säljs i en medlemsstat också ska kunna säljas i en annan medlemsstat utan krav på ytterligare provning eller kontroll. Under 2014 tog kontaktpunkten emot 93 förfrågningar. Kommerskollegium har fortsatt att informera om förordning 764/2008/EG och dess tillämpning via sin webbsida samt genom informationsinsatser mot både företag och myndigheter.

Kontaktpunkten för tjänsters främsta syfte är att underlätta för tjänsteleverantörer och tjänstemottagare att hitta den information som behövs för att bedriva respektive köpa tjänsteverksamhet i ett EU-land. Den är i huvudsak webbaserad (www.verksamt.se) men kompletteras av en servicefunktion. Kommerskollegium samordnar arbetet med kontaktpunkten och ansvarar för service-funktionen medan Tillväxtverket ansvarar för webbsidan. Konsumentverket samordnar information om farlig tjänsteverksamhet och tillhandahåller information till konsumenter. Kommerskollegiums servicefunktion har 2014 besvarat 50 förfrågningar, vilket är en minskning jämfört med de föregående åren.

Informationssystemet för den inre marknaden (IMI) är ett elektroniskt verktyg som syftar till att underlätta administrativt samarbete inom olika områden mellan EU-länders förvaltningar. Kommerskollegium är nationell samordnare för systemet i Sverige. Totalt har Kommerskollegium registrerat 46 svenska myndigheter som användare, varav elva är kommuner och tre länsstyrelser.

Kommerskollegium har en viktig roll som så kallad behörig myndighet för hanteringen av ett antal uppgifter inom olika internationella sanktionsregimer, såväl handelsrestriktioner som finansiella sanktioner. I och med EU:s beslut att införa och kontinuerligt utöka de sanktioner som hänför sig till situationen i Ukraina har myndighetens ärendemängd ökat avsevärt under året. Från att tidigare legat på en nivå om ca 20-

talet inkomna ärenden per år ökade den siffran till sammanlagt 257 stycken för 2014.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedacs) huvuduppgift är att vara nationellt ackrediteringsorgan. Den som är ackrediterad har av Swedac bedömts vara kompetent att utföra en viss uppgift som provning eller kontroll. Det kan till exempel gälla laboratorier eller företag som kontrollerar hissar, livsmedel eller fordon. Ackrediteringen är sedan 2010 reglerad på EU-nivå vilket har ökat dess betydelse. Genom avtal på internationell nivå erkänns också bedömningar av ackrediterade företag på global nivå.

I nuläget är cirka 1 800 företag i Sverige ackrediterade av Swedac. Huvudregeln sedan 2010 är att så kallade anmälda organ ska vara ackrediterade. Med anmälda organ avses företag som utför bedömning av överensstämmelse med krav som följer av EU:s produkt direktiv och som har anmälts till kommissionen i detta syfte. Swedac har fortsatt arbetet med att ackreditera de anmälda organen vilket medfört en betydande arbetsinsats. Fordonsbesiktning är sedan 2010 reglerad genom ackreditering och vid utgången av 2014 var tio företag ackrediterade för detta.

Swedac är också ansvarig myndighet för samordning av marknadskontroll, dvs. kontroll av att produkter uppfyller regler om exempelvis säkerhet, märkning och provning. Regelverket är i stor utsträckning EU-gemensamt. En effektiv kontroll som gallrar bort farliga produkter ökar konsumenters förtroende för varor på den inre marknaden och skyddar också seriösa företag från osund konkurrens från aktörer vars produkter inte uppfyller kraven. På så sätt stärker marknadskontrollen den inre marknads funktionssätt.

Samordningen sker genom Marknadskontrollrådet vid Swedac. Rådet är ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan 16 marknadskontrollmyndigheter. Rådet utarbetar varje år en nationell handlingsplan med gemensamma åtgärder för att åstadkomma en mer effektiv marknadskontroll. Swedac deltar även i flera olika arbetsgrupper och kommittéer för marknadskontroll på europeisk och internationell nivå.

Dessutom utövar Swedac tillsyn över vissa typer av mätinstrument som elmätare,

taxametrar och vågar samt ansvarar för marknadskontroll av ädelmetallarbeten.

Swedac har även en viktig uppgift att bistå regeringen med expertstöd och underlag i EU-arbetet. Under 2014 har myndigheten exempelvis tillhandahållit sådant stöd kopplat till förhandlingarna om ett frihandelsavtal mellan EU och USA (TTIP) och gällande anpassning av svensk rätt till nya EU-regler om produkter.

Standardisering

Standardisering bedrivs i Sverige i tre privaträttsliga organisationer, Swedish Standards Institute (SIS), SEK – Svensk Elstandard och Informationstekniska standardiseringen (ITS). De representerar Sverige i det europeiska och internationella arbetet. Organisationerna är medlemmar i Sveriges Standardiseringsförbund som verkar som paraplyorgan med representation av de offentliga och privata huvudmännen. Genom anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* lämnas statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund för dess arbete.

Antalet svenska sekretariat och ordförandeskap i den internationella standardiseringen fortsätter att ligga på en relativt hög nivå, både på områden som kan betecknas som tvärtekniska och på mera produkt- och systeminriktade områden. Även antalet svenska uppdrag på poster inom ledning och styrorgan för den internationella standardiseringen är högt och detta innebär att Sverige har stort inflytande och påverkan på de standarder som tas fram.

Det svenska deltagandet i det europeiska och internationella arbetet har varit aktivt och lett till många positiva resultat, vilket har bidragit till att stärka Sveriges roll som industrination där höga krav på säkerhet, hälsa och miljö betonas.

Förbundet har under året särskilt arbetat med uppföljningen av den strategi för standardiseringen i Sverige som presenterades våren 2014 och som ska stärka det svenska inflytandet inom standardiseringen i världen och öka samverkan mellan de berörda aktörerna.

Analys och slutsatser

Bedömningen är att myndigheterna och standardiseringsverksamheten på ett effektivt sätt utfört sina uppgifter och bidragit till målet om en effektiv inre marknad.

Kommerskollegium

Många funktioner när det gäller frågor om den inre marknaden är nu samlade hos Kommerskollegium och myndigheten framstår allt tydligare som den samlade svenska inre marknadsmyndigheten. Kommerskollegium fyller också en viktig expertfunktion genom att förse regeringen med analyser och utredningar och har även en betydelsefull roll när det gäller att stödja myndigheterna i deras tillämpning av EU-regelverket.

Myndigheten bedriver genom sina olika funktioner som kontaktpunkt och tillhandahållare av information ett omfattande arbete riktat mot ett stort antal intressenter. Myndighetens verksamhet är av stor vikt för att sprida kunskap om den inre marknads möjligheter till företag och privatpersoner och för att lösa problem när den inre marknaden inte fungerar på avsett sätt.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Swedac har genomfört sin verksamhet väl och i enlighet med regeringens intentioner. Myndighetens arbete med ackreditering och annan teknisk kontroll samt dess arbete inom ramen för internationella ackrediteringsorganisationer bidrar till att förbättra den inre marknads funktionssätt och underlättar även handeln med länder utanför den inre marknaden. Swedac tillhandahåller värdefullt expertstöd till regeringen i frågor om ackreditering, tekniska regler och marknadskontroll.

Standardisering

Bidraget till den svenska standardiseringen har främjat svenska intressen i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. Arbetet med att följa upp den av standardiseringen framtagna strategin för standardiseringsarbetet har bland annat bidragit till en stärkt samverkan mellan de många berörda aktörerna.

4.4.3 Resultatredovisning – Internationell handelspolitik

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Analys sker fortlöpande för att identifiera svenska intressen på det handelspolitiska området. Ett flertal myndigheter ger stöd i detta arbete, särskilt Kommerskollegium.

Handelspolitiken handlar om långa och omfattande processer med många inblandade aktörer vilket gör det är svårt att avgöra vad som är resultatet av svenska insatser.

Bedömningsgrunden för redovisning av resultat bygger på några grundprinciper:

- Utfallet i frågor som Sverige prioriterat (se texten i det följande).
- I vilken utsträckning svenska ekonomiska intressen tillgodosetts.
- Att handelspolitiken bidrar till ett öppnare EU och att protektionism motverkas.
- Om handelspolitiken har bidragit till en rättvis och hållbar utveckling
- Om handelspolitiken har bidragit till svenska mål inom andra politikområden, t.ex. jämställdhet och miljö.
- Att regeringens arbete med hållbart företagande och kampen mot korruption är väl förankrat hos svenskt näringsliv, fackföreningar och civilsamhälle.

Resultat

Målet för arbetet med EU:s gemensamma externa handelspolitik är att bidra till tillväxt och sysselsättning, såväl i Sverige och EU som globalt, en hållbar utveckling, ett öppet Europa samt till en ekonomisk, demokratisk och säkerhetsbefrämjande utveckling.

Tillväxt och sysselsättning är ett övergripande mål. Som ett led att nå detta mål verkar regeringen för ökad och rättvis global handel. Detta görs genom att utveckla öppna, enkla, icke-diskriminerande och legitima regler för internationell handel och investeringar. För människor som lever i fattigdom kan handel vara ett hjälpmedel till utveckling. Samtidigt krävs särskilda insatser för utvecklingsländer att delta i handelsförhandlingar och att utveckla kapacitet för produktion och handel.

Globaliseringen innebär att varor och tjänster i allt ökad utsträckning produceras i olika delar av världen, vilket skapar s.k. globala värdekedjor. Globala värdekedjor förstärker argumenten för öppen handel och ett öppet investeringsklimat.

Det multilaterala regelverket

Sverige verkar för att avsluta de pågående handelsförhandlingarna i Världshandelsorganisationen (WTO), den s.k. Doharundan. Ministermötet på Bali i december 2013 blev en framgång och en uppgörelse nåddes för handelsprocedurer (cirka en tredjedel av värdet av hela Doharundan beräknas utgöras av vinster från förenklade handelsprocedurer), ett utvecklingspaket samt delar av jordbruksförhandlingarna. Genomförandet av Balipaketet har inletts liksom arbetet med ett arbetsprogram för återstående förhandlingsområden.

Inom ramen för WTO:s arbete, men utanför Doharundan, pågår förhandlingar om att uppdatera WTO:s informationsteknikavtal (ITA). Regeringen vill utöka avtalet till att omfatta fler produkter, fler länder och till att täcka fler typer av handelshinder. Förhandlingar pågår om ett plurilateralt avtal för tjänster (Trade in Services Agreement, TiSA). I juli 2014 inleddes förhandlingar om ett plurilateralt avtal om miljövaror. Sverige har varit pådrivande för att förhandlingarna även ska inkludera tjänster. Förhandlingar pågår om att fler WTO-medlemmar ska ansluta sig till WTO:s avtal om offentlig upphandling.

Bilaterala och regionala avtal

Förhandlingar om frihandelsavtalen med Singapore och Kanada är avslutade och processen för att granska och ratificera avtalen pågår. Kommissionen har begärt yttrande av EU-domstolen angående behörighet att underteckna och ratificera avtalet med Singapore. Ecuador har anslutit sig till EU:s existerande avtal med Colombia och Peru. Förhandlingarna med Vietnam kan förhoppningsvis avslutas under året.

Sverige har varit pådrivande för ambitiösa och breda avtal med Japan och USA. Här finns betydande ekonomiska vinster att hämta. I bägge fallen går förhandlingarna framåt. Det stora intresset för förhandlingarna med USA gör att Sveriges arbete särskilt inriktas på utåtriktad verksamhet, både nationellt, inom EU och i USA. Kontakter och dialog förs med berörda intressenter från civilsamhälle, fackföreningar och näringsliv.

Under 2014 inleddes förhandlingar om ett investeringsavtal med Kina. Förhandlingarna är ett steg för EU att fördjupa handelsrelationerna med Kina.

Under 2014 beslutade Europeiska rådet att underteckna de politiska delarna av Associeringsavtalet (AA) med Ukraina, och att EU ensidigt skulle tillämpa åtaganden i avtalet som utgörs av ett djupgående frihandelsområde (DCFTA). Riksdagen ratificerade avtalet i november 2014. Trots påtryckningar om att skjuta upp tillämpningen har både EU och Ukraina bekräftat att DCFTA ska börja tillämpas den 1 januari 2016.

Handelsrelationerna mellan Ryssland och EU har blivit än mer ansträngda till följd av Rysslands aggression mot Ukraina. Som svar på EU:s sektoriella sanktioner införde Ryssland importstopp av livsmedel från EU, liksom en rad andra handelshinder varav flera direkt drabbat svenska intressen. EU:s strategi har byggt på bilaterala diskussioner men också agerande i multilaterala fora såsom WTO.

Vad gäller övriga länder inom Östliga partnerskapet har associeringsavtal, inklusive djupgående frihandelsområden ingåtts med Georgien och Moldavien. Sverige ratificerade avtalen i november 2014. Förhandlingarna om motsvarande avtal med Armenien avslutades i september 2013 sedan landet meddelat att man avser bli medlem i den Euroasiatiska tullunionen. Diskussioner pågår om ett en annan typ av avtal med Armenien.

Inom ramen för södra partnerskapet pågår förhandlingar med Marocko. Förhandlingsdirektiv har antagits även för Egypten, Jordanien och Tunisien, men förhandlingar har inte kunnat inledas ännu.

Förhandlingar med Mercosur, Indien, Malaysia och Gulfstaternas samarbetsråd (GCC) pågår, om än på sparlåga.

År 2014 avslutades förhandlingarna om ekonomiska partnerskapsavtal med ECOWAS-länderna i Västafrika, EAC-länderna i Östafrika och SADC-länderna i Södra Afrika.

Globala regler

I konsultationerna inför genomförandet av den nya förordningen om EU:s allmänna preferenssystem (Generalised System of Preferences – GSP) fick Sverige bland annat gehör för att Myanmar skulle återfå sina handelspreferenser. Sverige verkade också för att bevilja handelspreferenser till ett tiotal länder, däribland Pakistan, inom delsystem för hållbar utveckling, GSP plus.

Sverige är fortsatt kritiskt till Kommissionens förslag till förordning om EU-ländernas offentliga upphandling från länder utanför EU, eftersom förslaget öppnar för ökad europeisk protektionism. Sverige fortsätter arbetet för en mer restriktiv användning av EU:s handelspolitiska skyddsinstrument och är därför kritisk till Kommissionens förslag om modernisering av dessa eftersom förslaget går i protektionistisk riktning.

Insatser inom andra verksamhets- och utgiftsområden

Kommerskollegium, med särskild expertkunskap på handelsområdet har på regeringens uppdrag byggt upp kapacitet för att bedriva tekniskt samarbete och kapacitetsbyggande i låg- och medelinkomstländer. Exempelvis bistår Kommerskollegium Liberia med dess anslutningsförhandlingar till WTO.

Hållbart företagande, (Corporate Social Responsibility CSR), berör alla Utrikesdepartementets politikområden samt i varierande grad ett antal andra departement. Under hösten 2014 och våren 2015 har Utrikesdepartementet arbetat med att ta fram en Nationell handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter i linje med FN:s vägledande principer för företagande och mänskliga rättigheter (UNGP). Planen är en uppmaning till företagen att de ska respektera mänskliga rättigheter i sin verksamhet hemma och i utlandet. Den är också del av regeringens höjda ambitionsnivå på området hållbart företagande.

En viktig del av arbetet med hållbart företagande inriktas på de svenska företagens arbete på marknader utanför EU. Särskilda CSR-seminarier har hållits i bland annat Förenade Arabemiraten, Kina, Marocko, Saudiarabien, Sydkorea, Thailand och Vietnam.

Sveriges nationella kontaktpunkt (NKP) för OECD:s riktlinjer för multinationella företag arbetar med att främja och informera om riktlinjerna. Den svenska NKP:n arbetar för närvarande tillsammans med den norska NKP:n med en anmälan från svenska samer mot det norska statliga företaget Statkraft.

Sverige lämnade i juni 2014 sin slutliga rapport till FN:s konvention mot mutor samt i juni 2014 sin rapport i enlighet med OECD:s konvention mot mutor i internationella affärstransaktioner. Vidare har Sverige varit del av det team som

granskat Turkiets implementering under samma konvention. Rapport avseende Turkiet lämnades i oktober 2014.

I flera delar av världen utgör handel med guld, tenn, tantal och volfram (så kallade konfliktmineraler) en intäktskälla för väpnade grupper. Sverige har engagerat sig i de pågående förhandlingarna om en EU-förordning för att öka mineralernas spårbarhet och minska risken för konfliktfinansiering. Sverige stödjer även OECD:s arbete med spårbarhet av konfliktmineraler och organisationen EITI (Extractive Industries Transparency Initiative) som arbetar för bättre insyn i betalningsströmmarna från bl.a. gruvföretag till olika statliga aktörer.

Ekonomisk globalisering och handel kan leda till att värden som demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter sprids över världen. Arbeta har inletts för att bidra till regeringens höjda ambition om jämställdhetsintegrering i alla verksamhetsområden.

Analys och slutsatser

EU:s arbete på det handelspolitiska området präglas fortfarande i hög grad av den ekonomiska krisens efterverkningar. Mot bakgrund av detta har oro funnits för att EU ska röra sig i protektionistisk riktning. Så har också delvis skett, som del i en global trend. Sveriges arbete, tillsammans med likasinnade medlemsländer, har dock hållit emot. Åtgärder har även genomförts som bedöms kunna ha betydande positiva effekter för tillväxt och sysselsättning i EU och i Sverige. Det gäller tydligast förhandlingarna om frihandelsavtal med USA och med Japan samt uppgörelsen vid WTO:s ministermöte på Bali.

Sveriges tydliga linje att handelspolitiken också ska användas för att understödja mål på andra politikområden får allt större gehör inom EU och internationellt. Förhandlingar inom WTO om miljövaror är ett sådant exempel.

4.5 Politikens inriktning

Handelspolitiken och handels- och investeringsfrämjandet ska bidra till goda förutsättningar för svenska företag och konsumenter att ta tillvara den potential som

globaliseringen medför i syfte att stärka svensk ekonomi och handel och därmed Sveriges välstånd. Handel och investeringar är ett instrument för att uppnå målet om EU:s lägsta arbetslöshet 2020. De kan även stimulera tillväxt som bidrar till att fattiga människor och länder lyfts ur ekonomiskt utanförskap.

Sverige ska främja en fri och rättvis världshandel och verka för en global ordning mellan arbete och kapital som säkrar en internationell ekonomi som gynnar alla och förtrycker ingen. Regeringen arbetar för progressiva internationella handelsavtal och för att ta bort handelshinder. Sverige ska stå upp för miljön, löntagarnas intressen och människors hälsa. Handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut.

Regeringen utarbetar en exportstrategi som omfattar åtgärder inom handelspolitik, främjandet av export, investeringar och turism samt Sverigefrämjandet och som kopplar ihop dessa områden med närings- och innovationspolitiken. Omställningen till en grön ekonomi genom resurseffektivisering och cirkulär ekonomi, hållbar konsumtion och produktion, miljöteknik och innovationer innebär möjligheter för affärsutveckling samtidigt som klimat- och övrig miljöpåverkan minskar.

En viktig del handlar om att öka effektiviteten i det samlade utbudet av offentligt stöd för företagens export och internationalisering och öka antalet exporterande företag. Särskilt fokus läggs på att stärka de små och medelstora företagens export- och internationaliseringsmöjligheter. Det är här framtidens storföretag finns, och det är i främst dessa företag som nya arbetstillfällen skapas i Sverige. Samtidigt är det viktigt att våra traditionella exportföretag fortsatt ökar sin export med Sverige som hemmabas.

Exportstrategin utvecklas i bred dialog med näringslivet, både enskilda företag och branschorganisationer.

Med exportstrategin adresserar regeringen fem utmaningar som den svenska utrikeshandeln står inför:

- svensk export måste i högre utsträckning nå tillväxtmarknaderna
- fler små och medelstora företag måste våga och vilja exportera
- svenska varor, tjänster och system måste nå ännu högre upp i värdekedjan

- Sveriges attraktionskraft för investeringar, kompetens och turism ska öka
- den globala handeln måste hållas öppen

Exportstrategin ska bidra till regeringens övergripande mål om att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Med en exportstrategi kan det statliga stödet sättas in där det gör störst potentiell nytta. Detta är en utgångspunkt för strategin som bland annat innehåller följande förslag till åtgärder:

- ökad samordning och effektivitet i exportfrämjandet (Team Sweden)
- stärkt svensk närvaro på exportmarknaderna
- regionala centra för exportservice
- nya metoder för samlat främjande av strategiska exportaffärer
- informationssatsningar riktade mot små och medelstora företag.

Regeringen föreslår i anslutning till exportstrategin en exportoffensiv som omfattar hela mandatperioden.

Svenskt näringslivs export och internationalisering stöds med särskilt fokus på små och medelstora företag. Stödet utformas utifrån företagets behov. Ökat fokus läggs på tillväxtmarknaderna då det är här som en stor del av den globala tillväxten förväntas ske under kommande år.

Handelsfrämjande

En stark export är central för att skapa fler jobb och högre tillväxt i hela landet. Handelsfrämjandet bidrar till att stärka svensk handel och ekonomi genom att främja svenska små och medelstora företags export och internationalisering samt svenska företags affärer på viktiga marknader.

Främjandet inriktas på de marknader som ger bäst förutsättningar för de svenska företagen att expandera. Därför lyfter regeringen fram tjugosex länder, de flesta av dem tillväxtländer, som särskilt viktiga utifrån en kombination av ekonomisk storlek, tillväxtutsikter, grad av ekonomisk frihet och maximal svensk exportpotential. De utvalda länderna förväntas svara för ungefär 80 procent av den totala

tillväxten fram till 2020. I flera av dessa länder är regeringens sakdepartement och deras myndigheter involverade i bilaterala samarbeten och politiska processer. Dessa och nya kontaktytor är i många fall viktiga för att stödja svenska företag genom näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden. Små och medelstora företag behöver även stöd på de marknader där man inleder eller utvecklar sin exportverksamhet, oftast på EU:s inre marknad och i Nordamerika.

Ett viktigt element i exportfrämjandet är att stärka samordning och samverkan mellan de offentliga aktörer som på olika sätt kan stödja svenska företag i deras internationalisering. Regeringen har lanserat begreppet *Team Sweden* för den stärkta samordningen med syfte att öka effektiviteten och undvika överlappningar.

Det är viktigt att ett företag erbjuds stöd i sin internationalisering eller exportsatsning oberoende var i landet det är verksamt. Ambitionen är att skapa regionala exportcentra enligt principen ”en dörr in”. Företagen ska ges information om de viktigaste aktörerna som kan ge rådgivning och stöd för export.

Regeringen tar i slutet av 2015 ställning till ett eventuellt deltagande i världsutställningen i Astana, förutsatt att intresse finns från näringslivet.

Regeringskansliets projektexportsekretariat ska fortsätta arbetet med sektorspecifika insatser som tillfälligt förstärker den exportfrämjande verksamheten på tillväxtmarknader och i länder där den svenska representationen är begränsad. Företagens efterfrågan på statligt stöd är särskilt hög inom sektorer som kräver långsiktighet i marknadssatsningen t.ex. energi. Sekretariatet kommer, i samarbete med Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), svenska ambassader och konsulat, att prioritera insatser i nya tillväxtländer, särskilt i länder och inom sektorer där företagen upplever att trösklarna för marknadsinträde är höga. Satsningen på att öka den svenska handeln med FN och bredda den grupp företag som offererar till FN-systemet kommer att ges förstärkt stöd.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Svenska ambassader och konsulat är efterfrågade som stöd för svenska företags affärsmöjligheter i utlandet, särskilt i länder utanför OECD. Arbetet ska bedrivas i enlighet med konceptet *Team Sweden* i samverkan med andra aktörer

och med målen och inriktningen för det samlade Sverigefrämjandet i syfte att främja svenska ekonomiska intressen och bilden av Sverige i utlandet.

Utlandsmyndigheternas främjandeplaner är fortsatt centrala för ett effektivt främjande.

Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden)

Business Sweden är statens och näringslivets centrala serviceorgan för export- och investeringsfrämjande åtgärder.

En stor potential för ökad export finns hos de små och medelstora företagen. Det är viktigt att fler av dessa företag tar steget till export samt att de företag som har börjat exportera kan expandera sin utlandsförsäljning. Det är angeläget att det statliga handelsfrämjandet utgår från och möter företagets behov för att så många företag som möjligt ska kunna hitta sin väg till internationalisering och de bästa affärsmöjligheterna. Likaså ska företagets kännedom om Business Sweden och dess tjänster vara hög. Business Sweden ska inom ramen för sitt statliga uppdrag erbjuda goda förutsättningar för internationell affärsutveckling med exportservice, kompetensutveckling och kunskapsspridning om internationella marknader liksom riktade insatser, med närvaro på viktiga utlandsmarknader.

Business Swedens regionala exportrådgivarverksamhet är betydelsefull. För att möta företagets behov ska regionala exportrådgivning erbjudas små och medelstora företag i alla delar av Sverige. Business Sweden ska medverka i framtagandet av regionala exportcentra enligt principen ”en dörr in” och utifrån konceptet *Team Sweden*, samt ytterligare förstärka närvaron på tillväxtmarknader av intresse för svensk export.

Business Sweden ska utveckla arbetet med att identifiera särskilt strategiska affärer av svenskt intresse och leda långsiktiga riktade insatser för att främja svenska företags möjligheter att vinna dessa affärer, inte minst på tillväxtmarknader.

Importfrämjande

Främjande av utrikeshandeln kan även innefatta import. När svenska företag får bra insatsvaror till konkurrenskraftiga priser ökar deras konkurrenskraft. Handel spelar en viktig roll även för utvecklingsländerna. Genom att öppna marknader för import av produkter som utvecklingsländerna kan producera ökar deras möjligheter till utveckling.

Investeringsfrämjande

Utländska direktinvesteringar är viktiga för svensk ekonomi. De skapar nya arbetstillfällen, nya affärsmöjligheter, öppnar nya marknader, tillför ny kompetens och nytt kapital samt ökar utbytet av teknik och tekniskt kunnande, vilket leder till ekonomisk tillväxt. Utländska företagsinvesteringar i Sverige kan också bidra till den svenska exporten. Målet är att främja högkvalitativa utländska direktinvesteringar som kommer hela landet till del.

Kvaliteten i investeringsfrämjandet ska säkerställas. Utländska intressenter ska ges kvalificerad information med syfte att underlätta valet av investering. Utländska investeringar som leder till ny produktion och export av varor eller tjänster från Sverige ska särskilt uppmärksammas.

Investeringar sker i en lokal miljö och därför behövs ett nära samspel med aktörer för lokalt och regionalt investeringsfrämjande i kontakterna med den utländske investeraren. *Team Swedens* samordningsroll avses även omfatta investeringsfrämjandet.

Exportfinansiering

Exportgarantier och exportkreditgivning ger företag möjlighet till internationell expansion, inte minst under prövande tider men även på nya marknader med hög tillväxt och hård konkurrens. Ett väl fungerande exportkreditssystem är betydelsefullt för svensk utrikeshandel. Finansiering i olika former är för såväl stora som mindre företag en faktor som påverkar möjligheterna att handla med andra marknader. Det är centralt för exportföretagen att få finansiering eller riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt.

Arbetet med att anpassa exportfinansieringen till kundernas behov ska fortsätta. Det är viktigt att kunskapen om exportfinansiering hos företagen ökar och att aktörerna utvecklar erbjudandet till företagen, vilket särskilt inkluderar de små och medelstora företagen. Exportkreditnämndens verksamhet ska vidareutvecklas i syfte att sänka trösklarna för små och medelstora företag i samband med export. Garantigivningen ska i ökad utsträckning

bidra till hållbara investeringar och minskad klimatpåverkan.

Exportkreditnämnden

En ram för exportkreditgarantier är viktig för EKN:s möjligheter att möta exportföretagens efterfrågan. Därmed har EKN en marginal som gör att svenska exportföretag vid oväntade omvärldsförändringar också i fortsättningen snabbt kan ges möjligheter till riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och sämre konkurrenskraft internationellt. Eftersom EKN räknar med en lägre efterfrågan på garantier än de senaste åren föreslår regeringen att exportkreditgarantiramen sänks till 450 miljarder kronor från tidigare 500 miljarder kronor.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Efterfrågan på exportkrediter är fortsatt hög och SEK behöver även 2016 ha möjlighet att erbjuda exportfinansiering på de löptider som svensk exportindustri efterfrågar. Detta innebär i sin tur att svenska exportföretag kan konkurrera i fler exportaffärer.

Den låneram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) som beviljades enligt propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86) och som i olika steg förlängts har haft en stor betydelse för möjligheterna att kunna ställa ut långfristiga lån.

En fortsatt låneram för systemet med statsstödda exportkrediter är av stor vikt då sådana krediter alltjämt är centrala för exportföretagen och deras internationella konkurrenskraft. Ramen ger ingen belastning på statsbudgeten, men om den skulle utnyttjas ökar statens lånebehov. För att kunna säkra tillgången till exportkrediter och långfristiga lån mot en ökad efterfrågan från företagen behöver låneramen höjas till 125 miljarder kronor.

Riksrevisionen

I oktober 2014 presenterade Riksrevisionen en granskningsrapport om exportgarantisystemet, Exportkreditnämnden – effektivitet i exportgarantisystemet? (RiR 2014:21). Regeringen redovisade vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelsen Riksrevisionens rapport om effektivitet i exportgarantisystemet (skr. 2014/15:59). Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2014/15:NU13, rskr.

2014/15:171). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

EU:s inre marknad

Åtta av tio av Sveriges största exportländer finns på EU:s inre marknad och 71 procent av den svenska exporten går till den inre marknaden. EU:s inre marknad är numera svenska företags hemmamarknad och dess funktion är av stor vikt för utvecklingen av svensk handel. Det finns ett antal kvarvarande hinder som medför att den inre marknadens potential inte utnyttjas fullt ut. Det är en prioritet för regeringen att aktivt arbeta för att hinder undanröjs, att nya hinder inte uppstår och att den inre marknadens funktion förbättras ytterligare.

Under 2016 kommer regeringens politik för den inre marknaden i stor utsträckning att bedrivas kopplat till kommissionens strategier för den inre marknaden respektive för den digitala inre marknaden. Regeringen kommer även att särskilt fokusera på standardiseringens betydelse för den svenska exporten.

Strategin för en digital inre marknad

I maj 2015 presenterade kommissionen ett meddelande om en strategi för en digital inre marknad. Strategin har tagits fram mot bakgrund av att det bedöms finnas en outnyttjad potential till följd av att den globala ekonomin i allt större utsträckning blir digital. Strategin syftar till att motverka hinder för och fragmentisering av den digitala inre marknaden med målet att göra EU världsledande inom den digitala ekonomin. Strategin innehåller de tre övergripande områdena att förbättra tillgången till digitala varor och tjänster, att skapa goda förutsättningar för digitala nät och tjänster samt att maximera tillväxtpotentialen för den europeiska digitala ekonomin. Regeringen delar kommissionens bedömning att en inre marknad som till fullo drar nytta av digitaliseringens möjligheter har stor potential att öka hållbar tillväxt och konkurrenskraft. Regeringen anser att digitaliseringens möjligheter för att stödja en grön resurseffektiv ekonomi särskilt bör uppmärksammas. Arbetet med strategin kommer att fortgå under 2016 och kommissionen kan under året förväntas gå vidare med ett antal av de förslag som finns i strategin. Regeringen kommer att verka för att svenska

prioriteringar och intressen tillvaratas i det fortsatta arbetet med strategin.

Inre marknadsstrategin

Under slutet av 2015 förväntas kommissionen lansera en inre marknadsstrategi för varor och tjänster. I mars 2015 antog Rådet för konkurrenskraft slutsatser om politiken för den inre marknaden med anledning av strategin. I slutsatserna anges som särskilt viktiga områden tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande, utökad användning av standarder, bättre styrning och efterlevnad av regelverket för den inre marknaden, effektivisering av anmälningsprocedurer och andra verktyg för den inre marknaden och undanröjande av hinder som hör samman med den allt närmare integrationen av varor och tjänster. Dessa prioriteringar ligger väl i linje med regeringens bedömning av vad som måste göras. Strategin förväntas bli ett tongivande dokument för de närmaste årens utveckling av politiken för den inre marknaden.

Standardisering

Standardisering är ett viktigt verktyg för innovation, konkurrenskraft och för en hållbar samhällsutveckling. Den allt snabbare globaliseringen förändrar villkoren för standardiseringen och ökar dess betydelse för tillväxten och för att kunna möta stora samhällsutmaningar som klimatförändringar och en växande och åldrande befolkning. Sveriges Standardiseringsförbund kommer arbeta med att följa upp den strategi för standardisering som presenterades i maj 2014. I strategin framhålls betydelsen av samverkan mellan alla aktörer inom standardiseringen och av att identifiera och satsa på områden som är strategiskt viktiga för Sverige. Det framhålls också att myndigheterna har en viktig roll inom standardiseringen.

Internationell standardisering bidrar till Sveriges konkurrenskraft. Målet är att svenska företag ska slippa anpassa produkter till olika krav på samma produkt för olika exportmarknader. Det är också centralt för den svenska konkurrenskraften att vara delaktig och drivande i arbetet med att ta fram internationella standarder. Regeringen avser i sin exportstrategi inkludera förslag som stärker arbetet med standardisering som verktyg för ökad export. Utvalda centrala myndigheter har en viktig roll att fylla i detta arbete.

Kommerskollegium

Kommerskollegium kommer i egenskap av regeringens expertmyndighet att aktivt medverka i regeringens arbete på inre marknadsområdet med särskilt fokus på ovan nämnda strategier samt standardisering.

Kommerskollegium administrerar flera instrument som syftar till att upprätthålla och stärka den inre marknaden som sannolikt kommer att beröras av den nya inre marknadsstrategin. Regeringens mål är att Kommerskollegium med fortsatt hög kompetens ska bidra till regeringens politik om den inre marknaden och fortsätta att vidareutveckla sitt arbete med de uppgifter myndigheten har tilldelats för att upprätthålla och förbättra den inre marknaden.

Kommerskollegium ska fortsatt medverka i och följa utvecklingen av EU:s standardiseringspolitik och hålla regeringen underrättad om viktiga skeenden och utvecklingstendenser inom standardiseringen av betydelse för svensk ekonomi.

Regeringen ser även under 2016 ett behov av analysarbete från kollegiets sida när det gäller att identifiera hinder för e-handeln och de kommande förslag som följer av strategin för den digitala inre marknaden.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

De uppgifter Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) utför är viktiga delar i systemet för att kontrollera att varor och tjänster uppfyller ställda krav till nytta för den inre marknaden och handeln i allmänhet. Regeringens mål för Swedac är att myndigheten fortsätter att bedriva och utveckla sin verksamhet som ansvarig myndighet för ackreditering och annan teknisk kontroll, som samordnare av marknadskontroll samt som ansvarig myndighet för reglerad mätteknik och kontroll av ädelmetaller.

Swedac ska också i egenskap av regeringens expertmyndighet medverka i arbetet med ovan nämnda strategier på inre marknadsområdet i de delar de har beröringspunkter med myndighetens expertområden.

Internationell handelspolitik

Huvudmålet för svensk handelspolitik är att bidra till goda förutsättningar för svenska företag och konsumenter att tillgodogöra sig de

möjligheter som globaliseringen medför. En öppen och rättvis frihandelsvänlig handelspolitik utgör en av grundstenarna för tillväxt och sysselsättning i Sverige då svenska företag i dag i allt högre utsträckning är en del av en globaliserad ekonomi och globala värdekedjor.

Det multilaterala regelverket

Ett väl fungerande globalt regelverk inom ramen för WTO är högt prioriterat. Arbetet i WTO inriktas nu på Doharundan vid WTO:s tionde ministermöte i december 2015. Återstående områden är bland annat handel med industri- och jordbruksvaror samt tjänster.

Utänför Doharundan pågår även förhandlingar inom andra viktiga områden, t.ex. en modernisering av Informationsteknikavtalet om tullfrihet på ICT-varor (ITA) och plurilaterala förhandlingar om tjänster (Trade in Services Agreement, TiSA) samt en utvidgning av WTO:s avtal om offentlig upphandling till att omfatta fler länder. Regeringen välkomnar att förhandlingar inlemts om handelsliberalisering av miljövaror.

Bilaterala och regionala avtal

Bilaterala och regionala avtal kan komplettera det multilaterala regelverket och ger också möjligheter för parterna att gå längre på vissa områden än vad som är möjligt inom ramen för WTO.

EU:s förhandlingar med USA (TTIP) är särskilt betydelsefulla. TTIP syftar till att ge ökad tillväxt och sysselsättning samt bidra till stora förenklingar för näringslivet, inte minst vad gäller regelområdet, samtidigt som miljö, löntagarnas intressen och hälsa ska värnas. Sverige kommer i det fortsatta förhandlingsarbetet att fokusera på att avtalet inte ska underminera möjligheten att upprätthålla nuvarande skyddsnivåer för miljön och människor och djurs hälsa, eller hindra parterna från att skärpa skyddsnivåerna, på att EU:s rådande regelverk kring antibiotikaanvändning och kemikalier värnas samt verka för en ISDS-mekanism som är rättssäker, öppen och inte inskränker staters demokratiska beslutsfattande.

Även förhandlingarna med Japan har hög prioritet liksom förhandlingar med stora tillväxtekonomier såsom Indien och Mercosur som för tillfället går långsamt. Det ekonomiska partnerskapet med EU:s grannländer såväl i Östeuropa som i Medelhavsregionen ska fortsatt fördjupas. Det är viktigt att stödja de länder som

har valt att underteckna associerings- och handelsavtal med EU.

De nationella processerna med ratificering och förankring avseende de ekonomiska partnerskapsavtalen med länderna i Västafrika, Östafrika och Södra Afrika väntas kunna slutföras senast i oktober 2016. För att avtalen ska ge positiva effekter i de utvecklingsländer som ingår i avtal med EU är det viktigt att upprätthålla en dialog och att stödja ländernas genomförande.

På livsmedels- och jordbruksområdet kommer regeringen att verka för en kraftsamling kring arbetet med att få till stånd nya land- och anläggningsgodkännanden. Godkännandena är centrala för att exporten av livsmedel och jordbruksprodukter i högre grad ska nå länder utanför EU.

Globala regler

Sverige anser att EU ska minska sitt användande av handelspolitiska skyddsinstrument och avser fortsätta att arbeta aktivt för detta. EU:s marknadstillträdesstrategi ska utvecklas och tillämpas så att den blir ett effektivt hjälpmedel för svenska företag att tackla handelshinder i tredje land.

Regeringen kommer därför fortsatt att motsätta sig kommissionens förslag om att begränsa tillträdet till EU:s marknad.

Insatser inom andra verksamhets- och utgiftsområden

Regeringen följer under 2016 de utvecklingsfrågor som utgjorde ett utvecklingspaket vid WTO:s nionde ministermöte samt de nya frågor som har identifierats i den fortsatta WTO-processen.

Handelspolitiken kan utgöra ett viktigt instrument för att möta olika mål på miljö- och klimatområdet.

Regeringen bedriver ett arbete kring frågor om hållbart företagande, (Corporate Social Responsibility CSR), för att stärka företagens möjligheter att hantera utmaningar kring mänskliga rättigheter, miljö, arbetsvillkor och antikorrup­tion. En handlingsplan för att implementera FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter har tagits fram. Regeringen avser att anta en ny plattform för hela bredden av frågor inom hållbart företagande. Dessa båda dokument kommer tillsammans att återspegla regeringens högre ambitioner inom detta politikområde.

Sverige fäster stor vikt vid det internationella samarbetet på antikorrup­tionsområdet. Sverige kommer under 2015 att avge en tilläggsrapport till FN:s konvention mot mutor i internationella affärstransaktioner samt kommer att följa upp sitt granskningsuppdrag avseende Turkiet. Vidare kommer Sverige att aktivt delta i den nya fjärde granskningsfasen under samma konvention som förväntas ta sin början vid årsskiftet 2015–2016 och fortsätta några år framöver.

Sverige avser att fortsätta arbetet med att förhindra konfliktfinansiering från handel med så kallade konfliktmineraler genom insatser för att göra handeln laglig och spårbar. Under 2016 väntas samarbete inledas med nya partners i detta arbete.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 4.8 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

2014	Utfall	24 112	Anslags-sparande	129
2015	Anslag	23 885 ¹	Utgifts-prognos	23 417
2016	Förslag	24 239		
2017	Beräknat	24 554 ²		
2018	Beräknat	25 036 ³		
2019	Beräknat	25 556 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 24 240 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 24 242 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 24 242 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 4.9 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m. samt Internationellt utvecklingsarbete**

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	138232	143291	-5059
(varav tjänsteexport)	32693	33132	-439
Prognos 2015	168300	162600	5700
(varav tjänsteexport)	59100	55800	3300
Budget 2016	134500	132000	2500
(varav tjänsteexport)	23100	22600	500

Swedacs uppdragsverksamhet med ackreditering och liknande kompetensbedömning finansieras med avgifter. Swedac bedriver även tjänsteexport genom att medverka i projekt inom internationellt utvecklingsarbete finansierat av främst Sida och EU. Inga större förändringar förväntas när det gäller intäkter eller kostnader.

Tabell 4.10 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi

Tusental kronor

Offentlighetsverksamhet	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	11780	10944	836
Prognos 2015	12400	12210	190
Budget 2016	11050	10820	230

Swedac tar ut avgifter för arbete med tillsyn av mätinstrument m.m. Inga större förändringar av intäkter eller kostnader förväntas.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 24 239 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 24 554 000 kronor, 25 036 000 kronor respektive 25 556 000 kronor.

Tabell 4.11 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	23 885	23 885	23 885	23 885
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	415	730	1 211	1 732
Beslut ³	-61	-61	-60	-61
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	24 239	24 554	25 036	25 556

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 61 000 kronor fr.o.m. 2016 med anledning av den generella neddragning som gjordes av pris- och löneomräknade anslag i budgetpropositionen för 2015.

4.6.2 2:2 Kommerskollegium**Tabell 4.12 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium**

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014	82 026		3 461
2015	Anslag	83 553 ¹	83 932
2016	Förslag	84 957	
2017	Beräknat	86 023 ²	
2018	Beräknat	87 666 ³	
2019	Beräknat	89 462 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 84 961 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 84 965 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 84 966 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kommerskollegiums förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Anslaget föreslås tillföras 250 000 kronor för tillkommande arbetsuppgifter från Arbetsförmedlingen.

Regeringen föreslår att 84 957 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för

2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 86 023 000 kronor, 87 666 000 kronor respektive 89 462 000 kronor.

Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	83 553	83 553	83 553	83 553
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 365	2 427	4 064	5 859
Beslut ³	39	43	49	50
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	84 957	86 023	87 666	89 462

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 211 000 kronor fr.o.m. 2016 med anledning av den generella neddragning som gjordes av pris- och löneomräknade anslag i budgetpropositionen för 2015.

4.6.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 4.14 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2014	242 595	1 287	
2015	312 889 ¹		305 111
2016	Förslag	372 889	
2017	Beräknat	372 889	
2018	Beräknat	372 889	
2019	Beräknat	372 889	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende exportfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), för näringslivsfrämjande åtgärder och för främjande av svenska företags affärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer. Anslaget får användas för näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden, exportutveckling,

förstärkt närvaro i ekonomiskt dynamiska regioner, importfrämjande samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska åtgärder. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till insatser till stöd för Sverigeprofilering genom Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet.

Regeringens överväganden

Anslaget föreslås öka med 130 000 000 kronor per år under 2016–2019 för att finansiera regeringens exportoffensiv.

Anslaget föreslås minska med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2016 för att finansiera Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet, NSU. Nämnden ska i fortsättningen få sin finansiering från anslaget 1:10 *Information om Sverige i utlandet* inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

Regeringen föreslår att 372 889 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 372 889 000 kronor, 372 889 000 kronor respektive 372 889 000 kronor.

Tabell 4.15 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	243 889	243 889	243 889	243 889
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	130 000	130 000	130 000	130 000
Överföring till/från andra anslag	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	372 889	372 889	372 889	372 889

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.6.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 4.16 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

2014	Utfall	56 439	Anslags- sparande	1 003
2015	Anslag	62 410 ¹	Utgifts- prognos	61 837
2016	Förslag	57 266		
2017	Beräknat	57 163 ²		
2018	Beräknat	57 124 ³		
2019	Beräknat	57 623 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 57 266 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 57 267 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 57 268 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende investeringsfrämjande till Sveriges export- och investeringstråd (Business Sweden) och för utredningsinsatser inom området.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 57 266 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 57 163 000 kronor, 57 124 000 kronor respektive 57 623 000 kronor.

Tabell 4.17 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015 ¹	57 410	57 410	57 410	57 410
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	-103	-144	356
Beslut ³	-144	-143	-143	-144
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt		-1	1	1
Förslag/ beräknat anslag	57 266	57 163	57 124	57 623

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 144 000 kronor fr.o.m. 2016 med anledning av den generella neddragning som gjordes av pris- och löneomräknade anslag i budgetpropositionen för 2015.

4.6.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 4.18 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

2014	Utfall	18 706	Anslags- sparande	1 811
2015	Anslag	22 517 ¹	Utgifts- prognos	21 725
2016	Förslag	20 517		
2017	Beräknat	20 517		
2018	Beräknat	20 517		
2019	Beräknat	20 517		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter och bidrag till samt särskilda insatser med anledning av Sveriges deltagande i följande internationella handelsorganisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO)
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
- Internationella tulltariffbyrån (I.C.T.B.)
- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 20 517 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 20 517 000 kronor, 20 517 000 kronor respektive 20 517 000 kronor.

Tabell 4.19 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	20 517	20 517	20 517	20 517
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	20 517	20 517	20 517	20 517

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.6.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 4.20 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

År	Utfall	31 119	Anslags-sparande	0
2014	Utfall	31 119	Anslags-sparande	0
2015	Anslag	31 055 ¹	Utgifts-prognos	31 055
2016	Förslag	30 986		
2017	Beräknat	30 930 ²		
2018	Beräknat	30 908 ³		
2019	Beräknat	31 179 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2015 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 30 986 tkr i 2016 års prisnivå.

³ Motsvarar 30 985 tkr i 2016 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 30 987 tkr i 2016 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Sveriges standardiseringsförbund.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 30 986 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Bidrag till*

standardiseringen för 2016. För 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till 30 930 000 kronor, 30 908 000 kronor respektive 31 179 000 kronor.

Tabell 4.21 Härledning av anslagsnivån 2016–2019 för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

	2016	2017	2018	2019
Anvisat 2015¹	31 055	31 055	31 055	31 055
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	9	-47	-69	202
Beslut ³	-78	-78	-78	-78
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	30 986	30 930	30 908	31 179

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2014 (bet. 2014/15:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2015. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2017–2019 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 78 000 kronor fr.o.m. 2016 med anledning av den generella neddragning som gjordes av pris- och löneomräknade anslag i budgetpropositionen för 2015.

4.6.7 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt erbjuda de svenska exportföretagen villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 30 juni 2015 till 236,9 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier och till 4,7 miljarder kronor för investeringsgarantier. Obundna offerter medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna offerter och garantier medräknas till 100 procent.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.22 Uppdragsverksamhet

Miljoner kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2014	3 265	1 441	1 824
Prognos 2015	3 063	1 240	1 823
Budget 2016	2 345	1 144	1 201

Intäkterna disponeras av Exportkreditnämnden. Budgeten är upprättad enligt riskmässiga principer, som även belastas för reservationer för riskerna i engagemang och skadefordringar. Resultatet för första halvåret 2015 visar på ett överskott på 992 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under budgetåret 2016 ikläda staten betalningsansvar för exportkreditgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 450 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet har tillsammans med Aktiebolaget Svensk Exportkredits verksamhet haft en avgörande betydelse för att motverka effekterna av den finansiella krisen 2008–2009 på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna är det fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Det är viktigt att EKN har en marginal som gör att svenska exportföretag vid oväntade omvärldsförändringar även i fortsättningen snabbt kan ges möjligheter till riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och som en följd av detta de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt.

EKN räknar med en något lägre efterfrågan på garantier under perioden 2015–2017 än de senaste årens rekordvolym. Det är fortsatt en hög efterfrågan på utvecklings- och tillväxtländer samt för de små- och medelstora företagen under 2015. Även utvecklingen av den svenska kronans värde mot euro och amerikanska dollar har stor betydelse för ramutnyttjandet eftersom cirka 70 procent av garantierna ställs ut i dessa två valutor. Trots detta är bedömningen att det finns ett utrymme att sänka ramen för exportkreditgarantier från tidigare 500 miljarder kronor och att efterfrågan på nya exportkreditgarantier kan rymmas inom en ram om 450 miljarder kronor.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2016 ikläda staten betalningsansvar för investeringsgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna efter finanskrisen är det fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. EKN har de senaste åren noterat en ökning av intresset från den svenska exportindustrin för strategiska investeringar genom investeringsgarantier. Det är viktigt att behålla ramen för investeringsgarantier för den svenska exportindustrins strategiska investeringar.

4.6.8 Låneram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) tillhandahåller som marknadskompletterande aktör krediter med främst en långsiktig löptid för exportaffärer. På uppdrag av staten administrerar SEK det svenska systemet för statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIRRSYSTEMET (Commercial Interest Reference Rate).

SEK ska inom systemet för statsstödd exportkreditgivning främja svensk exportindustri och svenskt näringsliv. De statsstödda exportkrediterna ska lämnas till för staten lägsta kostnad och risk samt med villkor som motsvarar vad företaget i konkurrentländer kan erhålla, baserat på internationella överenskommelser inom EU och OECD. SEK administrerar de statsstödda exportkrediterna enligt ägaranvisning från staten. Systemet med statsstödda exportkrediter har historiskt oftast uppvisat överskott, men systemet går med underskott vissa år. Det är dessutom svårt att prognostisera utfallet.

Baserat på regeringens förslag i propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86, bet. 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125) beslutade riksdagen den 15 december 2008 om utökade möjligheter för SEK

och Exportkreditnämnden att tillhandahålla exportfinansiering för att stärka företagens konkurrenskraft med anledning av den finansiella och ekonomiska krisen.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2016 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån för systemet med statsstödda exportkrediter i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 125 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efterfrågan på statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter, har ökat sedan hösten 2008 till följd av oron och osäkerheten på de finansiella marknaderna. Sådana krediter är fortsatt centrala för exportföretagen för att de inte ska få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Då fler stora affärer har kommit in i systemet har behovet av en låneram ökat. En låneram på 125 miljarder kronor förväntas motsvara det behov som högst finns i CIRR-systemet för att säkerställa SEK:s upplåning på kapitalmarknaden i CIRR-systemet och därmed kunna erbjuda företagen långfristiga lån.